

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HATÁROZATAI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HIVATALOS LAPJA

TARTALOM

3157/2020. (V. 21.) AB határozat	alkotmányjogi panasz elutasításáról	832
3158/2020. (V. 21.) AB határozat	alkotmányjogi panasz elutasításáról	846
3159/2020. (V. 21.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	852
3160/2020. (V. 21.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	857
3161/2020. (V. 21.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	860
3162/2020. (V. 21.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	865
3163/2020. (V. 21.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	869
3164/2020. (V. 21.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	873
3165/2020. (V. 21.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	876
3166/2020. (V. 21.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	880
3167/2020. (V. 21.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	883
3168/2020. (V. 21.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	885
3169/2020. (V. 21.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	889
3170/2020. (V. 21.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	894
3171/2020. (V. 21.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	898
3172/2020. (V. 21.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	901
3173/2020. (V. 21.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	905
3174/2020. (V. 21.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	909
3175/2020. (V. 21.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	913
3176/2020. (V. 21.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	916
3177/2020. (V. 21.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	919
3178/2020. (V. 21.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	922
3179/2020. (V. 21.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	925
3180/2020. (V. 21.) AB végzés	bírói kezdeményezés visszautasításáról	928
3181/2020. (V. 21.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	932
3182/2020. (V. 21.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	935
3183/2020. (V. 21.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	938

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TELJES ÜLÉSÉNEK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3157/2020. (V. 21.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság teljes ülése alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Juhász Imre* alkotmánybíró különvéleményével – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

1. Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.VI.20.931/2013/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.
2. Az Alkotmánybíróság a termőföldre vonatkozó elővásárlási és előhaszonbérleti jog gyakorlásának részletes szabályairól szóló 16/2002. (II. 18.) Korm. rendelet 3. § (2) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, amelyben kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.VI.20.931/2013/7. számú ítélete, valamint a termőföldre vonatkozó elővásárlási és előhaszonbérleti jog gyakorlásának részletes szabályairól szóló 16/2002 (II. 18.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) 3. § (2) bekezdés első mondatának alaptörvény-ellenességét, és semmisítse meg azokat, mivel sértik az Alaptörvény B) cikkének (1) bekezdését, a XIII. cikkének (1) bekezdését, a XV. cikkének (1) bekezdését, XXIV. cikkének (1) bekezdését, XXVIII. cikk (1) bekezdését és a 15. cikkének (4) bekezdését.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló történeti tényállás szerint a Nemzeti Földalapkezelő Szervezet (a továbbiakban: V. rendű alperes) jogelődje pályázati úton kívánta értékesíteni a Magyar Állam (a továbbiakban: IV. rendű alperes) tulajdonában álló palotási és pásztoi szántó művelési ágú ingatlanokat. A két palotási ingatlan esetében a jelen alkotmányjogi panasszal támadott bírósági eljárás II. rendű alperese, a pásztoi tekintetében pedig a III. rendű alperes lett a pályázat nyertese. Az elfogadott ajánlatok az elővásárlásra jogosultaknak való közlés céljából a körjegyzőségi hirdetőtáblákon elhelyezésre kerültek, vagyis a győztes ajánlatokat az V. rendű alperes jogelődje kifüggesztette az illetékes jegyzőnél, a hirdetményben – egyebek mellett – közölte, hogy elővásárlásra jogosultnak az esetleges elfogadó nyilatkozatát legalább teljes bizonyító erejű magánokirati – a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 196. §-a szerinti – formába foglalva kell beadnia, és szükséges az elővásárlási jogát igazoló okiratok hiteles másolatának a csatolása is.
- [3] 3. Az alkotmányjogi panasz indítványozója – a korábbi peres eljárás felperese – határidőn belül írásban nyilatkozott arról, hogy elfogadja a vételi ajánlatokat és az ingatlanok tekintetében élni kíván az elővásárlási jogával. Az erről szóló, géppel írt nyilatkozatot az indítványozó aláírta és azt az aláírás alatt – egyéb megjegyzés nélkül – egy ügyvéd látta el a szignójával és az ügyvédi bélyegzőjével. A jogosultságot alátámasztó okiratokat az indítványozó egyszerű másolatban csatolta. Ezt követően az V. rendű alperes jogelődje közölte az indítványozóval,

hogy az elővásárlási joga gyakorlását tartalmazó okirat nem felel meg a tartalmi követelményeknek, továbbá az elővásárlási jogosultságát megalapozó körülményeket nem hitelesített okiratokkal igazolta, ezért a nyilatkozatát nem tudja elfogadni, majd megkötötte az adásvételi szerződéseket a II. rendű és III. rendű alperesekkel.

- [4] Ilyen előzmények után terjesztett elő elővásárlási joga megsértésén alapuló, szerződés hatálytalanságának megállapítása iránti keresetet az indítványozó. A Fővárosi Bíróság 4.P.21.164/2008/14. számú ítéletével (a továbbiakban: első elsőfokú ítélet) az indítványozó keresetét nem találta megalapozottnak, ezért azt elutasította. A Fővárosi Bíróság arra a következtetésre jutott, hogy az nem volt vitás a felek között, hogy mindkét pályázat esetében az indítványozó elővásárlási jogát gyakorló nyilatkozatát – legalább – teljes bizonyító erejű magánokiratban kellett előterjesztenie, csak abban tért el az álláspontjuk, hogy a benyújtott iratok ezen követelményeknek megfeleltek-e, és a bíróság erre nemleges választ adott. Megállapította, hogy a perbeli esetben egyik elővásárlási jog gyakorlását tartalmazó okiratból sem állapítható meg, hogy azokat az ügyvéd az ellenjegyzés szándékával írta volna alá, tehát nem minősülnek teljes bizonyító erejű magánokiratnak. Ezen túlmenően arra is utalt még ítéletében a bíróság, hogy a jognyilatkozataihoz csatolt, elővásárlási jogát alátámasztó okiratok sem kerültek megfelelő alakiságokkal benyújtásra, így a pályázati felhívás alapján önmagában ez a tény is az elővásárlási jog mellőzésére adhatott alapot.
- [5] Az indítványozó fellebbezése nyomán eljáró Fővárosi Ítéltábla a 3.Pf.21.349/2009/4. számú végzésével az első elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat meghozatalára utasította. A másodfokú bíróság teljes egészében egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy az indítványozó elővásárlási jog gyakorlásával kapcsolatos nyilatkozatát tartalmazó okiratok nem minősülnek a Pp. 196. § (1) bekezdés e) pontja szerinti teljes bizonyító erejű magánokiratnak, mely alakiság betartása az R. 3. § (2) bekezdése szerint megállapított feltétel. A fentiekben túlmenően azonban a másodfokú bíróság nem értett egyet az elsőfokú bíróság álláspontjával abban, hogy önmagában az, hogy az elővásárlási jog gyakorlásával kapcsolatos nyilatkozathoz az indítványozó nem hitelesített okiratokat csatolt igazolásként, alapot adhatott volna az indítványozó elővásárlási jogának a mellőzésére, mert jogszabály ilyen előírást nem tartalmaz. A Fővárosi Ítéltábla szerint az I. rendű alperes jogelődje akkor járt volna el helyesen, ha a kiírásban megjelölt hiteles okiratmásolatok csatolására és a szabályszerű ügyvédi ellenjegyzéssel ellátott okiratba foglalt nyilatkozat csatolására hiánypótlási eljárás keretében az indítványozónak lehetőséget adott volna. Ez a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 205. § (3) bekezdése szerinti együttműködési kötelezettségből eredően is terhelte volna. A hatályon kívül helyező végzés felhívta az elsőfokú bíróság figyelmét arra is, hogy további kérdéseket kell tisztázni, így például az indítványozó fizetési képességét és elővásárlási jogosultságát is.
- [6] A megismételt eljárásban a Fővárosi Bíróság 4.P.27.303/2009/19. számú ítéletével (a továbbiakban: második elsőfokú ítélet) az indítványozónak kedvező döntést hozott. A Fővárosi Bíróság az indítványozó keresetét alaposnak találta és megállapította, hogy mind a három szántó művelési ágú ingatlan tekintetében megkötött adásvételi szerződés az indítványozóval szemben hatálytalan, és az adásvételi szerződések változatlan feltételekkel az indítványozó mint vevő és a V. rendű alperes illetve a Magyar Állam mint eladók között jöttek létre.
- [7] Az alperesek fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Ítéltábla 3.Pf.20.804/2012/4. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helyben hagyta. Az egyszerű másolatban csatolt okiratok tekintetében az ítéltábla rámutatott, hogy azokat az indítványozó hiánypótlási felhívás nélkül önként immáron helyes módon becsatolta, amit nem lehetett volna figyelmen kívül hagyni. Az elővásárlási jog gyakorlására vonatkozó jognyilatkozat kapcsán pedig arra mutatott rá az ítéltábla, hogy az indítványozó a nyilatkozatot megtette, bár nem az R. 3. § (2) bekezdésébe foglalt teljes bizonyító erejű magánokirati formában, azonban ez az ítéltábla szerint az adásvételi szerződés megkötéséig hiánypótlással pótolható lett volna. Az indítványozónak nem volt lehetősége hiánypótlás útján az előírt alakisággal rendelkező nyilatkozat megtételére, ezért elővásárlási joga sérült, amikor az eladó mással kötötte meg a szerződést.
- [8] A Kúria mint felülvizsgáló bíróság a jogerős ítéletet Pfv.VI.20.931/2013/7. számú ítéletével (a továbbiakban: kúriai ítélet) hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, az indítványozó keresetét elutasította. A Kúria ítéletének indokolásában rögzítette, hogy a bíróságok a tényállást a szükséges mértékben feltárták, de a jogerős ítélet ebből téves jogi következtetéseket vont le, ezért az jogszabálysértő. Mindenekelőtt rámutatott a Kúria, hogy az V. rendű alperes pályázati úton kívánta értékesíteni a perbeli ingatlanokat. Ennek érdekében a pályázati kiírásban közölte a pályázati és egyéb feltételeket, majd ezt követően a pályázatok nyerteseivel meg is akarta kötni az adásvételi szerződéseket. A pályázati eljárás – amely ezzel véget ért – egy teljesen különálló eljárás attól, hogy – ezt követően, mint egyéb esetekben, most is – biztosítani kellett az esetleges

elővásárlásra jogosultak joga gyakorlásának lehetőségét. A pályázati úton értékesített termőföldek esetén is elővásárlási jog illette meg a felperest, és ez a jogosultság az elővásárlási jog gyakorlására vonatkozó jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően gyakorolható, mely azonban a pályázati eljárástól eltér. A Kúria tévesnek ítélte meg a hatályon kívül helyezett jogerős ítélet azon következtetését, mely szerint a felek közötti jogegyenlőség miatt kellett volna az elővásárlásra jogosult részére is a pályázóval azonos jogokat biztosítani. A Kúria szerint ez a fajta jogegyenlőség a pályázati eljárásban illette volna meg az indítványozót, ha ő is részt vett volna a pályázati eljárásban és pályázatot nyújtott volna be. Az indítványozó azonban nem vett részt a pályázati eljárásban, így nem kellett pályázatot készítenie, beadnia és az ott kiírt egyéb feltételeknek megfelelnie, de ennek megfelelően nem is vonatkoznak rá az ott meghatározott előírások sem. Az indítványozó nem pályázott, hanem az elővásárlási jogával kívánt élni, ezért az elővásárlási jog gyakorlására vonatkozó speciális jogi szabályozás alapján kellett megítélni. Utalt a kúriai ítélet arra, hogy a Nemzeti Földalapba tartozó földrésztletek hasznosításának részletes szabályairól szóló 262/2010. (XI. 17.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R2.) az ügyben nem lehetett irányadó, hiszen ez később lépett hatályba, mint a perbeli jogügylet megtörténte. Továbbá felhívta a figyelmet, hogy az eladó a jogszabályi rendelkezésekhez képest önhatalmúlag nem szabhat meg súlyosabb feltételeket, nem nehezítheti meg az elővásárlási jogosult jogérvényesítését, így jelen ügyben a hitelesített okiratmásolat-csatolási kötelezettség elmulasztása nem lehetett jogszerű ok a szerződés megkötésének megtagadására.

- [9] Ugyanakkor abban osztotta a jogerős ítélet megállapításait, hogy az indítványozó által tett elfogadó nyilatkozat nem felelt meg a Pp. 196. § (1) bekezdésében foglalt feltételeknek, ezért az nem minősült teljes bizonyító erejű magánokiratnak. Az indítványozó által tett elfogadó nyilatkozat egy géppel írt okirat, amelyet az indítványozó írt alá, azon tanúk nincsenek; az okiraton ezen kívül kizárólag egy ügyvédi aláírás és bélyegző szerepel. A Kúria is úgy ítélte meg, hogy az okiratból nem derül ki, hogy az indítványozó által aláírt nyilatkozat alatt miért szerepel az ügyvéd szignója és pecsétje. Ilyen formában nem alkalmas annak bizonyítására, hogy az ügyvéd azzal igazolta volna azt, hogy az indítványozó azt előtte írta alá, illetve aláírását előtte sajátkezű aláírásának ismerte volna el. Így a kérdéses dokumentum alkalmatlan a kívánt joghatás elérésére.
- [10] A fentiekén túlmenően a Kúria azt is megállapította, hogy a pernyertessé váló alperesek helyesen hivatkoztak arra, hogy az R. 3. § (2) bekezdése alapján az indítványozónak az elfogadó nyilatkozatát legalább teljes bizonyító erejű magánokiratba kellett volna foglalnia. A bíróság hivatkozott a BH2012. 119. számú eseti döntésre is. A Ptk. 217. § (1) bekezdés szerint jogszabály a szerződésre meghatározott alakot szabhat meg. Az R. jogszabálynak minősül, a Ptk. 199. §-a alapján pedig a szerződésre vonatkozó szabályokat az egyoldalú jognyilatkozatokra is alkalmazni kell. Az indítványozó elfogadó nyilatkozata a Kúria szerint sem teljes bizonyító erejű magánokirati formában jött létre, ezért az nem felelt meg az alaki követelményeknek, az a Ptk. 217. § (1) bekezdése alapján semmis. A szerződés az indítványozó és az eladó között nem jött létre, így a Kúria szerint nincs jelentősége annak, hogy erre a hiányosságra az alperesek már csak a perindítást követően hivatkoztak.
- [11] Felhívta a figyelmet a kúriai ítélet indokolása arra is, hogy az R. nem ír elő az eladó számára olyan kötelezettséget, hogy a hiányosan vagy nem megfelelő formában beadott elfogadó nyilatkozatot hiánypótlásra kellene visszaadni; továbbá egy ilyen kötelezettség túlmutat az együttműködési kötelezettség körén is. Az eladónak nem volt kötelezettsége, hogy hiánypótlása való felhívással kísérelje meg az elővásárlási joggal élni kívánó féltől a megfelelő tartalmú és formájú nyilatkozat beszerzését.
- [12] 3. Az indítványozó a fenti előzmények után terjesztett elő alkotmányjogi panaszt. Az indítvány részletesen ismerteti, illetve teszi kritika tárgyává az eljárás történetét. Az indítványozó szerint a Kúria ítélete és az R. támadott szabálya sérti a jogállamiságot [Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés], az elővásárlási jog gyakorlásának meghiúsítása miatt a tulajdonhoz való jogot [a XIII. cikk (1) bekezdés], a pályázók és az elővásárlásra jogosult megkülönböztetése miatt a törvény előtti egyenlőséget és a diszkrimináció tilalmát [XV. cikk (1) bekezdés], a tisztességes hatósági eljáráshoz való jogot [XXIV. cikk (1) bekezdés], a felülvizsgálati kérelem túllépése, az írásbeliség önkényes értelmezése, az ügyvédi ellenjegyzés jogszabálysértő értelmezése és alkalmazása, a Ptk. szabályainak súlyos megsértése, valamint az ügyek észszerű időn belül történő elbírálásának figyelmen kívül hagyása miatt a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jogot [XXVIII. cikk (1) bekezdés], továbbá a jogforrások hierarchiát [15. cikk (4) bekezdés].
- [13] 4. Az indítványozó az alkotmányjogi panasz benyújtását követően az ügyben egy újabb beadvánnyal is az Alkotmánybírósághoz fordult, amelyben az alapügyben keletkezett, a Kúria részéről a Pásztói Járási Hivatal-

nak címzett, Pfv.VI.20.931/2013/9. számú megkeresést sérelmezte, és kérte az Alkotmánybíróságot, hogy a döntés meghozatalánál ezt is vegye figyelembe.

II.

[14] 1. Az Alaptörvény indítvánnyal érintett rendelkezései:

„B) cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam.”

„XIII. cikk (1) Mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez. A tulajdon társadalmi felelősséggel jár.”

„XV. cikk (1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.”

„XXIV. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.”

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”

„15. cikk (4) A Kormány rendelete törvénnyel nem lehet ellentétes.”

[15] 2. Az R. – 2014. február 28-ig hatályos – támadott rendelkezése:

„3. § (2) A nyilatkozatot legalább teljes bizonyító erejű magánokiratba kell foglalni. Az elfogadó nyilatkozatnak tartalmaznia kell azt is, hogy a nyilatkozattevő a törvényben felsorolt mely jogcímen gyakorolja az elővásárlási jogot.”

III.

[16] 1. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az Ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról, az 56. § (2) bekezdése értelmében pedig a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket.

[17] Az Alkotmánybíróság az indítvány egésze tekintetében megállapította, hogy az megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit, az Abtv.-nek az Alkotmánybíróság hatáskörét és az indítványozó jogosultságát megalapozó rendelkezéseit, az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírói döntést és jogszabályi rendelkezést, és kifejezett kérelmet ad elő ezek alaptörvény-ellenességének megállapítására [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a), c), d) és f) pont]. A panasz határidőben érkezett [Abtv. 30. § (1) bekezdés]. Az indítványozó fellebbezési lehetőségét kimerítette, a felülvizsgálati eljárásban hozott ítélet ellen nyújtott be alkotmányjogi panaszt [Abtv. 26. § (1) bekezdés b) pont, 27. § b) pont]. A kúria ítélete, amely hatályon kívül helyezte a jogerős ítéletet, egyben meg is változtatta azt és a felperes keresetét elutasította, az ügy érdemében hozott döntésnek minősül. Az indítványozó a polgári peres eljárás felperese, az alkotmányjogi panasz előterjesztésére jogosult, az ügyben érintettnek minősül [Abtv. 26. § (1) bekezdés, 27. §].

[18] 2. Az Alkotmánybíróság részletesen elsőként a bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz befogadhatóságát vizsgálta.

[19] Az indítványozó szerint a jogállamiság elvének és a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jogának sérelme miatt is bekövetkezett, mert olyan jogkérdésben döntött a Kúria, amelyet nem terjesztettek elé, a Pp. 275. § (2) bekezdését megsértve a felülvizsgálati kérelmen túlterjeszkedő döntést hozott. Ennek kapcsán kifejti, hogy az olyan jogszabálysértést, amit nem jelöl meg a kérelmet benyújtó, nem vizsgálhat a Kúria; és ennek ellenére

ex officio vizsgálta felül a másodfokú ítéletet. Álláspontja szerint a bíróság előtti egyenlőség jogát és a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jogát az előbbiekkal összefüggésben az is sérti, hogy a Kúria a felülvizsgálati eljárásban nem tartott tárgyalást, így esélyt sem kapott az indítványozó arra, hogy a fenti kérdésekben kifejtse a véleményét.

- [20] A Kúria támadott ítélete az indítványozó szerint a tulajdonhoz való jogot is sérti, mert az jóhiszeműen szerzett és gyakorolt jogokat sért. Az indítványozót a törvény alapján megillető elővásárlási jog gyakorlásától zárták el. Véleménye szerint a Kúria döntése kapcsán esett el az indítványozó a már egyszer jóhiszeműen megszerzett tulajdonától, mivel érvelése szerint az elővásárlási jog írásbeli gyakorlásával az adásvételi szerződés létrejött, amely a tulajdonjogi várományt megalapozza. Másodsorban tulajdonvédelmet élveznek a tulajdon önállósult részjogosítványai is.
- [21] Az indítvány fenti elemei leírják az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét és indokolást adnak elő arra nézve, hogy a Kúria ítélete miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pont].
- [22] Az Alkotmánybíróság továbbá úgy ítélte meg, hogy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vizsgálandó a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való joggal összefüggésben állított alaptörvény-ellenesség – az alperes felülvizsgálati kérelmén túlterjeszkedő kérdés elbírálása –, valamint, hogy az elővásárlási jog az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése szerinti tulajdonhoz való jog védelme alá tartozik-e (ld. Abtv. 29. §).
- [23] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság a fenti kérdések érdemi vizsgálata érdekében az alkotmányjogi panaszt befogadta.
- [24] 3. Az indítvány szerint a Kúria döntése továbbá a törvény előtti egyenlőség Alaptörvény XV. cikkének (1) bekezdésében meghatározott elvével is ellentétes, mert az elővásárlási joggal kapcsolatos per alapkonfliktusában az V. rendű alperes jogelődje – különbséget téve a pályázaton résztvevők és az azon részt nem vevő elővásárlásra jogosultak között – nem biztosított hiánypótlási lehetőséget, amelynek szükségességével a Ptk. szerinti együttműködési kötelezettségből eredően az első- és másodfokú bíróság egyetértett. Véleménye szerint az állam nevében eljáró különféle szervezetek és képviselőik ellentmondásos nyilatkozatai, valamint az állami szabályozás bizonytalanságai miatt nem tudott élni elővásárlási jogával, ennek hátrányát azonban a Kúria az indítványozóra hárította.
- [25] A Kúria ítéletében rámutatott arra, hogy „a pályázati eljárás, amely ezzel véget ért, egy teljesen különálló eljárás attól, hogy az [...] alperes jogelődjének ezt követően [...] most is biztosítania kellett az esetleges elővásárlásra jogosultak joga gyakorlásának lehetőségét”. A pályázaton résztvevők és az azon részt nem vevő elővásárlásra jogosultak egymáshoz való viszonya önmagában nem alkotmányjogi természetű kérdés. Az alkotmányjogi panasz indokolása nem támasztotta alá, hogy a Kúria értelmezése ezen két kategóriát illetően miért lenne ellentétes az Alaptörvénnyel, így az indítvány ebben a vonatkozásban nem felelt meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjába foglalt indokolási követelménynek. Ennek hiányában az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésére való hivatkozás nem elegendő. Szintén nem hozható közvetlen összefüggésbe a törvény előtti egyenlőséggel az a körülmény, hogy az állam nevében eljáró szervezetek és képviselőik esetlegesen ellentmondásos nyilatkozatokat tettek.
- [26] Az indítványozó a jelen ügyben már vizsgálaton túl több más okból is utalt a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jogának a sérelmére. Álláspontja szerint ez először sérült az írásbeliség bíróság általi önkényes értelmezése miatt. Az indítványozó kifejti, hogy a Kúria azon álláspontja nem állja meg a helyét, amely szerint az írásban, de nem teljes bizonyító erejű magánokirati formában létrejött szerződés nem felel meg az alaki követelményeknek, mivel az alaktság és a bizonyító erő két egymástól különböző és nem összekeverendő kérdés. Másodsor a Kúria jogszabálysértő módon értelmezte és alkalmazta az ügyvédi ellenjegyzés intézményét. Az indítványozó álláspontja szerint azt a tényt, hogy az ügyvédi ellenjegyzés alaktságai, szabályai nincsenek pontosan jogszabályban meghatározva, a Kúria az indítványozó hátrányára értékelte, ezzel sértve a jogállamiság követelményét. Az indítványozó kifejti, hogy az elővásárlási jog gyakorlására vonatkozó okirathoz csatolva lett ügyvédi meghatalmazás és a két okiratból az ügyvédi pecsét és aláírás célja egyértelműen megállapítható. Harmadszor az indítványozó utal arra, hogy az állam részéről korábban nem volt olyan kifogás, amely vitatta volna a sajátos ügyvédi ellenjegyzést az elővásárlási jog gyakorlása során, ha az állam mégis vitatta volna, akkor a hiány orvoslásra kerülhetett volna, azonban nem volt ilyen kifogás. Az indítványozó szerint ennek utólagos felhozatala tisztességtelen és ütközik a Ptk. örök érvényű szabályába, amely alapján saját felróható magatartására előnyök szerzése végett senki sem hivatkozhat. Negyedszer az indítványozó hivatkozik a kúriai ítéletre, amely úgy ren-

delkezik, hogy mivel a felperes az elfogadó nyilatkozatot nem teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalta, így az nem felel meg az alaki követelményeknek, ezért az a Ptk. 217. §-a alapján semmis, ebből kifolyólag a Kúria szerint a felperes joghatályos nyilatkozata hiányában az eladó és a felperes között nem jött létre szerződés. Az indítványozó véleménye szerint a Kúria keveri a jognyilatkozat létezését és érvényességét, így a Kúria ezen megfogalmazása sérti a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jogot. Az indítványozó kifejti, hogy a Ptk. a jognyilatkozatra írásbeli alakot ír elő, és a jognyilatkozatot írásban alkották meg, ezért a szerződés létezik és érvényes.

- [27] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének értelmében az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. Következetes a testület gyakorlata abban, hogy az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének *d)* pontja alapján a bírói döntéseket az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára nem rendelkezik hatáskörrel {elsőként lásd: 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]}. Ezen megállapítások jelen ügy szempontjából kiemelt relevanciával bírnak. Annak megítélése és értékelése, hogy az indítványozó írásbeli nyilatkozata megfelel-e a jogszabályban előírt követelményeknek, önmagában egy jogértelmezési, bizonyítékértékelési és nem alkotmányossági kérdés. Az indítvány ezen része megmarad az ítélet polgári jogi helyességének vitatásánál, nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *e)* pontjában, illetve 29. §-ában meghatározott feltételeknek, ezért az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszokat ezeket az elemeket nem vizsgálta érdemben.
- [28] Az indítványozó a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jogával összefüggésben utal az eljárás elhúzódására is, kifejti, hogy az elővásárlási jog gyakorlásának semmisségét a bíróság 7,5 évvel később állapította meg, valamint maga a felülvizsgálati eljárás is 16 hónapig tartott, ami sérti az ügyek észszerű időn belül való elbírálásának a követelményét.
- [29] Az Alkotmánybíróság több döntésében rámutatott arra a körülményre, hogy „az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdése értelmében az Alaptörvény védelmének legfőbb szerveként a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jog részelemét képező észszerű időn belül való elbírálás alaptörvényi rendelkezéséhez kapcsolódó alapjogvédelmi feladatát nem tudja hatékonyan ellátni. Nem áll az Alkotmánybíróság rendelkezésére olyan törvényi jogkövetkezmény, amelynek alkalmazása révén ennek a speciális, Alaptörvényben biztosított rendelkezésnek (alapjogi részjogosítványnak) a sérelmét orvosolni tudná [...]”. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz esetén csupán az indítványban támadott bírósági ítélet megsemmisítése felől rendelkezhet az Abtv. 43. § (1) bekezdése alapján, ha a bírói döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti. Az Alkotmánybíróság által hozható megsemmisítő döntés azonban – szükségszerű utóidejűsége következtében – már nem lehet kihatással a múltban meghozott bírósági döntés időszerűségére. Az Alkotmánybíróság utólag a bírói döntés esetleges alaptörvény-ellenességének megállapításával, illetve megsemmisítésével már nem tudja orvosolni az eljárás résztvevőinek az eljárás elhúzódásából eredő sérelmét. Amennyiben az Alkotmánybíróság a jelen ügyben támadott részítéletet megsemmisítené, a bírósági eljárás újra kezdetét venné, így a per csak tovább húzódná {vö. 3174/2013. (IX. 17.) AB végzés, Indokolás [20]}” {3024/2016. (II. 23.) AB határozat, Indokolás [18], [20]; 3167/2019. (VII. 10.) AB határozat, Indokolás [17]}. A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság ebben az összefüggésben sem vizsgálta érdemben a bírói döntés alaptörvény-ellenességét.
- [30] 4. Az Alkotmánybíróság ezt követően a jogszabály elleni alkotmányjogi panaszindítványt vizsgálta meg.
- [31] Az indítvány az R. alaptörvény-ellenességét elsősorban az Alaptörvény B) cikkével és 15. cikk (4) bekezdésével összefüggésben állította. Az indítványozó véleménye szerint az R. 3. § (2) bekezdés első mondatának alaptörvény-ellenessége abból fakad, hogy törvényben biztosított alanyi jogok gyakorlását indokolatlanul köti teljes bizonyító erejű magánokirathoz, illetve az Alaptörvény 15. cikk (4) bekezdése szerint a Kormány rendelete törvénnyel nem lehet ellentétes. Az R. egy másik rendelkezését az Alkotmánybíróság 56/2007. (IX. 28.) AB határozata korábban már megsemmisítette, és az alkotmányjogi panasszal támadott norma ugyanezen indokból alaptörvény-ellenes.
- [32] Az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján abban az esetben fordulhat az Alkotmánybírósághoz alkotmányjogi panasszal az indítványozó, ha az ügyben folytatott bírósági eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán az Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be. Az Alkotmánybíróság joggyakorlata szerint az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének az indítványban állított aspektusa, amely szerint a Kormány

rendelete törvénnyel nem lehet ellentétes, nem minősül alapvető jognak vagy Alaptörvényben biztosított jognak {vö. 9/2016. (IV. 6.) AB határozat, Indokolás [46]}.

- [33] Az indítványozó szerint az R. sérti a diszkrimináció tilalmát, mert a pályázat indulásának feltételeként a pályázók részéről az ingatlanra vonatkozó vételi ajánlatok megtételéhez nem írtak elő bizonyító erejű magánokiratba foglalást, míg a jogszabály által biztosított elővásárlási jogosultak részére igen, ami számára többletköltséget eredményezett.
- [34] Az Alkotmánybíróság egyrészt rámutat, hogy az R. tárgyi hatálya nem terjedt ki a pályázati eljárásra, kizárólag a termőföldre vonatkozó elővásárlási és előhaszonbérleti jog gyakorlásának részletes szabályainak megállapítására, de ez utóbbira attól függetlenül, hogy ki a termőföld tulajdonosa és hogy pályázati eljárás keretében vagy anélkül történt az ingatlanra vonatkozó vételi ajánlat és annak elfogadása. Az indítványozó másrészt nem állította, hogy el lett volna zárva attól, hogy a pályázaton a többi pályázóval azonos feltételek mellett részt vegyen. Az indítvány tehát nem támasztotta alá sem a sérelem meglétét, sem pedig nem indokolta meg azt, hogy a pályázaton résztvevők és az elővásárlási jogosultak miért tartoznának szükségszerűen azonosan szabályozandó csoportba.
- [35] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az R. 3. § (2) bekezdés első mondatának alaptörvény-ellenességét állító alkotmányjogi panasz nem felelt meg részben az Abtv. 26. § (1) bekezdése, részben 52. § (1b) bekezdés *b* és *e*) pontja szerinti törvényi feltételeknek, ezért azt az Abtv. 64. § *d*) pontja alapján visszautasította.

IV.

- [36] Az alkotmányjogi panasz nem megalapozott.
- [37] 1. Az Alkotmánybíróság elsőként a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jog sérelmét állító indítványi részt bírálta el, tehát, hogy a felülvizsgálati kérelem túlterjeszkedő kérdés elbírálása az alapjog megsértését eredményezi-e.
- [38] Az indítványozó a felülvizsgálati kérelem kereteinek túllépésével összefüggésben megjegyezte, hogy a Kúria nem tartott tárgyalást – de nem kifejezetten a nyilvános és szóbeli tárgyalás hiányát kifogásolta –, hanem ezúton is azt sérelmezte, hogy nem kapott esélyt arra, hogy a felülvizsgálati eljárás során kifejtse a véleményét a Kúria által elbírált kérdésekben, s csak a végleges döntésben ismerhette meg, hogy miről is döntött a Kúria.
- [39] 1.1. Az Alkotmánybíróság a később számos határozatában megerősített, és hatályos, következetes gyakorlatának megfelelő, 6/1998. (III. 11.) AB határozatában megállapította, hogy „a *fair trial* olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás «méltánytalan» vagy »igazságtalan«, avagy »nem tisztességes«” {ABH 1998, 95, utóbb megerősítette: 3254/2018. (VII. 17.) AB határozat, Indokolás [41]}. Az Alkotmánybíróság eddigi gyakorlatában a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jog érvényesülésének megítélését minden esetben tartalmi vizsgálathoz kötötte: „elemezte az alapjog állított sérelmére vezető jogszabályi környezetet és bírói döntést, a szabályozás célját és a konkrét ügy tényállását, majd pedig – mérlegelés eredményeként – mindezekből vont le következtetéseket az adott esetre nézve megállapítható alapjogsérelemre nézve” {lásd: 20/2017. (VII. 18.) AB határozat Indokolás [17]; vö.: 3102/2017. (V. 8.) AB határozat, Indokolás [18]}.
- [40] Az alkotmányossági kérdés megválaszolása érdekében az Alkotmánybíróság áttekintette a vonatkozó törvényi szabályokat, bírósági és alkotmánybírósági joggyakorlatot.
- [41] A Pp. a támadott döntés meghozatalakor hatályos 275. § (2) bekezdése szerint „[a] Kúria a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja felül, kivéve, ha a pert hivatalból megszünteti, vagy ha a határozatot hozó bíróság nem volt szabályszerűen megalakítva, illetve a határozat meghozatalában olyan bíró vett részt, akivel szemben a törvény értelmében kizáró ok áll fenn.” A felülvizsgálat fenti kereteit meghatározó szabályt a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvényben és az ehhez kapcsolódó jogszabályokban a felülvizsgálati eljárás megteremtéséről szóló 1992. évi LXVIII. törvény 15. §-a iktatta be 1993. január 1-jei hatállyal. A törvényjavaslat indokolása szerint „a felülvizsgálat nem elsősorban a törvényesség helyreállítását szolgálja, hanem a fél alanyi joga, így a fél rendelkezési jogosultságát a bíróság általában nem korlátozhatja” (ld. általános indokolás). „A törvényjavaslat szerint a Legfelsőbb

Bíróság a határozathozatal során kötve van a felek által előterjesztett kérelmekhez [Pp. 275. § (2) bekezdés]. Ez a szabályozás tiszteletben tartja a felek rendelkezési jogát, és összhangban van az Alkotmánybíróság 9/1992. (I. 30.) AB határozatában a törvényességi óvás helyébe lépő új perorvoslattal szemben megfogalmazott követelményekkel. Nem sérti a felek rendelkezési jogát a törvényjavaslat azáltal, hogy meghatározott esetekben megengedi, hogy a Legfelsőbb Bíróság túlléphessen a felülvizsgálati és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem korlátain. Erre a törvényjavaslat csak kirívóan súlyos – a fellebbezési eljárásban abszolút hatályon kívül helyezési okként ismert [Pp. 252. § (1) bekezdés] – eljárási szabálysértések esetén ad lehetőséget, amelyek bármelyikének fennállásakor a bíróság cselekményei érvényesen meg nem történtnek tekintendők.” (Ld. a 15. §-hoz fűzött részletes indokolás)

- [42] A fentiekből egyértelműen levonható a következtetés, hogy a felülvizsgálati és csatlakozó felülvizsgálati kérelem kereteinek túllépése a Pp. alkalmazásában eljárási szabálysértést jelent. Az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy önmagában valamely perbeli eljárási szabálysértés nem eredményez automatikusan alapjogsérelmet. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésébe foglalt tisztességes bírósági tárgyaláshoz való joggal összefüggésben eddig nem vizsgálta érdemben a Kúria döntésének alkotmányosságát a felülvizsgálati kérelem kereteinek túllépése miatt. Néhány ügyben, ahol nem kifejezetten ez volt az elbírálandó kérdés, az Alkotmánybíróság evidenciaként utalt a felülvizsgálati kérelem kereteire: „a felülvizsgálati bíróságnak az a feladata, hogy a felülvizsgálati kérelem keretei között a jogerős ítéletet felülvizsgálja. Ennek során a kérelmező által hivatkozott jogszabálysértéssel összefüggésben megvizsgálja a jogerős ítélet indokolásának a vonatkozó részét, majd az alapján dönt a kérelemről.” {3168/2017. (VII. 6.) AB végzés, Indokolás [21]} Illetve: „[a] törvényben meghatározott egyes súlyos eljárási szabálysértések kivételével, melyeket a Kúria hivatalból köteles figyelembe venni, a vizsgálat és a döntés a felek kérelmei által kijelölt jogkérdésekre korlátozódik [Pp. 275. § (2) bekezdés]” {3027/2018. (II. 6.) AB határozat, Indokolás [39]}.
- [43] A felülvizsgálati eljárással kapcsolatos más panaszok jellemzően az ellenkező irányból vetettek fel problémát, azaz az indítványozók valamely kérdés elbírálásnak hiányát rótták fel a Kúriának, az Alkotmánybíróság azonban több esetben is azt állapította meg, hogy ilyen tartalmú felülvizsgálati kérelem hiányban erre nem is kerülhetett sor törvényesen: „A Kúria mint felülvizsgálati bíróság a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján [...] a jogerős ítéletet kizárólag a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatta, azaz a Kúria nem döntött és nem is dönthetett az alperes kártérítési felelősségének kérdésében” [ti. az indítványozó ezt sérelmezte] {3247/2017. (X. 10.) AB végzés, Indokolás [23]}. „A Kúria a felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja felül, és miként azt a Kúria határozata is kifejezetten rögzíti, az alapügy alperesének felülvizsgálati kérelme a magyar és uniós elévülési szabályok megsértésén alapult, az indítványozó pedig felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő. Ebből következően a Kúriának sem kötelezettsége, sem pedig lehetősége nem volt arra, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszában szereplő, a Ket. [a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény] 72. § (1) bekezdés c) pontjának sérelmét állító érveit megvizsgálja, már csak azért sem, mert ilyen érv a felülvizsgálati eljárásban nem került előterjesztésre.” {3022/2019. (I. 21.) AB végzés, Indokolás [16]}. A 3315/2017. (XI. 30.) AB végzésben vizsgált alkotmányjogi panaszban – a jelen üggyhöz hasonlóan – az indítványozó hivatkozott Pp. 275. § (2) bekezdésébe foglalt kérelemhez kötöttség elvének és a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére, de ott az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy a Kúria végzése a felülvizsgálatot kezdeményező indítványozó kérelméhez a perjogi szabályoknak megfelelően igazodik, ezért a panaszt nem fogadta be (ld. Indokolás [21]).
- [44] A felülvizsgálati kérelem kereteinek túllépése tehát törvényileg egyértelműen tilalmazott és elvileg az Alkotmánybíróság által is vizsgálható. A jelen ügyben arra kellett választ adni, hogy az ilyen eljárási szabálysértés alaptörvény-ellenességet eredményez-e, és ha igen, akkor milyen esetben.
- [45] Az Alkotmánybíróság már fennállásának első éveiben foglalkozott az anyagi igazságosság és a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jog összefüggéseivel. Az Alkotmánybíróság a 13/2013. (VI. 17.) AB határozatára figyelemmel az alaptörvényi, illetve az alkotmányi rendelkezések összevetésével azóta több ügyben is arra a következtetésre jutott, hogy az Alaptörvény értelmezésekor a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jog tekintetében a korábbi alkotmánybírósági gyakorlat által kimunkált elvi tételek fenntarthatóak {ld. 26/2015. (VII. 21.) AB határozat, Indokolás [49]; 5/2020. (I. 29.) AB határozat, Indokolás [19]}. Ezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában is fenntartja azt az értelmezést, hogy a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jog az anyagi igazság érvényre juttatásához szükséges és az esetek többségében alkalmas eljárásra ad jogot, de azt nem garantálja, hogy annak eredménye minden esetben helyes lesz, mint

ahogy azt sem, hogy egyetlen bírósági ítélet sem lesz törvénytörő. Ezek a jogállam céljai és feladatai, amelyek megvalósulása érdekében megfelelő – elsősorban eljárási garanciákat nyújtó – intézményeket kell létrehozni, és az érintett alanyi jogokat garantálni [vö. 9/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992, 59, 65].

- [46] Vitás kérdések racionális eldöntésének általánosságban is lényeges eleme az egymással versengő álláspontok figyelembevétele. Ennek megfelelően az anyagi igazság érvényre juttatása szempontjából a bírósági eljárásban is kulcsfontosságú, hogy lehetőség nyíljon az egymással ellentétes álláspontok (állítások, vélemények) ütköztetésére. Ezt az elvárást fejezi ki az *audiatur et altera pars* („hallgattassék meg a másik fél is”) jogelv, valamint a fegyverek egyenlőségének elve. Ezek a követelmények az eljárásban szemben álló felek viszonyrendszerében fogalmazódnak meg, ezért elsősorban az ellenérdekű féllel (illetve a vád képviselőjével) szemben követelnek meg eljárási garanciákat, azonban az Alkotmánybíróság értelmezése szerint egyúttal olyan értéket jelenítenek meg, amely a tisztességes bírósági tárgyalás (eljárás) során általánosságban is érvényesülést kíván. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti jog alanya ugyanis nem elszenvedője, hanem cselekvő résztvevője a jogait és kötelezettségeit elbíráló eljárásnak, ezért alkalmat kell számára biztosítani, hogy az eljárás során elbírálandó, rá vonatkozó tény- és jogkérdésekben véleményt formálhasson és állást foglalhasson. Ebből következően egy adott ügyben eljáró bíróság a peres felektől függetlenül sem idézheti elő azt a helyzetet, hogy olyan kérdésben hoz döntést, amelyben a feleknek a bírósági eljárás során nem volt lehetőségük megnyilatkozni, az álláspontjukat ütköztetni.
- [47] Az Alkotmánybíróság ezt követően áttekintette, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből eredő fenti követelmény hogyan érvényesül a felülvizsgálati eljárás szabályozásában. A felülvizsgálati kérelemben meg kell jelölni azt a határozatot, amely ellen a felülvizsgálati kérelem irányul, azt, hogy a fél milyen tartalmú határozat meghozatalát kívánja, továbbá elő kell adni – a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése mellett –, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja [Pp. 272. § (2) bekezdés]. A felülvizsgálati kérelmet nem lehet megváltoztatni [Pp. 273. § (5) bekezdés]. A felülvizsgálattal élő fél ellenfele ellenkérelem, illetve csatlakozó felülvizsgálati kérelem előterjesztésére jogosult, erre a felülvizsgálati kérelem kézbesítésével egyidejűleg figyelmeztetni kell [Pp. 273. § (6) bekezdés, 244. § (1) bekezdés]. A felülvizsgálati ellenkérelmet – amennyiben a felek valamelyike tárgyalás tartását kérte – legkésőbb a tárgyaláson, más esetben, illetve a csatlakozó felülvizsgálati kérelmet pedig a felülvizsgálati kérelem kézbesítésétől számított nyolc napon belül kell a Kúriánál előterjeszteni; a Kúria a felülvizsgálati ellenkérelem, illetve a csatlakozó felülvizsgálati kérelem másodpéldányát haladéktalanul kézbesíti a felülvizsgálati kérelmet benyújtó félnek [Pp. 273. § (6) bekezdés, 244. § (2) bekezdés]. A felülvizsgálati kérelem, illetve a csatlakozó felülvizsgálati kérelem kézhezvételét követően a tárgyalás tartása kérhető [Pp. 274. § (2) bekezdés]. Ha az ügyben a legfőbb ügyész kifejti álláspontját, azt a felekkel közölni kell, és arra a tanács elnöke által tűzött határidőn belül észrevételt tehetnek [Pp. 274. § (6) és (7) bekezdés]. A felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének helye nincs; a Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a rendelkezésre álló iratok alapján dönt [Pp. 275. § (1) bekezdés].
- [48] A Kúria a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja felül, kivéve, ha a pert hivatalból megszünteti, vagy ha a határozatot hozó bíróság nem volt szabályszerűen megalakítva, illetve a határozat meghozatalában olyan bíró vett részt, akivel szemben a törvény értelmében kizáró ok áll fenn [Pp. 275. § (2) bekezdés]. A kapcsolódó bírósági joggyakorlat szerint a felülvizsgálati eljárásban nem vehető figyelembe olyan felülvizsgálati ellenkérelem, amely a perben korábban elő nem terjesztett nyilatkozatot tartalmaz (BH2005. 178). A fentiek alapján megállapítható, hogy a törvény a Kúriának csak olyan kérelmek, nyilatkozatok, észrevételek alapján engedi meghozni az döntését, amelyek vonatkozásában a felek lehetőséget kaptak a megismerésre és nyilatkozattételre. Lényegileg nem képeznek kivételt ez alól a Pp. 275. § (2) bekezdésében nevesített abszolút hatályon kívül helyezési okok sem, ezek ugyanis olyan eljárási szabálysértések, amelyek bármelyikének fennállásakor a bíróság cselekményei érvényesen meg nem történnek tekintendők, ilyen esetben a bíróság hivatalból nem az ügy érdemében dönt új jogi szempontok alapján. A felülvizsgálati eljárásban a kérelemhez kötöttség mellett, hogy a feleket megillető rendelkezési jogot juttatja kifejezésre, az Alkotmánybíróság megítélése szerint egyben a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jog garanciája is. Súlyukat veszítik ugyanis a felülvizsgálati eljárásban a feleket megillető egyéb eljárási jogosultságok és korlátok (a felülvizsgálati kérelem változtatásának tilalma, felülvizsgálati ellenkérelem előterjesztése, tárgyalás tartásának kérése, észrevétel tétele), ha a bíróság az eljárás végén olyan kérdésben hoz döntést, amely nem volt tárgya a felülvizsgálati eljárásnak, amellyel kapcsolatban nem volt lehetőség véleményt formálni.
- [49] Az eljárási szabálysértések alaptörvény-ellenességének vizsgálatánál Alkotmánybíróság megítélése szerint döntő szempont, hogy az eljárási szabálysértés kihat-e az ügy érdemére. Az Alkotmánybíróság egyrészt figyelembe

veszi, hogy az eljárási szabálysértés megváltoztatja-e az ügy kimenetelét. Másrészt, a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jog alapján az egyes eljárási garanciák olyan értéket jelentenek, amelyek megszegése vagy be nem tartása kihat az ügy érdemére, az ügy kimenetelétől függetlenül; a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jog sérelme úgy is bekövetkezhet, hogy nem áll fenn oksági kapcsolat a lényeges eljárási szabálysértés és az ügy konkrét kimenetele között, azonban a felek jogainak érvényesíthetősége olyan sérelmet szenved, amely az eljárás egészét és körülményeit figyelembe véve eléri az alaptörvény-ellenesség szintjét (vö. *mutatis mutandis*, 3311/2018. (X. 16.) AB határozat, Indokolás [34]).

- [50] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésébe foglalt tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jog sérelmét jelenti, ha a Kúria a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretein tartalmilag nyilvánvalóan túllépve érdemben vizsgálja felül a jogerős határozatot és ezzel megváltoztatja az ügy kimenetelét, különösen, ha az ügy érdemére kiható olyan kérdésben dönt, amely a felülvizsgálati eljárást megelőző bírósági eljárás során sem volt vita tárgya. Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza: alkotmányjogi panasz alapján főszabály szerint nem vizsgálja a felülvizsgálati eljárás törvényességét; azonban alaptörvény-ellenességet eredményez, ha az eljárási szabálysértés miatt az eljárás résztvevője nem tudja gyakorolni a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jog által védett eljárási jogosultságait.
- [51] 1.2. A fenti szempontokat alkalmazva az Alkotmánybíróság megvizsgálta a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.VI.20.931/2013/7. számú ítéletét.
- [52] Az V. rendű alperes által előterjesztett felülvizsgálati kérelem szerint a jogerős ítélet azért sértett jogszabályt, mert a bíróságok az elővásárlási jog tekintetében „kizárólag [...] [az] R., valamint a Ptk. rendelkezéseit vették figyelembe”, miközben szerinte az R. 1. § (6) bekezdése alapján a Nemzeti Földalapba tartozó földek pályáztatás útján történő eladása vagy haszonbérbe adása esetén az R2. alapján kell eljárni. Az R2. az elővásárlási jog gyakorlásának szabályaira nézve a 27. § (4) és (5) bekezdésében ad iránymutatást. A kérelmező ezekre tekintettel arra a konklúzióra jut, hogy „[a]zt hiszem a jogszabályi hely egyértelműen fogalmaz, hiánypótlási eljárásról nem rendelkezik, és az R.-re történő visszautalás pedig a magánokirati forma követelményét támasztja az elővásárlási jog gyakorlójával szemben. Az eljáró bíróságok a jogszabályi helyet nem vették figyelembe, ezért a támadott jogerős ítélet, valamint az ennek alapjául szolgáló elsőfokú ítélet ezen jogszabályi helyet sérti!” Álláspontja szerint továbbá a *lex specialis derogat legi generali* elve alapján nem lehetett volna az esetet rendező különös jogszabály mellett a Ptk. általános jellegű szabályaira hivatkozni.
- [53] A felperes indítványozó felülvizsgálati ellenkérelmében rámutatott, hogy a perben sérelmezett adásvételi szerződések 2007-ben kötöttek, az R2. viszont 2010. decemberében lépett hatályba, tehát a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabálysértést az eljáró bíróságok nem követhették el.
- [54] A Kúria ítéletének indokolásában elfogadta, hogy az R2. az ügyben nem lehetett irányadó, hiszen ez később lépett hatályba, mint a perbeli jogügylet megtörténte. A Kúria ugyanakkor úgy foglalt állást, hogy a jogerős ítélet az ügy elbírálásához szükséges mértékben feltárt tényállásból téves jogi következtetéseket vont le, ezért jogszabálysértő volt (ld. kúriai ítélet 5. oldal). A Kúria tévesnek ítélte meg a hatályon kívül helyezett jogerős ítélet azon következtetését, amely szerint a felek közötti jogegyenlőség miatt kellett volna az elővásárlásra jogosult részére is a pályázóval azonos jogokat biztosítani: az indítványozó nem pályázott, hanem az elővásárlási jogával kívánt élni, ezért a Kúria szerint az indítványozóra nem is vonatkoztak a pályázati eljárásban meghatározott előírások, ezért ő és az alperesek jogviszonyát az elővásárlási jog gyakorlására vonatkozó speciális jogi szabályozás, konkrétan az R. alapján kellett megítélni (ítélet 5–6. oldal). A fentiekben túlmenően a Kúria azt is megállapította, hogy az alperesek helyesen hivatkoztak arra, hogy az R. 3. § (2) bekezdése alapján az indítványozónak az elfogadó nyilatkozatát legalább teljes bizonyító erejű magánokiratba kellett volna foglalnia (ítélet 6. oldal). A Ptk. 217. § (1) bekezdés szerint jogszabály a szerződésre meghatározott alakot szabhat meg; az R. jogszabálynak minősül, a Ptk. 199. §-a alapján pedig a szerződésre vonatkozó szabályokat az egyoldalú jognyilatkozatokra is alkalmazni kell. Az indítványozó elfogadó nyilatkozata a Kúria szerint sem teljes bizonyító erejű magánokirati formában jött létre, ezért az nem felelt meg az alaki követelményeknek, az a Ptk. 217. § (1) bekezdése alapján semmis. A szerződés az indítványozó és az eladó között nem jött létre, így a Kúria szerint nincs jelentősége annak, hogy erre a hiányosságra az alperesek már csak a perindítást követően hivatkoztak (ítélet 7. oldal). A kúriai ítélet indokolása arra is kitért, hogy az R. nem ír elő az eladó számára olyan kötelezettséget, hogy a hiányosan vagy nem megfelelő formában beadott elfogadó nyilatkozatot hiánypótlásra kellene visszaadni; továbbá egy ilyen kötelezettség túlmutat az együttműködési kötelezettség körén is; ezért az eladónak nem volt kötelezettsége, hogy hiánypótlásra való felhívással kísérelje meg az elővásárlási joggal élni kívánó

félől a megfelelő tartalmú és formájú nyilatkozat beszerzését (ítélet 7. oldal). A fentiekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte, az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és az indítványozó keresetét elutasította.

- [55] Az ítéleti tényállások és a felülvizsgálati kérelmek áttekintése alapján megállapítható, hogy már az alapeljárásban vitatott volt az, hogy az indítványozó perbeli felperesnek kellett-e, és ha igen, akkor milyen jogalapon kellett teljes bizonyító okiratba foglalt elfogadó nyilatkozatot tenni. Ebből következően nem a Kúria felülvizsgálati ítéletében találkozott elsőként azzal a jogi okfejtéssel, hogy érvénytelen volt az elfogadó nyilatkozata alaki okból, mert nem felelt meg az R.-ben foglalt teljes bizonyító erejű magánokirati formának. A IV. és V. rendű alperesek a felülvizsgálati kérelmükben elsősorban valóban az R2. megsértését állították, ugyanakkor arra is hivatkoztak, „hogy a jogszabályi hely egyértelműen fogalmaz, hiánypótlási eljárásról nem rendelkezik, és az R.-re történő visszautalás pedig a magánokirati forma követelményét támasztja az elővásárlási jog gyakorlójával szemben” (felülvizsgálati kérelem 2. oldal). A Kúria a felülvizsgálati ítéletében egyetértett a jogerős ítélet megállapításával, amely szerint a felperes által tett elfogadó nyilatkozat nem minősült teljes bizonyító erejű magánokiratnak, ugyanakkor ezen túlmenően – szemben a jogerős ítélettel – úgy ítélte meg, hogy az indítványozónak az elővásárlási jog gyakorlására vonatkozó nem megfelelő formában benyújtott nyilatkozata tekintetében hiánypótlatási kötelezettség az alperest a vonatkozó szabályozás alapján nem terhelte (kúriai ítélet 6. és 7. oldal). A fentiekre tekintettel nem állapítható meg az, hogy a Kúria a felülvizsgálati eljárásban megakadályozta volna a perbeli felperes indítványozót eljárási jogai gyakorlásában. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság ebben az összefüggésben nem állapította meg a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jog sérelmét.
- [56] 2. Az Alkotmánybíróság ezt követően a tulajdonhoz való jog sérelmét állító indítványi részt is megvizsgálta.
- [57] 2.1. Az alkotmányjogi panasz benyújtása és annak befogadása után hozta meg az Alkotmánybíróság a 3244/2017. (X. 10.) AB határozatát (a továbbiakban: Abh.), melyben az Alaptörvény hatálybalépése óta először foglalkozott – az alapvetően termőföldre vonatkozó – elővásárlási jog alkotmányjogi természetével. Az Abh.-ban úgy foglalt állást a testület, hogy „szomszédok ingatlanra vonatkozó elővásárlási jogának komoly jogtörténeti előzményei vannak Magyarországon [...], több mint 700 évvel ezelőttre datálódik vissza a magyar jogban a termőföldre, ingatlanra vonatkozó szomszédokat megillető elővásárlási jog intézménye” (Indokolás [31]). A szomszédnak egészen 1848-ig megvolt a joga arra, hogy az ingatlanelidegenítésnél, a szerződés megkötése előtt ajánlatot tegyen, és hogy magához váltsa a birtokot azon az áron, amelyen azt a vevő meg akarta szerezni (Indokolás [34]). Ezen jellegű elővásárlási jog tehát III. András királytól az 1852-es ősiségi nyílt parancsig az élő jog része volt.
- [58] A rendszerváltozást követően a termőföldre vonatkozó elővásárlási jog ismét a hatályos jog részévé vált. Előbb a termőföldről szóló 1994. évi LV. törvény (továbbiakban: Tft.), majd annak hatályon kívül helyezése után a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvény tartalmazta, tartalmazza a termőföldre vonatkozó elővásárlási jog alapvető szabályozását.
- [59] Mind az Abh. alapjául szolgáló, mind pedig a jelen ügyben a Tft. szerinti, törvényben biztosított elővásárlási jog jogosultja (volt) az indítványozó, ezért ezzel a kérdéssel összefüggésben az Abh.-ban elfogadott elvi megállapítások a jelen ügy elbírálásakor is alkalmazhatóak.
- [60] Az Alkotmánybíróság az Abh.-ban is megerősítette azon tételét, mely szerint: „az alkotmányos tulajdonvédelem köre és módja nem szükségképpen követi a polgári jogi fogalmakat, és nem azonosítható az absztrakt polgári jogi tulajdon védelmével. Az alapjogként védett tulajdonhoz való jog tartalmát a mindenkorijogi és (alkotmányos) magánjogi korlátokkal együtt kell érteni. Az alkotmányos tulajdonvédelem terjedelme mindig konkrét; függ a tulajdon alanyától, tárgyától és funkciójától, illetve a korlátozás módjától is. [...] A tulajdonhoz való jog garantálása nem értelmezhető a tulajdonnal való korlátlan rendelkezés lehetőségeként.” (Indokolás [39])
- [61] Az Abh. azon korábbi alkotmánybírósági gyakorlatát is megerősítette, mely szerint „[a]z államnak nincs kötelezettsége arra, hogy a magánszemélyt tulajdonszerzéshez vagy tulajdon élvezetéhez segítse [...] [A] tulajdon jogi fogalmát és tartalmát általában nem közvetlenül az Alaptörvény, hanem más jogi normák határozzák meg. Az Alaptörvény által védett jogok körét és tartalmát ugyanakkor az Alaptörvény alapján kell megállapítani. Ez az ellentmondás nehézséget jelent a tulajdonként védett jogosítványok meghatározásakor. Az ellentmondás úgy oldható fel, hogy az Alaptörvény tulajdonhoz való alapjogként a jogszabályok által meghatározott tartalommal elismert, konkrét időpontban fennálló konkrét jogosítványokat védi: a törvényhozás a tulajdonhoz való alapvető jog alapján általában köteles tiszteletben tartani azokat a jogosultságokat, amelyek az alkotmányos

értelemben vett tulajdonhoz való alapvető jog összetevői.” (Indokolás [40]) Az Abh. az Alaptörvény hatálybalépése előtti döntései áttekintése során arra is felhívta a figyelmet, hogy „az elővásárlási jog biztosítása mindaddig nem alkotmányos sértő, amíg az nem vezet a tulajdonnal való rendelkezés kiüresítésére az egyik, a szerződési szabadság ellehetetlenítésére a másik oldalon. Szintén az elővásárlási jog korlátjaként értelmezhető [...], mely szerint senkinek nincs alanyi joga arra, hogy a törvény számára elővásárlási vagy előhaszonbérleti jogot állapítson meg, és hogy az mindenki mást megelőző, abszolút szerkezetű legyen” (Indokolás [42]). Bizonyos földtulajdon megszerzésére senkinek nincs alkotmányos joga, általában a termőföld tulajdon megszerzésére vonatkozó szerződési szabadságnak viszont tág tere marad (Abh., Indokolás [47]).

- [62] Az Abh.-ban az Alkotmánybíróság arra jutott, hogy az elővásárlási jog gyakorlása kihat valamennyi szerződő félre, így az eladó(k)ra és a vevő(k)re is, jóllehet ennek a hatásnak az alkotmányjogi megítélése a tulajdonjog védelme szempontjából más lehet az eladónál és más a vevőnél. Az eladó oldalán a korlátozás alapvetően kizárólag az eladó vevőválasztási szabadságát érinti, feltéve, hogy az elővásárlásra jogosult a vevővel azonos tartalommal és feltételekkel kész vele szerződést kötni. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a vevő tulajdon-szerzési jogának törvény általi korlátozása ugyanúgy nem érinti a tulajdonjog lényeges tartalmát, mint ahogy a korlátozás az eladó tekintetében sem az érinthetetlen lényegre vonatkozik.
- [63] Az Abh.-ban arra is rámutatott az Alkotmánybíróság, hogy az elővásárlásra jogosultság nyilván korlátozza a vevő érdekeinek teljességét, nem korlátozza azonban az eladót. Ez alkotmányjogi relevanciával annyiban bír, amennyiben az Alaptörvény XIII. cikkében biztosított tulajdonhoz való jog a tulajdon szerzésére irányuló vételi szándékot nem védi, az eladói szándékot viszont igen. Azon gyakorlatát is megerősítette az Abh.-ban, mely szerint az Alkotmánybíróság értelmezése szerint az alkotmányos tulajdonvédelem a meglévő tulajdonra vonatkozik, a tulajdonhoz való jog nem biztosít jogot a tulajdonszerzésre (lásd: Indokolás [48]).
- [64] Az Abh.-ban az Alkotmánybíróság azt is rögzítette, hogy az elővásárlási jogosult nem tulajdonos. Az Alaptörvény nem tartalmaz közvetlen szabályokat az elővásárlási jog tárgyában. Mindazonáltal a jogalkotó által biztosított, a szomszédokat és helyben lakókat megillető, termőföldre vonatkozó elővásárlási jogot az Alkotmánybíróság mindig is alkotmányjogi szempontból méltányolhatónak, megengedhetőnek és az állam birtokpolitikájának megvalósítása érdekében indokoltnak ítélte meg. Ez azonban nem jelenti azt, hogy az elővásárlási jogosultnak alkotmányjogi szempontból erősebb pozíciója lehetne.
- [65] A fentiekre tekintettel tehát az Alkotmánybíróság ebben a vonatkozásban sem állapította meg a jelen ügyben támadott ítélet alaptörvény-ellenességét.
- [66] 3. Mivel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz vizsgálata során a jelen ügyben sem a felülvizsgálati kérelem kereteinek túllépése miatt nem állapította meg a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jog sérelmét, sem pedig az elővásárlási joggal összefüggésben nem állapította meg a tulajdonhoz való jog sérelmét, az indítványt az érdemi vizsgálat eredményeképpen a jelen határozat rendelkező részébe foglaltak szerint elutasította.

Budapest, 2020. május 5.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Imre
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Varga Zs. András
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre alkotmánybíró különvéleménye

- [67] A határozat rendelkező részének 1. pontjával és részben annak indokolásával nem értettem egyet, de miután nem rendelkező-részi pontonként történt a szavazás, így a teljes határozat nélkülözi támogatásomat, az alábbiak szerint.
- [68] 1. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésére mint a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jogra hivatkozik a többségi határozat. Emlékeztetni szeretnék arra, hogy a határozatban szereplő „a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jog” elnevezés használatáról már folyt korábban vita. Az azzal zárult, hogy a XXVIII. cikk (1) bekezdésére mint a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogra hivatkozik az Alkotmánybíróság a határozataiban.
- [69] A megváltoztatott elnevezés azt jelentené-e, hogy a bírósági eljárások során tárgyaláson kívül végzett eljárási cselekmények kivétel nélkül nem tartoznának az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének oltalmi körébe? Megjegyzem, a hatályos Pp. szabályai alapján, ha az általam vitatott megfogalmazást, és az annak megfelelő tartalmat vennénk alapul, akkor alig találnánk olyan a Pp.-t érintő ügyet, amelyben a XXVIII. cikk (1) bekezdésére alappal lehetne hivatkozni. Nagyon kevés tárgyalás van ugyanis már első fokon is, nemhogy a jogorvoslati eljárásokban. A közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény tekintetében is igaz ez a megállapítás. A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény tekintetében is fontosnak tartom a különbségtételt. A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról, és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény rendelkezéseivel összefüggésben bírósági hatáskörbe tartozó eljárások esetén a bíróság főszabály szerint tárgyalás tartása nélkül dönt. A polgári nemperes eljárásokban pedig amúgy is ritka a formális értelemben vett tárgyalás.
- [70] Meggyőződésem szerint az Alkotmánybíróságnak vissza kell térnie a korábbi gyakorlatához, és az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésére mint a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogra kell hivatkozni a határozataiban, védve – az Alaptörvény, az Abtv. és az Alkotmánybíróság határozatai által kimunkált keretek között – a tisztességes eljáráshoz való alapjogot a bírósági eljárások vonatkozásában, a tárgyalási és akár tárgyaláson kívüli eljárási cselekmények tekintetében is, esetről estre vizsgálva a sérelem fenti jogszabályi rendelkezésekben foglaltak megfelelő vagy azt el nem érő súlyát.
- [71] Egyetértek ugyanakkor az indokolásnak azzal a megállapításával, miszerint az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy önmagában valamely perbeli eljárási szabálysértés nem eredményez automatikusan alapjogsérelmet.
- [72] 2. Megítélésem szerint a határozat rendelkező részének 1. pontjával összefüggésben fontos tényállási elem, hogy a mellékletekkel kapcsolatos speciális előírásokra történő hivatkozással nem fogadták el eredetileg az elővásárlási nyilatkozatot. (Ezt utóbb a Kúria is törvénysértőnek ítélte, mivel jogszabályi rendelkezésekben nem szereplő követelmények kikötését nem tekinthette jogszerűnek.) Az indítványozó által benyújtott elővásárlási nyilatkozat (formai szempontú) vitatására csak az indítványozó keresetlevelének benyújtását követően, azaz a bírósági eljárásban került sor, és csak az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény szerint

megkövetelt egyik elem, az „ellenjegyzem” kifejezés hiányára történő hivatkozással, feltehetően nem függetlenül a törvénysértőn követelt speciális mellékletekre történő hivatkozás pervesztességet eredményező voltától.

- [73] Meggyőződésem szerint a határozatnak utalnia kellett volna a teljes bizonyító erejű magánokirat jogszabályi követelményeinek időbeli változásaira is, amelynek figyelembevétele releváns az ügy megítélése szempontjából, és ennek rögzítése a határozatban még a többség által támogatott a határozat rendelkező részének 1. számú pontja elvi támogatása esetén is célszerű lett volna.
- [74] Álláspontom szerint nem tett eleget indokolási kötelezettségének a támadott határozatban a bíróság, amikor a fenti szempontokat nem vizsgálta, és ez nem csupán az indokolási kötelezettségnek az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből is fakadó sérelmét, hanem elsődlegesen az elővásárlási jog, mint az Alaptörvény XIII. cikkének (1) bekezdése által védett alapjog megsértésének lehetőségét veti fel, amelyet megítélésem szerint a határozatban vizsgálni kellett volna.

- [75] 3. A fentiek alapján a határozattal, és különösen annak indokolása több elemével, azonosulni nem tudtam.

Budapest, 2020. május 5.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Imre
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1547/2014.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TANÁCSAINAK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3158/2020. (V. 21.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a Pécsi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 7.K.27.224/2019/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. A személyesen eljáró indítványozó alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján, melyben a Pécsi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 7.K.27.224/2019/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, tekintettel arra, hogy a támadott bírói döntés álláspontja szerint sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jogát. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában kérte továbbá a támadott bírói döntés végrehajtásának felfüggesztését is, az Abtv. 61. §-ának megfelelően.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló eljárás során megállapított tényállás szerint az indítványozó egy Balaton-parti település belterületén, egy hétvégi házas övezeti besorolású kivett hétvégi ház, udvar megnevezésű ingatlan tulajdonosa. Az indítványozó 2018. november 23. napján kérelmet terjesztett elő a Somogy Megyei Kormányhivatal Siófoki Járási Hivatalánál egy, a tulajdonában álló ingatlan közelében (második szomszédjában) található ingatlanon álláspontja szerint szabálytalanul létesített építmények szabályosságának kivizsgálása érdekében, továbbá kérte az ingatlan tulajdonosának kötelezését a szabálytalanságok megszüntetésére. A bejelentésben kitért arra is, hogy a két érintett telek közötti távolság alig néhány méter, tekintettel arra, hogy a térségben a telkek nadrágszíjszerűen helyezkednek el. A panaszbejelentésben ugyancsak kérte az ügyféli jogállásának elismerését, tekintettel arra, hogy a szabálytalanul létesített építmények üzemeltetése miatti hátrányos hatások őt közvetlenül érintik: annak következtében az ingatlanát nem tudja a hétvégi házas övezetben rendeltetésének megfelelően, üdültetés céljára használni.
- [3] A Somogy Megyei Kormányhivatal Siófoki Járási Hivatala a panaszbejelentés nyomán hivatalból építésrendészeti eljárást indított, azonban a SO-07D/EH/1416-12/2018. számú, 2018. december 28. napján kelt végzésével az indítványozó ügyféli jogállását a hivatalból megindított építésrendészeti eljárásban megtagadta. A végzés szerint az indítványozó nem tekinthető sem az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 10. §-a, sem pedig az építésügyi és építésfelügyeleti hatósági eljárásokról és ellenőrzésekről, valamint az építésügyi hatósági szolgáltatásról szóló 312/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Eljárási rendelet) 4. §-a alapján ügyfélnek. A végzés indokolása szerint az indítványozó „a tárgyi ingatlanok, illetve azzal közvetlen szomszédos ingatlanoknak nem tulajdonosa, így az építésrendészeti eljárás tárgya az Ákr. 10. § (1) bekezdés értelmében csak közvetett módon érintheti a jogát vagy jogos érdekét. Fentiek miatt [az indítványozó] az építésrendészeti eljárásban nem rendelkezhet ügyféli jogállással, ezért az ügyféli jogállás megállapítását a döntésem rendelkező részében foglaltak szerint megtagadtam.”

- [4] 1.2. A végzéssel szemben az indítványozó önálló fellebbezést terjesztett elő. Érvelése szerint az ingatlanának a rendeltetési célja az üdültetés, melyet az üzemi működés teljesen ellehetetlenít, ezért álláspontja szerint a közvetlen érintettsége kétséget kizáróan megállapítható. Önálló fellebbezésében részben megismételte azokat a tényeket, amelyek álláspontja szerint a közvetlen érintettségét megalapozzák, részben pedig a tények figyelembevételének kötelezettségével kapcsolatosan hivatkozott a Legfelsőbb Bíróság Kfv.II.39.331/2008/6. számú felülvizsgálati ítéletére, mely szerint az érintettséget az ügy egyedi körülményei határozzák meg, valamint a 12/2015. (V. 14.) AB határozatra (a továbbiakban: Abh.), melynek indokolása szerint valakinek a jogát, jogos érdekét az ügy akkor érinti, ha közvetlen és nyilvánvaló érdekeltisége fűződik ahhoz, hogy az egyébként másra vonatkozó jogot (kötelezettséget) a hatóság megállapítja-e, és ha igen, milyen tartalommal (Indokolás [22]). Megítélése szerint ezért önmagában a közvetlen szomszédság tényéből általánosságban nem vezethető le az ügyféli minőségének hiánya. Jelen esetben azonban az elsőfokú hatóság elmulasztotta érdemben vizsgálni a közvetlen érintettség kérdését, és pusztán azért minősítette az érintettségét közvetettnek, mert nem a szomszédos ingatlan tulajdonosa.
- [5] 1.3. A másodfokon eljáró Somogy Megyei Kormányhivatal SOD/12/34-5/2019. számú végzésével az elsőfokú végzést helyben hagyta. A másodfokú végzés szerint az indítványozó bejelentését követően az elsőfokú hatóság helyszíni szemlét tartott, melynek alapján hivatalból építésrendészeti eljárást indított a szabálytalan építési tevékenység kivizsgálása ügyében. Az eljárásban megállapítást nyert, hogy az indítványozó a szabálytalan építési tevékenységgel érintett ingatlan második szomszédja. Az érintett ingatlanon 2–3 méter magas építmények létesültek (elsősorban raktározási rendeltetéssel), nagyméretű mobil hűtőházat helyeztek el és üzemeltetnek, és nagy alapterületű színpad is létesült. Az indítványozó panaszát azonban nem ezen építési tevékenységekből fakadó szabálytalanság okozza, hanem az, hogy az érintett ingatlanon „[f]olyamatos üzemi tevékenység zajlik ipari klíma kültéri egység folyamatos üzemelésével, kerítés melletti folyamatos, zajos áruakadással és -raktározással, kék dízelüstös targoncázással, kültéri mobil hűtőház folyamatos zajos működésével.” A másodfokú végzés rögzítette: megállapítható, hogy az élelmiszer-előállítás, üzemi tevékenységből származó zaj, füst, rezgés az indítványozót közvetlenül érintik, azonban az üzemelésből adódó közvetlen érintettség, sérelmek és jogos érdekek nem az építésrendészeti eljárás keretei között orvosolhatók. A végzés szerint közvetlenül az építmények elhelyezéséből a második szomszédban jelentkező jogsérelem nem állapítható meg, az építésfelügyeleti hatóság ugyanis kizárólag az építménnyel kapcsolatban intézkedhet, az adott építési övezetbe nem illeszkedő tevékenység végzésével kapcsolatban nincs hatásköre. Mindezen érvek alapján a másodfokú hatóság megállapította, hogy az építésrendészeti eljárásban az építési övezeti előírástól eltérő üzemeltetéssel összefüggő közvetlen jogsérelmek az érintett ingatlan második szomszédjának nem biztosítanak ügyféli jogállást.
- [6] 1.4. A másodfokú végzéssel szemben az indítványozó kereseti kérelmet terjesztett elő, melyben a másodfokú végzés megváltoztatását és ügyféli jogállásának kimondását kérte. Az indítványozó vitatta a másodfokú végzés azon megállapítását, miszerint nem az építési szabálytalanságok, hanem az üzemi tevékenységből származó zaj okoz számára közvetlen sérelmet. Megítélése szerint az építési szabálytalanságok megszüntetése egyben a zavaró tevékenység megszüntetését is eredményezheti, ekként az indítványozó jogos érdekét az eljárás közvetlenül befolyásolja. Az indítványozó kereseti kérelmében is utalt az Abh.-ra, mely alapján álláspontja szerint az ügyféli jogállás jelen esetben megilleti.
- [7] A Pécsi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 7.K.27.224/2019/8. számú ítéletével az indítványozó keresetét elutasította. Az ítélet egyik megállapítása szerint mind az elsőfokú, mind pedig a másodfokú hatóság helyesen állapította meg, hogy a hivatalból indult építésfelügyeleti eljárásban az indítványozó nem rendelkezik ügyféli jogállással annak ellenére sem, hogy az eljárás az indítványozó bejelentése alapján indult. A bíróság megítélése szerint az indítványozó sem az Ákr. 10. §-a, sem pedig az Eljárási rendelet 4. §-a alapján nem minősül ügyfélnek. Az ítélet szerint az indítványozó által hivatkozott Abh. megállapításai jelen ügyben nem alkalmazhatóak, tekintettel arra, hogy az alapügy nem telekalakítási, hanem építésfelügyeleti eljárás, továbbá az AB határozattal érintett ügy egymással közvetlenül szomszédos telkekre vonatkozott, az indítványozó pedig az érintett ingatlannak nem közvetlen szomszédja.
- [8] A bírói döntés azonban egy másik, az ítélet Ákr. és az Eljárási rendelet együttes alkalmazásának helyességét rögzítő megállapításával ellentétes indokolási elemet is tartalmaz, ugyanis utalt a Legfelsőbb Bíróság Kfv.II.37.502/2007/11. számú eseti döntésére is, mely szerint „amennyiben külön jogszabály (törvény vagy kormányrendelet) az általánostól eltérő ügyfél fogalmat határoz meg, akkor az adott közigazgatási eljárásban

az ügyféli jogállásról a külön, speciális jogszabályi rendelkezés és nem a Ket. [a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény] – jelenleg Ákr. – alapján kell dönten. Speciális jogszabály jelen esetben az Eljárási rendelet, amelynek 4. § (1) és (2) bekezdését vizsgálva megállapította a bíróság, hogy a felperes az ott írt feltételeknek nem felel meg, következésképp ügyféli jogállása az építésfelügyeleti eljárásban nincs.” Azt az ítélet is kiemelte, hogy nem vitásan zavaró lehet az indítványozó számára a második szomszédjában lévő ingatlanon végzett élelmiszeripari tevékenységgel együtt járó zajhatás, azonban ennek orvoslására nem jelen eljárásban van mód, az ugyanis szomszédjogi sérelemnek tekinthető.

- [9] 1.5. Az ítélettel szemben az indítványozó alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Abtv. 27. §-a alapján, melyben az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való joga sérelmét állította. Érvelése szerint a bíróság az Ákr. 10. § (1) bekezdését nem az Alaptörvénnyel összhangban alkalmazta, ugyanis figyelmen kívül hagyta az Abh. [23] és [24] bekezdésében foglalt megállapításokat azáltal, hogy az Ákr. 10. § (1) bekezdése alkalmazását az egyedi ügyben valójában kizárta, méghozzá a Legfelsőbb Bíróság éppen azon eseti döntése alapján, mint amelyre vonatkozóan az Abh. is megállapítja, hogy az nincs összhangban az Alaptörvénnyel. Az AB határozat érvelésének figyelmen kívül hagyása pedig jelen esetben a bíróság döntését érdemben befolyásolta, és az indítványozó szerint a XXVIII. cikk (7) bekezdése sérelmét eredményezte.
- [10] Az alkotmányjogi panasz kiemeli: azáltal, hogy a hivatalból megindult építésrendészeti eljárásban az indítványozó nem rendelkezik ügyféli jogállással, arról sem szerezhet tudomást, hogy milyen eredménnyel zárul az eljárás, és a megszülető döntéssel szemben sem áll rendelkezésére semmilyen jogorvoslat, miközben álláspontja szerint a közvetlen és nyilvánvaló érintettsége fennáll, tekintettel arra, hogy a zajkibocsátás szoros ok-okozati összefüggésben áll a műtárgyak építési helyen kívüli, szabálytalan létesítésével, mely szabálytalanságokat (és ezáltal a zajkibocsátás forrását) az alapügyben meg lehetne szüntetni. Az indítványozó azt is hangsúlyozta, hogy az érintett ingatlanon 2015 óta szabályosan zajló üzemi tevékenység zaja önmagában nem adott volna okot számára építésrendészeti eljárás kezdeményezésére. Az indítványozó kifogásolta, hogy a Pécsi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítélete csak az Abh. indokolásának [22] bekezdésére hivatkozik a kereset elutasításának indokolása során, miközben a [23] bekezdés kifejezetten kizárja annak a legfelsőbb bírósági eseti döntésnek az alkalmazhatóságát, amelyre az ítélet hivatkozik. Az indítványozó érvelése szerint az ügyféli jogállás megállapításához elegendő, ha az érintett megítélése szerint jogát (jogos érdekét) sérti a támadott döntés, már csak azért is, mert a kérdéses övezetben jellemzően 10 méter széles „nadrágszíz-telkek” húzódnak egymás mellett. Az indítványozó kérte továbbá a támadott bírói döntés végrehajtásának felfüggesztését is, az Abtv. 61. §-ának megfelelően.

II.

- [11] Az Alaptörvény indítvánnyal érintett rendelkezése:

„XXVIII. cikk (7) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.”

III.

- [12] Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó a Pécsi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletét 2019. szeptember 12. napján vette át, az alkotmányjogi panaszát pedig 2019. október 2. napján, határidőben nyújtotta be. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő alkotmányjogi panaszát. Az indítványozó a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából Alaptörvényben biztosított jogot tartalmaz. Az indítvány az Abtv. 52. § (1b) bekezdése szerinti határozott kérelem követelményét minden elemében teljesíti.
- [13] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kétegye vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vaglyagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.)

AB határozat, Indokolás [30]]. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az indítvány felvetheti a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, tekintettel a támadott bírói döntés azon, az alkotmányjogi panaszban is vitatott megállapítására, miszerint az indítványozó ügyében az Eljárási rendelet 4. § (1) és (2) bekezdése, és nem pedig az Ákr. alapján kell döntenet, miközben a támadott ítélet azt is rögzíti, hogy helyesen járt el a másodfokú hatóság, amikor az indítványozó ügyféli minőségét az Ákr. 10. §-a és az Eljárási rendelet 4. §-a alapján egyaránt vizsgálta. Ezen, a bírói döntésben fellelhető ellentmondásra tekintettel, az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 31. § (6) bekezdését alkalmazva, külön befogadási eljárás mellőzésével, érdemben bírálta el.

IV.

- [14] Az alkotmányjogi panasz nem megalapozott.
- [15] 1. A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 15. § (1) bekezdése szerinti ügyfél-definíciója az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésével összhangban biztosítja, hogy a közigazgatási eljárásban mindenki, akinek jogát, jogos érdekét az ügy érinti, érvényesíthesse ezzel kapcsolatos igényeit. Annak vizsgálata, hogy a konkrét eljárásokban kinek az esetében teljesülnek ezek a feltételek, az eljáró hatóságnak, illetőleg bíróságnak a feladata. A Ket. 15. § (3) bekezdése értelmében törvény vagy kormányrendelet meghatározott ügyfajtában megállapíthatja azon személyek körét, akik az (1) bekezdésben foglaltak vizsgálata nélkül ügyfélnek minősülnek. Ez a kiegészítő szabály az ügyfélkénti elismerést könnyítette meg azáltal, hogy az érintettséget kivonta az anyagi jogi szempontok vizsgálata alól, azonban nem zárta azt ki, hogy a külön jogszabályban megjelöltek túl mások is igazolják az érintettségüket, és ügyféli minőségüket, illetve a hatóság azt elismerje [5/2018. (V. 17.) AB határozat, Indokolás [15]].
- [16] Az Ákr. 10. § (1) bekezdése a korábbi Ket. ügyfél-fogalmát a közvetlen érintettség követelményével egészítette ki. A 10. § (2) bekezdése értelmében törvény vagy kormányrendelet meghatározott ügyfajtában megállapíthatja azon személyek és szervezetek körét, akik (amelyek) a jogszabály erejénél fogva ügyfélnek minősülnek. Az Alkotmánybíróság az Ákr. 10. § (2) bekezdésével összefüggésben is irányadónak tekinti a Ket. 15. § (3) bekezdésével kapcsolatban tett, idézett megállapítását, ekként az Ákr. 10. § (2) bekezdése nem értelmezhető akként, hogy a külön törvény vagy kormányrendelet mint *lex specialis* automatikusan, kifejezett jogszabályi rendelkezés nélkül kizárhatja az Ákr. 10. § (1) bekezdése szerinti ügyfél-fogalom alkalmazását {ebben az értelemben: 3278/2019. (XI. 5.) AB határozat, Indokolás [50]}.
- [17] 2. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslati jog olyan alkotmányos alapjog, amely tárgyát tekintve a bírói, illetőleg a hatósági (más közigazgatási) döntésekre terjed ki, tartalmát tekintve pedig azt kívánja meg, hogy valamennyi, az érintett jogát vagy jogos érdekét (helyzetét) érdemben befolyásoló érdemi határozat felülvizsgálata érdekében legyen lehetőség más szervhez, vagy azonos szerv magasabb fórumához fordulni [3064/2014. (III. 26.) AB határozat, Indokolás [15]], melyhez a közigazgatási döntések vonatkozásában társult a bírói út rendelkezésre állásának követelménye is [14/2018. (IX. 27.) AB határozat, Indokolás [16]]. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése alanyi jogot keletkeztet a jogorvoslat igénybevételére mindenki számára, aki valamely döntés folytán jogát vagy jogos érdekét sértve érzi. Minden jogorvoslat lényegi, immanens eleme a jogorvoslati lehetőség, vagyis a jogorvoslat fogalmilag és szubsztanciálisan tartalmazza a jogsérelem orvosolhatóságát {legutóbb például: 12/2019. (IV. 8.) AB határozat, Indokolás [17]}. Ezzel összefüggésben feltétlen követelmény, hogy az eljáró fórum az eljárási szabályok által meghatározott keretek között a jogorvoslati eljárást lefolytassa és a jogorvoslati kérelemben írtakat a jogszabályban foglaltak szerint érdemben megvizsgálja {lásd például: 9/2017. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [21]}.
- [18] 3. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az ügyféli minőség jogszabályba ütköző megtagadása sérti az indítványozó (jelen indítványban nem hivatkozott) tisztességes hatósági eljáráshoz való jogát, valamint azzal összefüggésben az indítványban is megjelölt, jogorvoslati jogát, Alaptörvényben biztosított jogát {például: 3224/2017. (IX. 25.) AB határozat, Indokolás [32]}. Az indítványban megjelölt, a támadott bírói döntésben szereplő azon megállapítás, miszerint „amennyiben külön jogszabály (törvény vagy kormányrendelet) az általánostól eltérő ügyfél fogalmat határoz meg, akkor adott közigazgatási eljárásban az ügyféli jogállásról a külön,

speciális jogszabályi rendelkezés és nem a Ket. – jelenleg Ákr. – alapján kell dönteni”, felveti annak lehetőségét, hogy az indítványozó ügyféli minőségét jogszabályba, és végső soron az indítványban megjelölt, Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésébe ütköző módon tagadták meg. Az Alkotmánybíróságnak ezért azt kellett megvizsgálnia, hogy az indítványozó ügyféli jogállásának megtagadása során az eljáró hatóságok, illetőleg bíróság értékelték-e az Ákr. 10. § (1) bekezdése szerinti ügyfél-fogalomnak való megfelelés kérdését.

- [19] 4. A Somogy Megyei Kormányhivatal másodfokú végzésében kifejezetten azt a szempontot vizsgálta, hogy az ügy közvetlenül érinti-e az indítványozót az Ákr. 10. § (1) bekezdésének megfelelően. A másodfokú végzés szerint „az ügyféli kör megállapításánál figyelembe kell venni, hogy az építési tevékenységből adódóan milyen joga sérül a bejelentőnek”. A másodfokú végzés értékelése szerint az indítványozó érintettsége az üzemi tevékenységből származó zaj, füst és rezgés tekintetében közvetlen, ezen tevékenységet azonban nem az építésrendészeti eljárás keretei között lehet vizsgálni és orvosolni, az ugyanis kizárólag az építési folyamatból közvetlenül jelentkező jogsérelmek orvoslásának eszköze. A másodfokú végzés ezen megállapításához idézi az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 2. § 36. pontját is, mely az építési tevékenység fogalmát határozza meg. A végzés ugyancsak kitér Balatonvilágos község településkép védelméről szóló 18/2017. (XII. 29.) számú önkormányzati rendeletére, mely szerint településképi rendeletben meghatározott követelmények nem teljesítésének minősül, ha az építményt vagy építményrészt nem a rendeltetésnek megfelelő funkcióra használják. A rendelet 71. § (1) bekezdése értelmében ilyen esetben a polgármester településképi kötelezés formájában, önkormányzati hatósági döntéssel az ingatlan tulajdonosát kötelezheti – ez azonban az építésfelügyeleti hatóság hatáskörén kívül esik.
- [20] A Pécsi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítélete ugyancsak rögzíti, hogy az eljáró hatóságok azt vizsgálták – helyesen –, hogy az Ákr. 10. § (1) és (2) bekezdése, valamint az Eljárási rendelet 4. § (1) és (2) bekezdése alapján az indítványozó ügyfélnek minősül-e, mely jogszabályhelyek vizsgálata alapján helytállóan jutottak arra a következtetésre, hogy az indítványozó nem rendelkezik ügyféli jogállással. Ezen megállapításnak teljes mértékben ellentmond az ítélet indítványozó által is megjelölt azon eleme, miszerint kizárólag az Eljárási rendelet mint speciális jogszabály alapján kell az indítványozó ügyféli minőségét vizsgálni, a Legfelsőbb Bíróság Kfv.II.37.502/2007/11. számú eseti döntésének megfelelően. Az Alkotmánybíróság megjegyzi: az indítványozó által hivatkozott Abh., az Alkotmánybíróság újabb gyakorlatából pedig az 5/2018. (V. 17.) AB határozat és 3278/2019. (XI. 5.) AB határozat alapján nyilvánvaló, hogy a Legfelsőbb Bíróság hivatkozott eseti döntésének alkalmazása, azaz az Ákr. 10. § (1) bekezdése alkalmazásának kizárása az ügyféli jogállás megállapítása körében alaptörvény-ellenes eredményre vezet.
- [21] Az Alkotmánybíróság ugyanakkor a támadott bírói döntéssel kapcsolatosan azt is megállapítja, hogy az eljáró másodfokú hatóság kétséget kizáróan és nagy részletességgel értékelte az Ákr. 10. § (1) bekezdése szerinti ügyfél-fogalom elemeinek teljesülését, a Pécsi Közigazgatási Munkaügyi Bíróság ítélete pedig azt is rögzíti, hogy e körben az Ákr. és az Eljárási rendelet szerinti követelmények teljesülésének egyidejű vizsgálatára sor került, és az eljáró hatóságok ennek alapján jutottak arra a következtetésre, hogy az indítványozó nem rendelkezik ügyféli jogállással.
- [22] Az Alkotmánybíróság hatásköre nem terjed ki annak vizsgálatára, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket, vagy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás és az abból levont következtetés megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {elsőként lásd: 3237/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [12]}. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság nem foglalhat állást abban a kérdésben, hogy az indítványozó érintettsége az alapügyben közvetlennek tekinthető-e, hanem csupán azt vizsgálhatja, hogy az eljáró hatóságok, illetőleg bíróság az alkalmazandó jogszabályok alapulvételével kellő alaposággal megvizsgálták-e az indítványozó érintettségének kérdését, és erről a döntésükben számot adtak-e, mely jelen esetben egyértelműen megállapíthatóan teljesült.
- [23] 5. Mindezen szempontok figyelembevételével az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy a jogorvoslathoz való jog [Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdés] sérelme a támadott bírói döntés érdemi vizsgálat alapján nem volt megállapítható, ezért az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt elutasította.
- [24] Az indítványozó kérte, hogy az Alkotmánybíróság a jogerős ítélet végrehajtását az alkotmányjogi panasz eljárás befejezéséig függessze fel, az Abtv. 61. § (1) bekezdésének megfelelően. Tekintettel arra, hogy az Alkotmány-

bíróság eljárása jelen határozat meghozatalával lezárult, az indítványozó ezen kérelméről az Alkotmánybíróságnak nem kellett döntenie.

Budapest, 2020. május 5.

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1682/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3159/2020. (V. 21.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.III.20.511/2018/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Börzsönyiné dr. Kiricsi Szilvia ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Kúria Pfv.III.20.511/2018/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, a Pécsi Ítéltábla Pf.III.20.179/2017/10. számú ítéletére, valamint a Zalaegerszegi Törvényszék 4.P.21.233/2014/122. számú ítéletére is kiterjedő hatállyal.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapját képező ügyben megállapított tényállás szerint az indítványozó 2008. június 24–25-i ellátása során az alperes egészségügyi intézmény olyan orvosi műhibákat vétett, melyek következményeként az indítványozó agyi károsodást szenvedett el és mozgáskorlátozottá vált, állapotában javulás nem várható. Testi és pszichés egészségkárosodása következtében életvezetésében segítséget igényel.
- [3] Az indítványozó keresete nyomán első fokon eljáró Zalaegerszegi Törvényszék közbenső ítéletében megállapította az alperes egészségügyi intézmény kártérítési felelősségét, részítéletével pedig elbírálta az indítványozó nem vagyoni kártérítési, kerti munka elvégzésére való képtelenség miatti járadék, közlekedési többletköltség járadékként való megítélése, valamint a megnövekedett rezsi-, tisztálkodási és mosószer költség járadékként való megítélése iránti igényét, melyet fellebbezett részében a Pécsi Ítéltábla Gf.III.20.155/2016/7. számú részítéletével helybenhagyott.
- [4] Az indítványozó további kereseti igényét a Zalaegerszegi Törvényszék az indítványban támadott, 4.P.21.233/2014/122. számú ítéletében bírálta el. Ebben a Zalaegerszegi Törvényszék 10 557 900 Ft kártérítés, valamint 2017 októberétől 2017. december végéig 119 100 Ft havi járadék, valamint 2018 januárjától a mindenkori minimálórabér 150-szeresének megfelelő havi járadék megfizetésére kötelezte az alperes egészségügyi intézményt. Az indítványozó Suzuki Swift típusú, használt személygépkocsi megvásárlásával kapcsolatos költségeinek megtérítése iránti igényt a Zalaegerszegi Törvényszék bizonyítottság hiánya miatt utasította el; a Ford C-Max gépjármű megvásárlásának indokoltságát, valamint az ezzel összefüggésben felmerült költségek megtérítése iránti igényt megalapozottnak találta. A Zalaegerszegi Törvényszék az indítványozó napi ápolási-gondozási-felügyeleti időkeretének megállapítására igazságügyi orvosszakértőt rendelt ki, aki pszichiáter és pszichológus társszakértőt vont be a szakvélemény elkészítésébe. Mivel az igazságügyi orvosszakértő és a pszichiáter szakkonzultáns szakvéleménye az ápolási-gondozási időszükséglet szempontjából ellentmondást tartalmazott, a Zalaegerszegi Törvényszék végzésben az ellentmondás feloldását rendelte el. Az igazságügyi orvosszakértő véleményében azt állapította meg, hogy az indítványozó egészségi állapota alapján nem igényel 24 órás ápolást, gondozást és felügyeletet. Ítéletében a Zalaegerszegi Törvényszék az igazságügyi orvosszakértő véleményével összhangban az indítványozó ápolásának, gondozásának és felügyeletének szükséges mértékét napi 10 órában határozta meg.
- [5] 1.2. Az elsőfokú ítélettel szemben az indítványozó és az alperes egészségügyi intézmény is fellebbezést nyújtott be. A felperes indítványozó az elsőfokú ítélet megváltoztatását kérte oly módon, hogy az ápolás-gondozási-felügyelet időszükségletét 24 órában kérte meghatározni, kérte a gondozási díjhátralék ennek megfelelő módosítását, valamint a gondozási díj havi összegének 263 880 Ft-ra történő emelését, továbbá kérte a szükségessé vált személygépkocsi-csere költségeinek megfizetését is. A felperes indítványozó szerint az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe a neurológus, pszichológus és pszichiáter szakvéleményében foglaltakat, miszerint

az indítványozó folyamatos és állandó segítséget igényel testi és lelki állapota miatt. Hivatkozott arra is, hogy az igazságügyi orvosszakértő szakvéleménye ellentmondásos: egyszerre állítja, hogy az indítványozót nem lehet 3-4 óra időtartamra magára hagyni, és fenntartja, hogy az indítványozó egészségügyi állapota alapján elegendő számára napi 10 óra ápolás-gondozás-felügyelet biztosítása.

- [6] A másodfokon eljáró Pécsi Ítéltábla Pf.III.20.179/2017/10. számú ítéletében 11 363 982 Ft-ra emelte az alperes egészségügyi intézményt terhelő kártérítési összeget, az alperest a tőkemarasztalásból 9 026 900 Ft alapulvételével 2013. március 1-től a törvényes késedelmi kamat megfizetésére kötelezte, továbbá a 2017 októberétől 2017 december végéig megítélt havi járadékot 109 950 Ft-ra szállította le. A Pécsi Ítéltábla az elsőfokú ítéletet megváltoztatva, az indítványozó által az alperes hibájából elszenvedett egészségkárosodás miatt szükségessé váló személygépkocsi-csere költségeinek megfizetésére kötelezte az alperes egészségügyi intézményt, 887 082 Ft összegben, tekintettel arra, hogy az indítványozó az alperes egészségügyi intézmény mulasztása miatt fellépő egészségkárosodás okán élete végéig gépkocsi használatára szorul és az indítványozó előző személygépkocsija 16 éves volt, cseréje elkerülhetetlen volt. A másodfokú bíróság elfogadta, egyértelműnek és aggálymentesnek minősítette az elsőfokú eljárásban igénybevett igazságügyi orvosszakértő véleményét, miszerint az indítványozó állapota alapján nem igényel 24 órás ápolást, gondozást és felügyeletet és e tekintetben helybenhagyta az elsőfokú ítéletet.
- [7] 1.3. A másodfokú, jogerős ítélettel szemben az indítványozó felülvizsgálati kérelmet nyújtott be, melyben kérte a Kúriát, kötelezze az alperes egészségügyi intézményt a 24 órás ápolás-gondozás-felügyelet alapulvételével számított gondozási díj 21 664 560 Ft-ot kitevő hátralékának, valamint késedelmi kamatnak megfizetésére. Az indítványozó érvelése szerint a bíróság jogsértően mérlegelte a bizonyítékokat, nem oldotta fel a szakvéleményekben rejlő ellentmondásokat, mely az ügy érdemi eldöntésére is kihatott. Másodlagosan a felülvizsgálni kért jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a másodfokú bíróság új eljárás lefolytatására kötelezését kérte.
- [8] A Kúria az indítványban támadott, Pfv.III.20.511/2018/5. számú ítéletében hatályában fenntartotta a Pécsi Ítéltábla Pf.III.20.179/2017/10. számú ítéletét. A Kúria indokolásában kitért arra, hogy az egészségügyi hátrányok miatt szükségessé váló ápolás-gondozás-felügyelet egészségügyi állapothoz igazoldó idősükségletének meghatározása orvosszakértői feladat; egyben megállapította, hogy a szakértő kellő indokát adta annak, miért elegendő és reális a napi 10 órás időtartamú gondozás-ápolás-felügyelet az indítványozó ellátására, melynek az igazságügyi pszichiáter szakértő véleménye sem mondott ellent.
- [9] 1.4. Az indítványozó ezt követően nyújtotta be alkotmányjogi panaszát, melyben arra hivatkozott, hogy a támadott bírói döntések sértik az Alaptörvény II. cikkét, IV. cikkét, XX. cikk (1) bekezdését, XXIV. cikk (1) és (2) bekezdéseit, XXVIII. cikk (1) bekezdését és a 28. cikket.
- [10] Az indítványozó az Alaptörvény II. cikkének sérelmét arra tekintettel állítja, hogy a támadott ítéletekben meghatározott 10 órás ápolási, gondozási és felügyeleti idősükségletet állapítottak meg az indítványozó javára, mellyel sérül a szellemileg ép indítványozó emberi méltósága, hiszen a megállapított ápolási, gondozási és felügyeleti idősükségletet intervallumai között az indítványozó pelenkacserére szorulhat, a nem kellően sűrű pelenkacseréje okán súlyos, fájdalmas sebei keletkezhetnek. Ezen túlmenően a Zalaegerszegi Törvényszék II. számú végzésében elutasította a szakértők ismételt idézését, illetve másik szakértő kirendelését, mellyel elvette az indítványozótól a teljes kár megtérítésének lehetőségét és egyben az emberi méltósága sérelmének kompenzálását.
- [11] Az indítványozó az Alaptörvény IV. cikk sérelmeként értékeli, hogy a támadott ítéletekben meghatározott, 10 órás ápolás, gondozás és felügyelet közötti intervallumokban test állapotánál fogva megfulladhat, eleshet, öngyilkosságot kísérelhet meg, súlyos vészhelyzet, például lakástűz esetén nem képes egyedül elhagyni lakását, így az indítványozó által igényelt 24 órás ápolás, gondozás és felügyelet megítélésének hiányában a támadott ítéletek sértik az indítványozó személyi biztonságát. Az indítványozó emellett a személyi szabadsághoz való jogának sérelmét látja abban is, hogy a támadott ítéletek nem rendelkeztek az indítványozó gépkocsiját vezető személy javadalmazásáról, annak a kártérítési járadékba történő beépítéséről.
- [12] Az indítvány szerint a támadott ítéletekben megállapított napi 10 órás ápolási, gondozási és felügyeleti idősükséglet meghatározásakor az eljáró bíróságok nem voltak tekintettel az indítványozónak az alperesi károkozás következtében sérült lelki egészségére, lelki szükségleteire, ezzel pedig sérült az indítványozó Alaptörvény XX. cikkében foglalt, lelki egészséghez való joga.

- [13] Az Alaptörvény XXIV. cikkének, a XXVIII. cikk (1) bekezdésének, valamint a 28. cikkének sérelmét arra tekintettel állítja, hogy a kártérítés mértékének mérlegelése körében a bíróság helytelenül járt el, figyelembe véve az indítványozó házastársának szerepét az ápolásban, gondozásban, felügyeletben, miközben az semmiképpen sem várható el, hogy az indítványozó házastársa az alperes egészségügyi intézmény kártérítési felelősségének mértékét csökkentő tevékenységet folytasson. E cikkek sérelmét állítja az indítványozó továbbá az ápolás-gondozás-felügyelet napi időszerűségletének megállapítására kirendelt igazságügyi orvosszakértő szakvéleményének a támadott ítéletekben történő elfogadása, aggálymentesnek nyilvánítása miatt is, hiszen az elsőfokon eljáró bíróság által végzésben az ellentmondások feloldására felhívott igazságügyi orvosszakértő szakvéleményét lényegileg változatlan formában, a bíróság végzésére és az indítványozó beadványára tekintet nélkül nyújtotta be. A hivatkozott alaptörvényi rendelkezések sérelmét látja az indítványozó abban is, hogy az eljáró bíróságok nem utasították el az indítványozó ápolás-gondozás-felügyelet egységére vonatkozó megfogalmazását, ezzel pedig elvették azon jogát, hogy az indokolásban foglaltak alapján fejthesse ki ellenvéleményét. Végül az indítványozó hivatkozott arra is, hogy az újabb szakértők kirendelésének elutasítását a bíróság nem indokolta a Pp.-ben meghatározott módon.
- [14] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésének megfelelően elsőként a panasz befogadhatóságát vizsgálta meg.
- [15] 2.1. Az indítványozó az Abtv. 27. §-a alapján terjesztette elő az alkotmányjogi panaszt, melyet az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint hatvan napon belül kell benyújtani. Az indítványozó a panaszt a törvényi határidőn túl – a 66. napon – terjesztette elő, mellyel egyidőben igazolási kérelmet is benyújtott, igazolva azt, hogy jogi képviselője orvosi kezelés alatt állt, valamint hivatkozott arra, hogy az Országos Bírósági Hivatal Elektronikus Eljárások Főosztálya Elektronikus Nyomtatványküldési rendszere 2019. július 2-án és 10-én szünetelt, melynek következtében az alkotmányjogi panaszt nem tudta határidőben benyújtani. Az Alkotmánybíróság az igazolási kérelemben előadottakra tekintettel az igazolási kérelmet egyesbíróként eljárva elfogadta.
- [16] 2.2. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszát jogi képviselő útján nyújtotta be, a jogi képviselő meghatalmazását csatolta. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő az Abtv. 27. §-ra alapított alkotmányjogi panaszát. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az indítvány az Abtv. 52. § (1b) bekezdése szerinti, a határozott kérelemre vonatkozó feltételeket csak részben teljesíti, az alábbiak szerint.
- [17] Az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont], hogy az indítványozó valamely Alaptörvényben biztosított joga sérelmére hivatkozzon. Az Alaptörvény 28. cikk (1) bekezdésének címzettjei a bíróságok, a rendelkezés olyan jogot, amelynek sérelmére önmagában alkotmányjogi panaszt lehetne alapítani, nem tartalmaz {lásd például: 3368/2019. (XII. 16.) AB végzés, Indokolás [12]}.
- [18] Az Alaptörvény XXIV. cikke a közigazgatási hatósági eljárás, és nem pedig a bírósági eljárások vonatkozásában fogalmazza meg a tisztességes eljárás követelményét, így a bírósági eljárás tisztességességével összefüggésben a XXIV. cikkre nem alapítható alkotmányjogi panasz {lásd például: 3364/2019. (XII. 16.) AB végzés, Indokolás [14]}. Az Alkotmánybíróság ezért az indítvány ezen elemét tartalma szerint, az indítványban ugyancsak megjelölt XXVIII. cikk (1) bekezdése keretei között bírálta el.
- [19] Az Alaptörvény II. cikkével, IV. cikkével, illetőleg a XX. cikk (1) bekezdésével összefüggésben az indítványozó lényegében a bíróság jogalkalmazását, jogértelmezését, és a bírói döntés irányát vitatja, amely önmagában nem tekinthető az alkotmányjogi panaszok elbírálhatósága szempontjából alkotmányjogilag értékelhető indokolásnak, ellenkező esetben az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. Ezen jogokkal a támadott bírói döntés csak közvetetten, annyiban függ össze, amennyiben az eljáró bíróság nem adott helyt teljes mértékben az indítványozó kereseti kérelmének, azaz az indítványozó ezen jogokkal összefüggésben lényegében a döntést magát tekinti alapjogi sérelemnek. Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben kiemeli: hatáskörébe kizárólag a bírói döntések alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik, és az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal már nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének. Mindez azt jelenti, hogy az alkotmányjogi panasz ebben az elemében nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja szerinti követelménynek {legutóbb hasonlóan: 24/2018. (XII. 28.) AB határozat, Indokolás [13]}.

- [20] 2.3. Az Abtv. 29. §-a szerint az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E feltételek vagylagosak, fennállásukat az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [21] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét azért állítja, mert a bíróság a kártérítés mértékének mérlegelése körében helytelenül járt el: elvárhatónak tekintette, hogy az indítványozó házastársa az alperes kártérítési felelősségének mértékét csökkentő tevékenységet folytasson, és az ápolás-gondozás-felügyelet napi idősükségletét is helytelenül állapította meg. Ugyancsak a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére vezet az indítvány szerint az orvosszakértői szakvélemény aggálymentesnek nyilvánítása annak ellenére, hogy a bíróság külön is felhívta az ellentmondások feloldására, melynek a szakértő nem tett eleget, szakvéleményét ismételten is lényegileg változatlan formában nyújtotta be. Azáltal, hogy a bíróságok érdemben nem foglaltak állást (nem utasították el) az indítványozó ápolás-gondozás-felügyelet egységére vonatkozó megfogalmazását, elvették az indítványozó azon jogát, hogy az indokolásban foglaltak alapján fejthesse ki a későbbiekben ellenvéleményét. Az indítványozó végezetül ugyancsak a XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmeként értékeli, hogy az újabb szakértők kirendelésének elutasítását az eljáró bíróság nem indokolta meg a Pp.-ben meghatározott módon.
- [22] Az Alkotmánybíróság a XXVIII. cikk (1) bekezdése állított sérelmével kapcsolatos érveivel összefüggésben mindenekelőtt kiemeli, hogy állandó gyakorlata szerint „[a]z alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]} Az Alkotmánybíróság „jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára már nem rendelkezik hatáskörrel” {3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]}.
- [23] Az indítványozó azon érveivel összefüggésben, miszerint a bíróság helytelenül mérlegelte a kártérítés mértékének meghatározása során irányadó szempontokat (ideértve a házastárs közreműködését éppúgy, mint az ápolás-gondozás-felügyelet egymáshoz való viszonyát és az erre a célra szükségesnek tartott időkeret meghatározását, valamint annak vizsgálatát, hogy az igazságügyi orvosszakértő szakvéleménye aggálymentesnek tekinthető-e vagy sem), az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy az indítványozó valójában a támadott bírói döntés tartalmi felülbírálatát kéri, melyre az Alkotmánybíróság nem rendelkezik hatáskörrel.
- [24] Az indítványozó tartalmilag a XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jog részét képező indokolási kötelezettség megsértéseként értékeli, hogy a bíróságok érdemben nem foglaltak állást az indítványozó ápolás-gondozás-felügyelet egységére vonatkozó megközelítésének kérdésében. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az indokolási kötelezettség alkotmányos követelménye a bíróság döntési szabadságának abszolút korlátját jelenti, nevezetesen azt, hogy döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően szükséges számot adnia {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]}. Az Alkotmánybíróság azt nem vizsgálhatja, hogy az indokolásban megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, hanem csupán azt értékelheti, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossgal megvizsgálta-e és ennek értékeléséről a döntésében számot adott-e. Az indokolt bírói döntéshez való jog azt a kötelezettséget támasztja az eljáró bírósággal szemben, hogy az indokolás az ügy érdeme szempontjából releváns kérdésekre terjedjen ki {3159/2018. (V. 16.) AB határozat, Indokolás [31]}. Miként arra a Kúria felülvizsgálati ítélete is rámutat annak [18] bekezdésében, az iratokból megállapítható, hogy az igazságügyi orvosszakértő „a felperes ápolási-gondozási-felügyeleti szükségletének együttes figyelembevételével határozta meg az általa véleményezett napi 10 órás szükséges időtartamot. Az eljáró bíróságok ezt fogadták el bizonyított tényként érdemi döntésük meghozatala során. Alaptalan tehát a felperesnek az az állítása, hogy csak a gondozási szükségletét bírálták volna el.” Ebből következően az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az eljáró bíróságok az indítványozó állításával szemben kifejezetten elfogadták az indítványozó ápolás-gondozás-felügyelet egységére vonatkozó megközelítését, a Kúria ítéletében pedig ugyancsak kifejezetten állást is foglal ebben a kérdésben.

- [25] Az indítványozó azon érvével kapcsolatosan, miszerint az eljáró bíróság az újabb szakértők kirendelésének elutasítását nem indokolta meg a Pp.-ben meghatározott módon, az Alkotmánybíróság visszautal azon megállapítására, miszerint az Alkotmánybíróság jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, és nem vizsgálhatja felül a támadott bírói döntések jog-, illetve törvényszerűségét. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság hatásköre nem terjed ki az indítvány azon elemének vizsgálatára, miszerint az eljáró bíróságok az ügy valamely kérdésében a Pp. rendelkezéseinek megsértésével döntöttek. Az Alkotmánybíróság pedig arra is rámutat, hogy az eljáró bíróságok az ítékezés alapjául felhasznált szakértői vélemény aggálymentesnek fogadták el.
- [26] 2.4. Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben nem vetette fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kétélyét, és alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem alapozott meg.
- [27] 3. Az Alkotmánybíróság a fentiekre figyelemmel az alkotmányjogi panaszt – az Ügyrend 5. §-a alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontja alapján, az Abtv. 56. § (3) bekezdésére is figyelemmel, visszautasította.

Budapest, 2020. május 5.

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1490/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3160/2020. (V. 21.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.VI.21.368/2018/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Bárándy Péter ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz, melyben kérte a Kúria Pfv.VI.21.368/2018/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, a Gyulai Törvényszék 9.Pf.25.915/2017/10. számú ítéletére és az Orosházi Járásbíróság 5.P.20.011/2017/31. számú ítéletére is kiterjedő hatállyal.
- [2] 1.1. Az indítvány alapjául szolgáló ügyben 2016. augusztus 19. napján 17 órai kezdettel földtulajdonosi gyűlést hívtak össze, amelyre az indítványozó (az alapügy felperese) 16 óra 52 perckor jelent meg. Mivel a regisztráció során nagyszámú meghatalmazást mutatott be, ezek ellenőrzése miatt a regisztráció elhúzódott és még éjjel után is tartott. Hajnalban az indítványozó a földtulajdonosi gyűlés ellehetetlenülésére és az időmúlásra hivatkozva távozott a helyszínről. A földtulajdonosi gyűlést végül 2016. augusztus 20-án 2 óra 18 perckor nyitották meg, majd ott különböző döntéseket hoztak.
- [3] Az indítványozó a törvény által előírt határidőn belül keresetet terjesztett elő az alperessel szemben, melyben kérte a gyűlésen meghozott határozatok megsemmisítését, mivel azon, az időmúlásra és az ellehetetlenülésre tekintettel szerinte érvényes határozatot nem lehetett volna hozni. Ezen felül azt is kifejtette, hogy a határozatok sértik a tulajdonosok jogos érdekeit.
- [4] A járásbíróság a keresetet elutasította. Az indokolásban kifejtette, hogy a szabályszerűen összehívott gyűlésen ellenőrizni kellett a meghatalmazások érvényességét, ennek befejezéséig nem lehetett megnyitni az ülést. Ezek ellenőrzésének befejezése után – számos érvénytelen meghatalmazás ellenére – nem volt akadálya a gyűlés megtartásának, mert a határozatképességre vonatkozóan nincs minimális létszám meghatározva. A bíróság azt is megállapította, hogy a vonatkozó törvényi rendelkezés értelmében a határozatot az a földtulajdonos támadhatja meg, aki vagy önhibáján kívül nem vett részt a határozathozatalban, vagy aki a határozathozatalnál kisebbségben maradt, feltéve, hogy a döntés sérti az okszerű gazdálkodást, vagy pedig a földtulajdonosok jogos érdekeinek lényeges sérelmével jár. Mivel a bíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítványozó önhibájából nem vett részt a gyűlésen, a határozatok az okszerű gazdálkodást nem sértik, jogos érdek sérelmét pedig nem igazolta, így a perbeli legitimáció hiányára tekintettel a keresetet elutasította.
- [5] Az indítványozó fellebbezése nyomán eljáró Gyulai Törvényszék az elsőfokú bíróság ítéletét helyben hagyta. Megerősítette, hogy a határozathozatalban önhibájából részt nem vevő földtulajdonosnak a határozatok tekintetében nincs bírósági perindítási lehetősége. Az indítványozó a gyűlésről saját akaratából, önkéntesen távozott, nem utasították ki, nem vezették ki, nem szólították fel távozásra. A törvényszék álláspontja szerint a gyűlés nem lehetetlenült el, az időmúlás nem igazolja az önhiba hiányát, nem volt ugyanis megszakva, hogy a gyűlést meddig kell befejezni.
- [6] Az indítványozó felülvizsgálati kérelme alapján eljáró Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. A felülvizsgálati indítvány keretei között csak az önhiba kérdését vizsgálta és arra a következtetésre jutott, hogy a gyűlést nem egy napra, hanem egy meghatározott időponttól kezdődően hívták össze, így az arról idő előtt történő távozás az önhiba körébe esik.
- [7] 1.2. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban és a hiánypótlás során arra hivatkozott, hogy a támadott ítéletek sértik az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot,

a XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jogot, továbbá a XIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tulajdonhoz való jogot.

- [8] Az indítványozó szerint az elsőfokú bíróság tény- és iratellenesen állapította meg a regisztráció menetét, arról sem adott számot, hogy a benyújtott meghatalmazások miért voltak érvénytelenek, továbbá azt sem tisztázta, hogy a gyűlés határozatait hány tulajdonos és milyen tulajdoni hányad mellett szavazta meg. Ezzel szerinte a bíróság a tényektől eltekintett, amellyel megsértette a tisztességes eljáráshoz és a tulajdonhoz való jogot. Mivel álláspontja szerint nem önhibájából maradt távol (nem kezdődött el a meghirdetett napon a gyűlés), így a perbeli legitimáció hiányára alapozott döntés által sérült a tulajdonhoz való joga, a törvényszék ugyan-ezen okra alapozott döntése pedig sérti a tisztességes eljáráshoz való jogát és a jogorvoslathoz való jogát. Egyebekben érvelése az önhiba hiányának alátámasztásán és az időmúlás jelentőségének hangsúlyozásán alapul. Közérdeknek tekinti azt, hogy a jogszabályok a szavak mindennapi jelentése szerint mindenki számára nyilvánvalóan juthassanak érvényre. Ezt különösen a hirdetményben megjelölt cselekmény időpontjával kapcsolatosan emelte ki. Szerinte ez túlmutat a jogszabály értelmezési tartományának alkotmányos keretein. A Kúria ítéletét tény- és iratellenesnek tartva azt emelte ki, hogy az teljes egészében az elsőfokú bíróság ítéletén alapul, pedig az abban foglaltakkal ellentétben – az alperessel szemben – az ő meghatalmazásai rendezettek voltak. Hangsúlyozta azt is, hogy a Polgári Törvénykönyv rendezőelv természetű előírásait a polgári joghoz kapcsolódó joganyag tekintetében nem lehet annulálni, szerinte ezzel a Kúria minden eddigi gyakorlatnak ellentmond. Külön indokolás nélkül rögzítette, hogy a vad védelméről szóló 79/2004 (V. 4.) FVM rendeletben foglaltak figyelmen kívül hagyása ugyancsak a tisztességes eljáráshoz fűződő jogot és a tulajdonhoz fűződő jogot sérti. A jogorvoslathoz fűződő jog sérülését egyebekben abban látja, hogy az eljáró bíróságok nem bírálták el érdemben az ügyét, így a jogvédelem nem lehetett hatékony. A perbeli legitimáció hiányának megállapításával nem volt lehetősége igényének perbeli érvényesítésére. Emiatt nem tudott élni a tulajdonból természetesen fakadó rendelkezési joggal és az abból származó részjogosítványokkal sem. Szerinte az eljárások egésze és azok körülményei nem érték el a tisztességes eljárás követelményéhez rendelt minőséget.
- [9] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) és (2) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [10] Az indítványozó alkotmányjogi panaszát az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontjára (Abtv. 27. §) alapította.
- [11] 2.1. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszát határidőben nyújtotta be. A jogi képviselővel eljáró indítványozó a jogi képviselő meghatalmazását csatolta. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő alkotmányjogi panaszát. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az indítvány megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdés szerinti, a határozott kérelemre vonatkozó formai követelményeknek is.
- [12] 2.2. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kételye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja [3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]].
- [13] Az indítványozó azt állította, hogy a bíróságok jogértelmezése miatt sérült az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való joga, a XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való joga, továbbá a XIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tulajdonhoz való joga. Az Alkotmánybíróság a tulajdonhoz való joggal kapcsolatosan rámutat arra, hogy ezzel a joggal a bíróság eljárása és a támadott bírói döntés csak közvetetten, annyiban függ össze, amennyiben az eljáró bíróság nem adott helyt az indítványozó kereseti kérelmének, azaz az indítványozó a bírósági eljárással összefüggésben lényegében a döntést magát, annak rá nézve hátrányos voltát tekinti alapjogi sérelemnek [lásd hasonlóan: 24/2018. (XII. 28.) AB határozat, Indokolás [13]]. Úgyszintén hangsúlyozza az Alkotmánybíróság, hogy a konkrét ügyben az indítványozó számára kétséget kizáróan rendelkezésre állt a jogorvoslat lehetősége, azzal élt is, rendes és rendkívüli jogorvoslati kérelmeit a bíróságok érdemben elbírálták (ennek első lépése volt a perbeli legitimáció kérdésének megvizsgálása). A jogorvoslathoz való jogból ugyanakkor nem az következik, hogy a jogorvoslatot elbíráló szervnek a kérelemben foglaltakat magáévá kell tennie és a kérelemnek megfelelő döntést kell hoznia, hanem csak az, hogy az eljárási szabályok által meghatározott keretek között a jogorvoslati eljárást lefolytassák és a jogorvoslati kérelemben

írtakat a jogszabályban foglaltak szerint érdemben megvizsgálják {3064/2014. (III. 26.) AB határozat, Indokolás [16]; 3351/2019. (XII. 6.) AB végzés, Indokolás [25]}.

- [14] Az alaptörvény-ellenességét mindezek fényében lényegében arra alapozta, hogy a bíróságok máshogy értelmezték az adott ügyben irányadó jogszabályokat, mint az indítványozó (különösen a gyűlés szabályos megtartásának határideje kapcsán, amire a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét alapította). Az indítvány kizárólag olyan érveket tartalmaz, amelyeket a Kúria nyilvánvalóan értékelési körébe vont és az azzal kapcsolatos jogi álláspontját megindokolta. Mindez azt jelenti, hogy az indítványozó jelen esetben valójában a számára kedvezőtlen elutasító ítéletek felülmérlegelését próbálta elérni az alkotmányjogi panasz segítségével. Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben rámutat, hogy „[a]z alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]} Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, illetve a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés megalapozott-e. Ugyanígy azt sem vizsgálja, hogy a bíróságok jogértelmezése helyesen illeszkedik-e a jogági dogmatika általánosan elfogadott szabályaihoz {elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4], az újabb gyakorlatból például: 3137/2017. (VI. 8.) AB végzés, Indokolás [10]}. Az indítvány olyan jogértelmezési kérdéseket kifogásol, melyek kétséget kizáróan törvényességi, és nem pedig alkotmányossági kérdések.
- [15] Az Alkotmánybíróság tanácsa ezért megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ban foglalt feltételnek, mivel az sem alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, sem bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet nem vetett fel.
- [16] 3. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az indítványt – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2020. május 5.

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1408/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3161/2020. (V. 21.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Nyíregyházi Törvényszék 1.Szef.20/2018/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselő nélkül eljáró indítványozók az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordultak az Alkotmánybírósághoz, és abban kérték a Nyíregyházi Törvényszék 1.Szef.20/2018/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, a Nyíregyházi Járásbíróság 61.Szpi.2503/2018/2. számú végzésére is kiterjedő hatállyal.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapját képező egyedi ügy előzményei az Alkotmánybíróság rendelkezésére álló iratok alapján az alábbiak szerint összegezhetőek. Az indítványozók 2015 februárjában született gyermeke ötnapos korától az indítvány benyújtásáig eltelt négy év alatt nem kapott kötelező védőoltást. A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Kemecsei Járási Hivatala 2017. július 25. napján meghozott SZ-05/52/01944-29/2017. számú határozatával „fertőző betegség elleni védekezés elmulasztása” szabálysértés elkövetése miatt 50 000–50 000 Ft pénzbírság megfizetésére kötelezte az indítványozókat. A szabálysértési hatóság súlyosító körülményként értékelte az életkorhoz kötött védőoltások beadatásának több alkalommal történő elmulasztását.
- [3] Az indítványozók a határozattal szemben kifogással éltek, mert álláspontjuk szerint az oltások elmulasztásának büntethetősége elévült, továbbá az édesapa szabálysértési felelőssége az édesanya és a gyermek különélése okán nem állapítható meg.
- [4] A Nyíregyházi Járásbíróság 2017. október 10. napján 61.Szk.11.889/2017/2. számú végzésével a Járási Hivatal határozatát hatályában fenntartotta. Az indokolás szerint a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény 239. § (1) bekezdés a) pontja alapján, aki a védőoltásra vonatkozó egészségügyi jogszabályt, vagy az ilyen jogszabály alapján kiadott egészségügyi rendelkezést megszegi, szabálysértést követ el. Az indítványozók szabálysértési felelősségét a bíróság az utóbbi elkövetési magatartás alapján vizsgálta és részletes indokolással kifejtette, hogy az elévülési idő az indítványozók állításával ellentétben miért nem telt el. Megállapította, hogy nem helytálló az indítványozó édesapa azon hivatkozása sem, miszerint az indítványozó édesanya távollétében az ügy érdemi elbírálása nem lett volna lehetséges. A végzés szerint a szabálysértési hatóság nem a védőoltások be nem adatását szankcionálta, hanem azt, hogy az indítványozók kiskorú gyermekükkel a gyermek oltottsági állapotának megállapítása vagy az elmaradt védőoltások megkezdése céljából a kijelölt háziorvosi rendelőben a megadott határidőben nem jelentek meg, és távolmaradásukat, a védőoltások megtörténtét vagy az oltások alóli végleges mentességet nem igazolták. A bíróság úgy ítélte meg, hogy a szabálysértési hatóság által kiszabott büntetés az elkövetett szabálysértés súlyával arányban áll, az nem tekinthető eltúlzottnak, ezért a bíróság nem látott lehetőséget a szabálysértési hatóság döntésének megváltoztatására.
- [5] Az indítványozók a végzéssel szemben panasszal éltek. A Nyíregyházi Járásbíróság panaszt elutasító 61.Szk.11.889/2017/7. számú végzését a Nyíregyházi Törvényszék 1.Szef.1/2018/2. számú végzésével hatályában fenntartotta.
- [6] Az indítványozók 2018. március 4. napján a Nyíregyházi Járásbíróság 61.Szk.11.889/2017/2. számú végzésével szemben perújítást kezdeményeztek, amelyben részletezték, hogy 2017. március 27. napjáig – egy, az egészségügyi hatóság előtt folyamatban lévő eljárás okán – jogszerűen nem tettek eleget a határozatban foglaltaknak. Csatolták továbbá az egészségügyi hatóság – külföldön élésükre tekintettel meghozott – eljárás megszüntetéséről szóló határozatát.

- [7] A perújítási kérelmet a Nyíregyházi Járásbíróság 61.Szpi.2503/2018/2. számú végzésével 2018. május 23. napján elutasította. A végzés indokolása szerint az indítványozók által becsatolt végzések nem minősülnek olyan új ténynek, illetve körülménynek, amely az ügyben korábban ne merült volna fel.
- [8] A perújítást elutasító végzéssel szemben az indítványozók 2018. július 5. napján fellebbezést nyújtottak be a Nyíregyházi Törvényszékhez, amely az 1.Szef.20/2018/3. számú végzésével a járásbíróság végzését hatályában fenntartotta.
- [9] 1.2. Az indítványozók meglátása szerint sérült az Alaptörvény XXIV. cikk szerinti tisztességes hatósági eljárás-hoz, a XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljárás-hoz, valamint a XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való joguk az alábbiak szerint. Az indítványozók a XXIV. cikk (1) bekezdésének sérelmét amiatt vélték megvalósulni, hogy a szabálysértési hatóság – álláspontjuk szerint – a szabálysértés elévülését követően indította meg az eljárását, továbbá nem fűzött kielégítő indokolást az elévülés megszakítása, az indítványozó édesapa szabálysértési felelősségének megállapítása, valamint az eljárás felfüggesztése elmaradásának oka vonatkozásában. A tisztességes bírósági eljárás, valamint a jogorvoslathoz való jog sérelmét abban látták, hogy a járásbíróság az alapügyben a történeti tényállást és döntése indokolását megváltoztatta az elkövetési magatartás fordulata vonatkozásában, továbbá az egészségügyi határozat végrehajtását felfüggesztő határozatról csak említést tett, azt érdemben nem értékelte, indokolási kötelezettségének eleget nem téve. Tekintve, hogy a bíróság másodfokon járt el, rendes jogorvoslati jogukkal sem élhettek az indítványozók.
- [10] A járásbíróság és a törvényszék perújítás kérdésében hozott végzései az indítványozók szerint sértették a tisztességes bírósági eljárás-hoz fűződő jogukat azáltal, hogy a bizonyítékokat nem súlyuknak megfelelően értékelték, továbbá indokolási kötelezettségüknek nem tettek eleget. A törvényszék végzése álláspontjuk szerint továbbá az észszerű idő követelményének sem felelt meg.
- [11] 1.3. Az indítványozók 2019. június 6. napján kiegészítették indítványukat. Indítványkiegészítésükben ismételten rögzítik, hogy a Nyíregyházi Törvényszék 1.Szef.20/2018/3. számú végzése, valamint a Nyíregyházi Járásbíróság 61.Szpi.2503/2018/2. számú végzése sérti a tisztességes eljárás-hoz, valamint a jogorvoslathoz fűződő jogukat. A bíróságok ugyanis a perújítást annak ellenére nem rendelték el, hogy az újonnan becsatolt bizonyítékok – meglátásuk szerint – egyértelműen kizárják szabálysértési felelősségüket. Előadásuk szerint a szabálysértést el sem követhették, hiszen a bíróság még a „kötelezettség-teljesítési időintervallum előtti időpontra állapította meg felelősségünket”. Álláspontjuk szerint a járásbíróság és a törvényszék a tisztességes eljárás-hoz fűződő alapjogukat és a jogorvoslathoz fűződő jogukat azáltal sértette, hogy a benyújtott új bizonyítékokat nem súlyuknak megfelelően értékelték, indokolási kötelezettségének nem tett eleget, továbbá perújítási kérelmüket a szabálysértés elkövetésének nyilvánvaló lehetetlensége ellenére is elutasították. Ennek alátámasztására csatolták a 10.K.27.029/2017/4. számú okiratot, amely értelmében az oltáspótlásra kötelező egészségügyi határozat végrehajtását a bírósági eljárás idejére felfüggesztették. Az okirat álláspontjuk szerint igazolja azt, hogy az egészségügyi határozatban foglalt kötelezettséget bírói felfüggesztő végzés alapján, jogszerűen végre sem kellett hajtaniuk az ítélet jogerőssé válásának napjáig, azaz 2017. április 21. napjáig. A perújításban becsatolt felfüggesztő végzést mint bizonyítékot érdemben nem értékelte sem a járásbíróság, sem a törvényszék, ugyanakkor e tekintetben indokolási kötelezettségüknek sem tettek eleget. Az indítványozók a perújítás során továbbá az SZ-06/NEO/00080-I/2018. számú okirattal igazolták azt, hogy az egészségügyi hatóság külföldön élésükre tekintettel a bírósági eljárás lezárulását követően megszüntette eljárását, az egészségügyi határozatban foglalt teljesítésére kötelező új határnap kitűzése nélkül.
- [12] Az indítványozók sérelmezték, hogy az észszerű idő követelményét is sértette, hogy a perújítást elutasító bírósági végzés ellen 2018. július 6. napján benyújtott fellebbezésüket a törvényszék csak 2018. október 11-i keltezéssel bírálta el, és 2018. november 12. napján postázta.
- [13] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [14] 2.1. A Nyíregyházi Törvényszék 1.Szef.20/2018/3. számú végzése, valamint a Nyíregyházi Járásbíróság 61.Szpi.2503/2018/2. számú végzésére tekintetében az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozók jogosultnak és érintettnek is tekinthetők, mivel saját egyedi ügyükkel összefüggésben terjesztettek elő alkotmányjogi panaszt. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz benyújtásának egyik

törvényi feltétele továbbá, hogy az indítványozó valamely Alaptörvényben biztosított joga sérelmére hivatkozon. Az indítványozók e törvényi feltételnek eleget téve beadványukban sértett alapjogként hivatkoztak az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésére, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseire.

- [15] 2.2. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az indítványozók az alkotmányjogi panaszt 2019. január 15. napján postai úton küldték meg az elsőfokú bíróságnak.
- [16] Az Alkotmánybíróság főtárgya 2019. március 12. napján tájékoztatta az indítványozókat, hogy az alapügy tekintetében (Nyíregyházi Járásbíróság 61.Szk.11.889/2017/2. számú végzése) az alkotmányjogi panaszt a 436. napon, elkésetten adták postára. A határidő számításánál az Alkotmánybíróság figyelemmel volt arra, hogy a rendelkezésre álló iratok szerint az indítványozóknak 2017. november 5-én már tudomásuk volt a jogerős döntésről, ugyanis törvényességi kifogással éltek ellene. A tudomásszerzéstől számítva az indítvány beadási határideje ezért 2018. január 4-én járt le. Az Abtv. 55. § (4) bekezdés a) pontja értelmében az indítvány nem kerül érdemi elbírálásra, ha az indítványozó az indítvány előterjesztésére a törvényben meghatározott határidőt elmulasztotta. Az Abtv. 30. § (4) bekezdése alapján a döntés kézhezvételétől számított 180 nap elteltével alkotmánybíró-sági eljárás megindításának nincs helye. Az Alkotmánybíróság ezért az indítványnak az alapüggyel összefüggésben előadott, az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének, valamint a XXVIII. cikk (7) bekezdésének sérelmét állító elemeit nem vizsgálhatta.
- [17] A Nyíregyházi Törvényszék az 1.Szef.20/2018/3. számú végzését 2018. október 11. napján hozta meg. A végzést az indítványozók 2018. december 3. napján vették át, míg alkotmányjogi panaszukat 2019. január 15. napján adták postára. Előbbiek alapján megállapítható, hogy az indítványozók az alkotmányjogi panaszt a perújítás kérdésében meghozott jogerős végzés tekintetében törvényi határidőben terjesztették elő.
- [18] Az indítványozók jogorvoslati lehetőségeiket kimerítették, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek.
- [19] 2.3. Az indítványozók alkotmányjogi panaszukat az Abtv. 27. §-ára alapozták, amely szakasz (1) bekezdése szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés
- a) az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza, és
- b) az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [20] Az indítványozók a törvényszéknek azt a jogerős végzését támadták, amely helyben hagyta a járásbíróságnak az indítványozók perújítási kérelmét – mint alaptalant – elutasító végzését. Az Alkotmánybíróság vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasszal támadott végzés az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján az ügy érdemében meghozott, illetve a bírósági eljárást befejező olyan egyéb döntésnek tekinthető-e, amellyel szemben helye lehet alkotmányjogi panasz benyújtásának. Az Alkotmánybíróság irányadó gyakorlata értelmében a bíróság peres eljárásban meghozott végzései közül a bírósági eljárást befejező végzések körébe a régi Pp. szabályai alapján azok a végzések sorolhatóak, amelyek joghatásaként a még perré nem alakult eljárás, a per, vagy annak valamely szakasza lezárul. A bírósági eljárást befejező végzések az eljárás egészére, mint folyamatra hatnak ki, annak befejezését eredményezik, mint például a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasító, a pert megszüntető, a fellebbezést vagy a perújítási kérelmet elutasító végzés {3349/2017. (XII. 20.) AB végzés, Indokolás [7]; 3098/2019 (V. 17.) AB végzés, Indokolás [15]}. A fentiekre tekintettel a jelen ügyben a panasszal támadott, a törvényszék által meghozott jogerős végzést az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. § (1) bekezdésében foglalt fenti feltétel szempontjából érdemben vizsgálhatónak tekintette.
- [21] 2.4. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt – egyéb feltételek megléte mellett – abban az esetben fogadja be, amennyiben az határozott kérelmet tartalmaz. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja értelmében a kérelem akkor határozott, ha egyértelmű indokolást tartalmaz arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel.
- [22] Az indítványnak az észszerű határidő követelményének sérelmét állító eleme tekintetében az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozók alkotmányjogilag értékelhető érveléssel nem fejtették ki, hogy meglátásuk

szerint mi és mennyiben okozza a fenti alapjog vélt sérelmét. A megsérteni vélt alaptörvényi rendelkezések sérelmének állítása azonban önmagában nem alapozza meg az alkotmányossági vizsgálatot, ehhez az is szükséges, hogy az indítványozó bemutassa a támadott bírói döntés és a megjelölt alaptörvényi rendelkezés tartalma közötti ellentétet, azaz a támadott ítélet által okozott alapjogi sérelmet.

- [23] Alkotmányossági összefüggéseket bemutató, érdemi vizsgálatot megalapozó indokolást a hivatkozott alapjog tekintetében az indítvány nem tartalmaz, az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint pedig alkotmányjogilag értékelhető indokolás hiányában az indítvány nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontja szerinti követelménynek, és ekként nem alkalmas érdemi elbírálásra {lásd például: 3272/2018. (VII. 20.) AB végzés, Indokolás [34]}.
- [24] 2.5. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kételye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint e befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [25] Az indítványozó a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét több okból is megvalósulni vélte. Meglátása szerint a járásbíró és a törvényszék a perújítás kérdésében hozott döntésükben a tisztességes eljárásról fűződő alapjogukat azáltal sértették, hogy a benyújtott új bizonyítékokat nem súlyuknak megfelelően értékelték, indokolási kötelezettségüknek nem tettek eleget, továbbá perújítási kérelmüket a szabálysértés elkövetésének nyilvánvaló lehetetlensége ellenére is elutasították.
- [26] Az Alkotmánybíróság rámutat, hogy az indítvány a tisztességes bírósági eljárásról való joggal összefüggésben kizárólag olyan tényállás-megállapítási, valamint bizonyíték-értékelési kérdéseket kifogásol, amelyek vizsgálata törvényességi és nem alkotmányossági kérdés, ekként az Abtv. 29. §-a alapján nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint ugyanis a tényállás megállapítása, illetve a bizonyítékok értékelése a bíróságok hatáskörébe tartozó feladat, melyet az Alkotmánybíróság nem vonhat magához, csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ellenkező esetben egyfajta „szuperbíróként”, a meglévők melletti újabb hagyományos jogorvoslati fórumként járna el {ennek az elvnek a korai rögzítéséhez lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}. Az Alkotmánybíróság feladata nem a tény-, illetőleg jogkérdések felülvizsgálata, hanem az, hogy az Alaptörvényben foglalt garanciákból fakadó minimumot számon kérje a bíróságoktól.
- [27] „Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, illetve a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés megalapozott-e {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; 3137/2017. (VI. 8.) AB végzés, Indokolás [10]}.
- [28] 2.6. A fentiek alapján az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítvány a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét állító elemeiben nem teljesíti az Abtv. 29. §-a szerinti követelményeket.
- [29] 3. Az Alkotmánybíróság az indítvány vizsgálata alapján tehát arra a megállapításra jutott, hogy az nem felel meg az alkotmányjogi panaszok befogadhatóságával szemben támasztott követelményeknek. Ezért az Alkotmánybíróság – az Abtv. 56. § (1) – (3) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése szerint eljárva – az alkotmányjogi panasz befogadását az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a), d) és h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2020. május 5.

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/298/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3162/2020. (V. 21.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.IV.35.455/2019/2. számú végzése alaptörvényellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselővel (dr. Rácz Tünde Réka ügyvéd) eljáró természetes személy indítványozó alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján, melyben a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.IV.35.455/2019/2. számú végzése, illetőleg a Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 13.K.27.847/2018/17. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló peres eljárás során megállapított tényállás szerint az indítványozó mezőgazdasági támogatás iránti kérelmét a Magyar Államkincstár megismételt eljárásban elutasította, és egyben a határozatban meghatározott 12 022 586 Ft összeg erejéig kizárta a támogatásból azzal, hogy ezen összeg a jövőben megállapításra kerülő támogatások összegéből kerül majd levonásra. Az indítványozó fellebbezése nyomán másodfokon eljáró agrárminiszter az elsőfokú határozatot helyben hagyta. A határozattal szemben az indítványozó kereseti kérelmet terjesztett elő, melyben elsődlegesen a közigazgatási határozat megsemmisítését és új eljárás elrendelését, másodlagosan pedig a határozat akként történő megváltoztatását kérte, hogy vele szemben szankció ne kerüljön megállapításra. A Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 13.K.27.847/2018/17. számú ítéletével a keresetet elutasította, ugyanis a bíróság megítélése szerint a hatóságok a tényállást megfelelő módon feltárták és a támadott határozat a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) által előírt indokolási kötelezettségnek megfelelően eleget téve, kellő részletességgel fejté ki a döntés indokát, a döntés tekintetében pedig olyan jogszabálysértés nem állapítható meg, amely megalapozta volna a határozat megsemmisítését vagy megváltoztatását.
- [3] 1.2. Az ítélettel szemben az indítványozó felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő, melyben elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a közigazgatási szerv másodfokú határozatának oly módon történő megváltoztatását kérte, hogy a támogatási kérelem elutasításának változatlanul hagyása mellett a kizárára vonatkozó részt mellőzze, míg másodlagosan azt kérte, hogy a Kúria a jogerős ítéletet helyezze hatályon kívül és utasítsa az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára. A Kúria Kv.f.IV.35.455/2019/2. számú végzésével a felülvizsgálati kérelem befogadását megtagadta. A Kúria végzése szerint az indítványozó által hivatkozott 5/2017. (III. 10.) AB határozat a jelen ügy tényállásától eltérő, a Kúria következetes gyakorlata szerint pedig az ügyintézési határidő túllépése csak akkor minősül az ügy érdemét érintő eljárási szabálysértésnek, ha kifejezetten a határidő után hatályba lépő jogszabályi rendelkezés alkalmazása miatt keletkezik az ügyfélre nézve olyan hátrányt okozó körülmény, amely határidőben történő eljárás esetén az ő vonatkozásában nem állt volna fenn. Az indítványozó további érveivel kapcsolatosan a Kúria úgy foglalt állást, hogy az ültetvény életkora objektív körülmény, melyhez képest az indítványozó által megjelölt tanúvallomás egy bizonyítéknak tekinthető, amelyet a bíróság a per során megfelelően értékelt. A Kúria megítélése szerint az sem ok a felülvizsgálati kérelem befogadására, hogy az indítványozó normakontroll indítványát a bíróság nem tartotta megalapozottnak. A felülvizsgálati kérelemben felvetett jogkérdésnek pedig nem állapítható meg olyan társadalmi jelentősége vagy a befogadást indokoló különös súlya a Kúria szerint, amely az ügyben szereplő jogkérdés megítélésétől függene.

- [4] 2. Az indítványozó ezt követően nyújtotta be az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszát, melyben egyaránt kérte a Kúria Kfv.IV.35.455/2019/2. számú végzése, valamint a Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 13.K.27.847/2018/17. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, az alábbi indokok alapján.
- [5] 2.1. Az indítvány szerint a Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítélete ellentétes az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésével, XXVIII. cikk (1) bekezdésével és az R) cikk (3) bekezdésével, ugyanis a tisztességes eljáráshoz való jog és az észszerű határidőn belüli való döntéshozatal megkövetelte volna, hogy a hatóságok betartsák a jogszabályi határidőket, különösen akkor, ha szankcionálásra is sor kerül. Ugyancsak sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot, ha a bíróság nem jogszabályt alkalmaz és értelmez, hanem hatáskör nélkül kvázi jogalkotóként jár el. Az eljáró bíróság ítéletében oly módon alkalmazott analógiát az indítvány szerint, hogy az ugyancsak a tisztességes eljárás sérelmét eredményezte. Az indítványozó végezetül ebben a körben arra is hivatkozik, hogy a bíróság a kereseti kérelmet nem merítette ki. Az indítvány arra is kitér, hogy a hatósági eljárás keretében is megállapítható a tisztességes eljáráshoz való jog és ezzel az észszerű határidőn belül meghozott döntéshez való jog megsértése, hiszen a hatóságok a rájuk irányadó határidőket túllépve szankcionálták az indítványozót.
- [6] 2.2. Az indítványozó panaszában azt is állítja továbbá, hogy a Kúria Kfv.IV.35.455/2019/2. számú végzése ellentétes az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, az I. cikk (3) bekezdésével, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseivel, az R) cikk (1)–(3) bekezdéseivel, valamint a 28. cikkel.
- [7] A Kúria végzése a panasz szerint azért sértette az indítványozó XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslat-hoz való jogát, mert az indítványozó számára kizárólag a felülvizsgálati eljárás kezdeményezésére volt lehetősége. Az indítvány szerint a Kúria annak ellenére döntött a befogadás megtagadásáról arra hivatkozással, hogy a felülvizsgálati kérelem nem tartalmaz részletes indokolást, hogy az indítványozó részletesen és kellő alapos-sággal hivatkozott a felülvizsgálati kérelem befogadhatóságára.
- [8] A Kúria végzése az alkotmányjogi panasz szerint a XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes eljáráshoz való jogot is sérti, számos okból. Egyfelől, az indítványozó megítélése szerint a Kúria nem vette számba valamennyi felhozott indokot a befogadhatóság kérdésének vizsgálata során. Az indítvány szerint továbbá a Kúria végzése az utólagos normakontroll indítvány kapcsán átvette az elsőfokú bíróság ítéleti megfogalmazását; a jogszabály tartalmát tisztességtelen módon, annak valós nyelvtani értelmét és jelentését mellőzve határozta meg; továbbá nem alkalmazott analógiát ott, ahol az kötelezettsége lett volna; és végezetül, a végzés divergáló joggyakorlat hiányáról beszél ott, ahol nyilvánvalóan divergáló joggyakorlat van.
- [9] Az indítvány a B) cikk (1) bekezdése, az I. cikk (3) bekezdése, az R) cikk (1)–(3) bekezdései és a 28. cikk állított sérelme tekintetében indokolást nem tartalmaz.
- [10] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [11] 3.1. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt megállapítja, hogy a Kúria Kfv.IV.35.455/2019/2. számú végzésében a felülvizsgálati kérelem befogadásának megtagadásáról határozott. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a Kúria felülvizsgálati kérelem befogadását megtagadó végzése az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint a bírósági eljárást befejező egyéb döntésnek minősül, így alkotmányjogi panasszal támadható [lásd például: 3245/2019. (X. 17.) AB végzés, Indokolás [14]]. Ez egyben azt is jelenti, hogy az alkotmányjogi panasz megítélése szempontjából az alapügy érdemében hozott döntésnek a Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2019. április 16. napján kelt, 13.K.27.847/2018/17. számú ítélete tekinthető.
- [12] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó a Kúria végzését 2019. szeptember 30. napján vette át, a Kúria végzésével összefüggésben alkotmányjogi panaszát pedig határidőben, 2019. november 29. napján terjesztette elő. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor azt is megállapítja, hogy az alkotmányjogi panasz a Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletével szemben elkésztettnek minősül.
- [13] Az Alkotmánybíróság arra is utal, hogy az Ügyrend 32. § (1) bekezdése szerint az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszok esetében a jogorvoslati lehetőségek kimerítésének kötelezettsége nem vonatkozik a felülvizsgá-

latra mint rendkívüli jogorvoslatra. Abban az esetben, ha az indítványozó felülvizsgálati kérelmet terjeszt elő, az alkotmányjogi panasz előterjeszhetősége szempontjából az indítványozó kockázata, hogy a Kúria a felülvizsgálati kérelmet érdemben elbírálja-e. Ha a Kúria a felülvizsgálati kérelem befogadását megtagadja, az Alkotmánybíróság csak két esetben vizsgálhatja az ügy érdemében hozott korábbi döntést akkor, ha az alkotmányjogi panasz ahhoz képest elkésetten, az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőn túl kerül előterjesztésre: az eljárást lezáró döntés megsemmisítése érdekében az Abtv. 43. § (4) bekezdésének megfelelően, illetőleg akkor, ha az alsóbb fokú bírósági döntés az irányadó szabályok szerint önállóan is támadható volt alkotmányjogi panasszal, és az indítványozó ilyen kérelmet korábban benyújtott {Ügyrend 32. § (4) bekezdés, legutóbb hasonlóan: 3078/2020. (III. 18.) AB végzés, Indokolás [9]}. Jelen esetben ezek egyike sem áll fenn, ezért az Alkotmánybíróság az indítványozó jogerős ítéletre vonatkozó érveit nem vizsgálhatta. Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően az alkotmányjogi panasz befogadhatóságát a továbbiakban csak a Kúria végzését támadó elemében értékelte.

- [14] 3.2. Az indítványozó jogi képviselővel jár el, a jogi képviselő a meghatalmazását csatolta. Az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő az Abtv. 27. §-ra alapított alkotmányjogi panaszát. Az indítvány a határozott kérelem követelményének csak részben, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései állított sérelme tekintetében tesz eleget. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése, I. cikk (3) bekezdése, R) cikk (1)–(3) bekezdései és a 28. cikk sérelmét csupán állítja, azonban arra vonatkozó indokolást nem tartalmaz, ekként az alkotmányjogi panasz ezen elemeiben nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában foglalt feltételnek.
- [15] 4. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kételye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [16] 4.1. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az egyes eljárási törvényekben biztosított rendkívüli jogorvoslatok, mint amilyen a felülvizsgálati kérelem is, kívül esnek az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslatokhoz való jog védelmi körén {legutóbb ugyanígy: 3245/2019. (X. 17.) AB végzés, Indokolás [17]}. Ennek megfelelően az alkotmányjogi panasz a Kúria felülvizsgálati kérelem befogadását megtagadó végzése a XXVIII. cikk (7) bekezdésével összefüggésben sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kételyét nem veti fel, sem pedig alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem fogalmaz meg.
- [17] 4.2. Az indítványozó a felülvizsgálati kérelem befogadásának megtagadásával összefüggésben az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmére is hivatkozott.
- [18] Az Alkotmánybíróság az indítványozó ezen érvével kapcsolatosan kiemeli, hogy a XXVIII. cikk (1) bekezdésével kapcsolatos állandó gyakorlata szerint „[a]z alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]} Az Alkotmánybíróság „jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára már nem rendelkezik hatáskörrel” {3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]}.
- [19] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint annak megítélése, hogy a felülvizsgálati kérelem befogadásának feltételei fennállnak-e vagy sem, nem alkotmányossági, hanem szakjogi-törvényértelmezési kérdés, melyben az Alkotmánybíróság a Kúria döntését nem bírálhatja felül {legutóbb hasonlóan: 3365/2019. (XII. 16.) AB végzés, Indokolás [21]}. Az indítvány pedig ezen túlmenően is kizárólag olyan törvényértelmezési, bizonyíték-értékelési kérdésekkel (az elsőfokú bíróság ítéleti megfogalmazásának átvétele, a jogszabály tartalmának nyelvtani értelmezéstől eltérő értelmezése, analógia alkalmazásának kérdése, a joggyakorlat egységének vagy

eltérésének megítélése) támasztja alá a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog állított sérelmét, melyek értékelése az Alkotmánybíróság hatáskörén kívül esik.

- [20] Az Alkotmánybíróság ezért megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a XXVIII. cikk (1) bekezdésének állított sérelmével összefüggésben sem veti fel a támadott bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem, ennek megfelelően pedig ebben az elemében sem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt vagylagos befogadhatósági feltételek egyikének sem.
- [21] 5. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapulvételével az alkotmányjogi panaszt – az Ügyrend 5. §-a alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)*, *d)* és *h)* pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében foglaltakra is, visszautasította.

Budapest, 2020. május 5.

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1947/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3163/2020. (V. 21.) AB VÉGGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.VI.20.804/2019/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselővel (dr. Rózsa Mária ügyvéd) eljáró természetes személy indítványozók alkotmányjogi panaszt terjesztettek elő az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján, melyben a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.VI.20.804/2019/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérték.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló peres eljárás során megállapított tényállás szerint az alapügy felperese német állampolgár, aki Magyarország Európai Unióhoz történő csatlakozását megelőzően, saját tulajdonszerzése reményében közvetlenül finanszírozta az indítványozó magyar állampolgárok magyarországi földvásárlását. Amíg a hatályos magyar jogszabályok lehetővé tették, a formálisan az indítványozók tulajdonába került földeken egy, a felperes által alapított, magyarországi gazdasági társaság haszonbérliként gazdálkodott, ily módon biztosítva a felperes befektetését. A vonatkozó jogszabályi környezet megváltozását követően megvásárolt ingatlanok esetében pedig a felek abban állapodtak meg, hogy a felperes jelzálogjog bejegyzésével biztosítja a befektetését, melyhez kapcsolódóan kölcsönszerződést kötöttek, továbbá egy külön megállapodásban azt is rögzítették, hogy a felperes a kölcsönösszeget nem követeli vissza. Valamennyi ingatlan vonatkozásában a felek arról is rendelkeztek, hogy amint Magyarország jogszabályai lehetővé teszik, az ingatlanok átkerülnek a felperes tulajdonába.
- [3] Az alapügy felperese 2013-ban elhatározta a magyarországi mezőgazdasági termelőtevékenysége felszámolását, és ennek keretében az indítványozók tulajdonaként nyilvántartott ingatlanokat értékesítette, az adásvételi szerződések megkötésére 2014. április 11. napján került sor. Az adásvételi szerződés megkötéséhez kapcsolódóan a peres felek letéti szerződést is kötöttek, melyben rögzítették, hogy az egyes indítványozókat mekkora összeg illeti majd meg a vételár összegéből. Miután a vevők a vételár összegét megfizették, az eljáró ügyvéd 2014. május 21–22. napján az indítványozóknak a letéti szerződésben meghatározott összeget átutalta.
- [4] Az alapügy felperese eredetileg egy, a felek között létrejött megállapodáson alapuló marasztalás iránti keresetet terjesztett elő. Az eljárásban a Kúria Pfv.VI.20.117/2018. számú felülvizsgálati végzésével az első- és másodfokú ítéleteket hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és újabb határozat hozatalára utasította. A Kúria végzésének indokolása szerint a bíróságoknak a peres felek közötti belső jogviszonyt kellett megítélniük, melyben a felek közös szándéka volt a külföldi magánszemélyekre vonatkozó tulajdonszerzési korlátozás kijátszása. Tekintettel arra, hogy a peres felek a jogellenes jogügyletet a termőföld tulajdonjogának megszerzését vagy használatát korlátozó jogszabályi rendelkezések kijátszására irányuló jogügyletek feltárásáról és megakadályozásáról szóló 2014. évi VII. törvény hatályba lépését követő 30 napon belül jogszerű rendezéssel felszámolták, ezért a Kúria rögzítette, hogy a törvény azon jogkövetkezménye, mely kizárja a bírói utat, jelen esetben nem alkalmazható, azaz a követelés bírói úton érvényesíthető.
- [5] A megismételt eljárásban a felperes a Kúria által megállapított semmisségre tekintettel a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 237. § (1) bekezdése alapján kérte az alperesek kötelezését. A Veszprémi Törvényszék 14.P.20.522/2018/43/I. számú ítéletében azt állapította meg, hogy figyelemmel a Kúria végzésére, a Ptk. 237. § (1) bekezdése alapján az eredeti állapot helyreállítása körében az indítványozóknak az ingatlanok értékesítéséből származó teljes vételárat ki kell adniuk a felperesnek, azonban az indítványozók igazolhatták, hogy visszatérítési igényt megalapozó, részükre visszajáró szolgáltatást teljesítettek a felperesnek. A bíróság ítéletében rögzítette, hogy ilyen szolgáltatás teljesítését az indítványozók nem tudták igazolni, ennek megfelelően a teljes vételár kiadására kötelesek. A bíróság azt is megállapította, hogy a Ptk.

237. § (4) bekezdése értelmében a bíróság az ügyész indítványára az állam javára ítéelheti meg azt a szolgáltatást, amely a tiltott, a jó erkölcsbe ütköző szerződést kötő, a megtévesztő vagy jogtalanul fenyegető, továbbá az egyébként csalárd módon eljáró félnek járna vissza. A bíróság a jogintézmény funkciójára tekintettel, az ügyész indítványának alapulvételével a visszajáró szolgáltatás 10 %-ának az állam javára, míg 90%-ának a felperes javára történő megfizetéséről határozott.
- [6] Az indítványozók fellebbezése nyomán eljáró Győri Ítéltábla Pf.V.20.345/2018/7/I. számú ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletének megfellebbezett rendelkezéseit helyben hagyta. Az ítéltábla megállapítása szerint a törvényszék a Kúria hatályon kívül helyező végzésében foglalt iránymutatásának maradéktalanul eleget téve folytatta le az újabb eljárást, és az ítéltábla teljeskörűen osztotta az elsőfokú bíróság megalapozott jogi álláspontját és az ítélet indokolásában foglaltakat.
- [7] A jogerős ítélettel szemben az indítványozók nyújtottak be felülvizsgálati kérelmet, melyben a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, az elsőfokú bíróság ítéletének az állam javára marasztalás érintése nélkül történő részbeni megváltoztatását, a marasztalásuk leszállítását kérték. Érvelésük szerint az eljáró bíróságok jogsértő módon alkalmazták az eredeti állapot helyreállítását, mint az érvénytelenség jogkövetkezményét, ugyanis az érvénytelen szerződést a határozathozatalig terjedő időre hatályossá kellett volna nyilvánítani. Miután a „fikatív kölcsön” összegével a felperesnek elszámoltak, az ingatlanok értéknövekedéséből keletkezett „extraprofitot” a bíróságnak a felek között meg kellett volna osztania. A Kúria Pfv.VI.20.804/2019/7. számú ítéletével a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. A Kúria álláspontja szerint a perbeli esetben nincs helye az érvénytelenség jogkövetkezményeként az 1/2005. Polgári jogegységi határozat (a továbbiakban: PJE) alapján a semmis szerződés hatályossá nyilvánításának, tekintettel arra, hogy a PJE dologszolgáltatásra irányuló szerződésekre vonatzik, a peres felek szerződéses jogviszonya pedig nem dologszolgáltatásra irányult. A perbeli esetben ezért a jogerős bírói döntésnek megfelelően az eredeti állapot helyreállításának van helye, ami azt jelenti, hogy az érvénytelenül szerződő indítványozók nem tarthatják meg azt, amihez a semmis kötelelem folytán jutottak.
- [8] 2. A Kúria jogerős ítéletével szemben az indítványozók az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt terjesztettek elő, melyben azt állították, hogy a Kúria ítélete sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jogukat. A panasz szerint az eljáró bíróságok nem vették figyelembe, hogy ugyan az adásvételi szerződés megkötésére a termőföld tulajdonjogának megszerzését vagy használatát korlátozó jogszabályi rendelkezések kijátszására irányuló jogügyletek feltárásáról és megakadályozásáról szóló 2014. évi VII. törvény (a továbbiakban: Tv.) hatályba lépését követő 30 napos határidőn belül került sor, ám a letéti szerződést már csak ezt követően kötötték meg, ennek megfelelően nem teljesült a Tv. alkalmazhatóságának az a feltétele, hogy a jogügylet jogellenességét a felek határidőben jogszerű rendezéssel felszámolják. Az indítványozók szerint a bírói jogérvényesítésre lényegében csak az eljáró bíróságok alapvető jogalkalmazási tévedése miatt kerülhetett sor, amit az is alátámaszt, hogy amennyiben a felek a jogellenes ügyletet valóban rendezték volna, akkor közöttük peres eljárás sem lehetett volna folyamatban. Az eljáró bíróságok a vonatkozó jogszabályokat nyilvánvalóan nem az Alaptörvény 28. cikkének megfelelően értelmezték, amely az indítványozók szerint az Alkotmánybíróság gyakorlatának megfelelően a tisztességes bírósághoz való jog sérelmét eredményezheti. Az alkotmányjogi panasz szerint a Kúria annak ellenére tette lehetővé korábbi végzésében a kereset előterjesztését, hogy arra vonatkozóan a bírósági út lehetőségét maga a törvény zárta ki. Az indítványozók arra is hivatkoztak, hogy a Kúria döntése az indítványozók vagyonát jogellenesen vonta el, amely a XIII. cikk (1) bekezdése szerinti tulajdonhoz való joguk súlyos sérelmét eredményezte.
- [9] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [10] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozók jogi képviselője a Kúria ítéletét 2019. október 18. napját vette át, az alkotmányjogi panaszt pedig 2019. december 9. napján, határidőben nyújtották be. Az indítványozók jogi képviselővel járnak el, a jogi képviselő a meghatalmazását csatolta. Az indítványozók a jogorvoslati lehetőségeiket kimerítették, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az indítványozók jogosultnak és érintettnek is tekinthetők, mivel saját egyedi ügyükkel összefüggésben terjesztették elő az Abtv. 27. §-ra alapított alkotmányjogi panaszukat. Mind a XIII. cikk (1) bekezdése, mind pedig a XXVIII. cikk (1) bekezdése az alkotmányjogi panasz

szempontjából Alaptörvényben biztosított jognak tekinthető, ekként azokra (az egyéb feltételek teljesülése esetén) alapozható alkotmányjogi panasz. Az indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdése szerinti követelményének is eleget tesz.

- [11] 3.2. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [12] Az indítvány az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét pusztán azért állítja, mert a támadott bírói döntés következményeként az indítványozók számára teljes vagyonszétosztást eredményez. Az Alkotmánybíróság az indítványozók ezen érveléssel kapcsolatosan hangsúlyozza, hogy következetes gyakorlata szerint az alkotmányjogi panasz a tulajdonhoz való jog állított sérelméről kizárólag nem lehet eszköze a bíróságok által elkövetett, egyéb alkotmányossági kérdést fel nem vető törvénysértések orvoslásának, még akkor sem, ha az indítványozók állításuk szerint adott esetben egy jogsértő bírósági határozat eredményeként szenvedtek el vagyonszétosztást {hasonlóan: 3120/2017. (V. 30.) AB határozat, Indokolás [40]}. Ez már csak azért is igaz, mert az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint különbséget kell tenni a polgári jogi és az alkotmányos tulajdonvédelem között, az alkotmányos tulajdonvédelem köre és módja pedig nem szükségképpen követi a polgári jogi fogalmakat és nem azonosítható az absztrakt polgári jogi tulajdon védelmével {lásd például: 3386/2019. (XII. 19.) AB végzés, Indokolás [18]}. Az Alkotmánybíróság pedig a fentiekben túlmenően azt is kiemeli, hogy az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése a tulajdonhoz való jogot csak a tiltó jogszabály sérelme nélkül (jogszerűen) szerzett, tényleges tulajdon tekintetében biztosítja, és nem részesíti a jogszabályok megkerülésével (jelen esetben a földvásárlásra vonatkozó szabályok kijátszásával) szerzett névleges tulajdont a jogszerűen szerzett, tényleges tulajdonnal azonos alkotmányos védelemben.
- [13] Mindez azt jelenti, hogy önmagában az a tény, hogy az eljáró bíróságok az alapügyben alkalmazandó jogszabályok értelmezésének eredményeként az indítványozókat marasztaló döntést hoztak, nem vetheti fel a tulajdonhoz való jog alkotmányjogi értelemben vett sérelmét {legutóbb hasonlóan egy követelés elévülésének kérdésével kapcsolatosan: 3065/2020. (III. 2.) AB végzés, Indokolás [24]}, és alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek sem minősül.
- [14] Az indítványozók a XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét lényegében azért látják megvalósulni, mert a Kúria annak ellenére minősítette bírói úton érvényesíthetőnek a felek közötti jogvitát, hogy a Tv. szerinti jogellenes jogügylet teljes körű rendezése csak a törvény hatályba lépését követő 30 napon túl valósult meg. Az Alkotmánybíróság az indítványozók ezen érveléssel kapcsolatosan mindekelőtt megjegyzi, hogy az a Kúria korábbi, hatályon kívül helyező és új eljárásra utasító végzésének olyan megállapítását vitatja, melyet a megismételt eljárásban a bíróságok maradéktalanul követtek. Ilyen esetekben az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint „[a] Kúria által az új eljárásra utasító végzésben eldöntött kérdések a jogerős döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panaszban vitathatók” {legutóbb: 3077/2020. (III. 18.) AB végzés, Indokolás [20], korábban ezzel lényegében egyezően: 3307/2019. (XI. 18.) AB végzés, Indokolás [17]}. Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően a panasz ezen elemét is megvizsgálta, és az alábbi következtetésekre jutott.
- [15] Az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy a XXVIII. cikk (1) bekezdésével kapcsolatos állandó gyakorlata szerint „[a]z alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]} Az Alkotmánybíróság „jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára már nem rendelkezik hatáskörrel.” {3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]} Az a kérdés, hogy a Tv. szerinti jogellenes jogügylet teljes körű rendezése mikor valósult meg, és ez alapján a Tv. lehetővé teszi-e vagy éppen ellenkezőleg, kizárja a bírói út igénybevételét, olyan szakjogi-törvényértelmezési, illetőleg bizonyíték-értékelési kérdésnek tekinthető, mely az Alkotmánybíróság hatáskörén kívül esik. Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben azt is hangsúlyozza, hogy a jogszabályok értelmezése a bíróságok hatáskörébe

tartozó feladat, melyet az Alkotmánybíróság nem vonhat magához, csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Önmagában az a tény, hogy a bíróság az indítványozótól eltérően értelmez valamely jogszabályi rendelkezést, illetőleg eltérően értékeli valamely bizonyítékot, még nem ad okot az Alkotmánybíróság eljárására, amennyiben a bíróság által választott jogértelmezés az Alaptörvény megszabta értelmezési tartományon belül helyezkedik el, ellenkező esetben ugyanis az Alkotmánybíróság egyfajta „szuperbíróságként”, a meglévők melletti újabb hagyományos jogorvoslati fórumként járna el {legutóbb például: 3379/2018. (XII. 19.) AB végzés, Indokolás [12]}. Az Alkotmánybíróság az indítványozók érvéhez kapcsolódóan azt is hangsúlyozza, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti bírósághoz fordulás joga, mint a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog egyik részjogosultsága éppen a bírósághoz fordulás lehetőségét, és nem pedig más személy ilyen jogának kizárását garantálja.

- [16] Az Alkotmánybíróság ezért megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a XXVIII. cikk (1) bekezdésének állított sérelmével összefüggésben sem veti fel a támadott bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem, ennek megfelelően pedig ebben az elemében sem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételek valamelyikének.
- [17] 4. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapulvételével az alkotmányjogi panaszt – az Ügyrend 5. §-a alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében foglaltakra is, visszautasította.

Budapest, 2020. május 5.

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2011/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3164/2020. (V. 21.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.VII.21.228/2018/6. számú részítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó Balatonszemes Község Önkormányzata jogi képviselője (dr. Komáromi József ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Kúria Pfv.VII.21.228/2018/6. számú részítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, továbbá a támadott részítélet végrehajtásának felfüggesztését indítványozta.
- [2] 1.1. Az indítvány alapjául szolgáló polgári peres ügyben az indítványozó alperesként vett részt. A kártérítés megfizetésére irányuló per alapja az volt, hogy az indítványozó egy olyan többcélú kistérségi társulás tagja volt, ami 2009-ben pályázatot nyújtott be az Új Magyarország Fejlesztési Terv keretében a térség integrált közoktatási intézményeinek létrehozása érdekében. A résztvevők kikötötték, hogy a konzorciumból csak akkor lépnek ki, ha kötelezettségeik teljesítésére nekik fel nem róható okból nem képesek. A kétfordulós pályázat első fordulóján támogatásra érdemesnek találták a pályázatot, azonban ezt követően az indítványozó úgy döntött, hogy nem integrálja az intézmények fenntartási jogát. A társulás ezt követően megállapította, hogy a visszalépésre tekintettel nem tudják teljesíteni a pályázat második fordulójára történő beadás feltételeit és megállapították a partnerek megtérítési kötelezettségének mértékét is, ami az indítványozó tekintetében 5 265 187 Ft volt.
- [3] A felperes (a többcélú kistérségi társulás egy másik tagja) keresetében 31 000 000 Ft kártérítés és járulécai megfizetésére kérte marasztalni az alperest az együttműködési megállapodástól való egyoldalú, jogalap nélküli elállására tekintettel. Ez az összeg részben a megvalósítással összefüggésben felmerült 6 448 705 Ft költségből és 24 551 295 Ft elmaradt haszonból tevődött össze.
- [4] Az elsőfokú bíróság a felmerült költség és járulécai megfizetésére kötelezte az alperes indítványozót, ezt meghaladóan pedig elutasította a keresetet. A másodfokon eljáró bíróság az ítéletet helybenhagyta. Az indítványozó felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésével a kereset teljes elutasítását kérte, az Alaptörvény 28. cikkébe ütközően az ítélet jogszabálysértésére hivatkozott. A felperes a csatlakozó felülvizsgálati kérelemben a jogerős ítélet elsőfokú ítéletre kiterjedő megváltoztatásával a marasztalási összeg felemelését, másodlagosan a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a bíróság új határozat hozatalára kötelezését kérte.
- [5] A Kúria az ítélet marasztaló részét helybenhagyó rendelkezést hatályában fenntartotta, míg a részben elutasító részt helybenhagyó rendelkezést az elsőfokú ítéletre kiterjedően hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.
- [6] 1.2. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban és a hiánypótlás során arra hivatkozott, hogy a támadott részítélet sérti az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése szerinti tulajdonhoz való jogot.
- [7] Az indítványozó a sérelmét arra alapozta, hogy szerinte a Kúria törvény által megkövetelt jogcím és jogalap hiányában, közvetett jogi kapcsolatra alapozott felelősséggel kötelezte az indítványozót kártérítés megfizetésére. Arra hivatkozott, hogy az Alaptörvénnyel összhangban a tulajdonos tulajdonosi pozíciójába történő behatolás csak akkor lehetséges, ha az ellenérdekű fél jogszerű eljárás keretében és jogszabályi rendelkezések megtartásával bizonyítja, hogy a tulajdonos neki közvetlenül jogellenesen kárt okozott. Szerinte a felperes ilyen jogcímet és jogalapot nem bizonyított, ezért a részítélet alaptörvény-ellenes. Azt állította, hogy a szerződést a felek jogilag nem orvosolható semmisséget eredményező alakissággal kötötték meg a társulással, a szerződés

az önkormányzatok egymás közötti jogviszonyában nem keletkezett olyan jogi helyzetet, amelyre az indítványozó felelősségét lehetett volna alapozni (szerinte az igényt legfeljebb a társulással szemben lehetett volna érvényesíteni).

- [8] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) és (2) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [9] Az indítványozó alkotmányjogi panaszát az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontjára (Abtv. 27. §) alapította.
- [10] 2.1. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kétyelvé, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [11] Az indítványozó azt állította, hogy a Kúria eljárása során sérült az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tulajdonhoz való joga. Az alaptörvény-ellenességét azonban lényegében arra alapozta, hogy a Kúria máshogy értelmezte a jogszabályokat, mint ahogyan azt az indítványozó tette. Az indítvány kizárólag olyan érveket tartalmaz, amelyeket a Kúria értékelési körébe vont és az azzal kapcsolatos jogi álláspontját megindokolta. Mindez azt jelenti, hogy az indítványozó jelen esetben valójában a számára kedvezőtlen részítélet felülmérlegelését próbálta elérni az alkotmányjogi panasz segítségével. Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben rámutat, hogy „[a]z alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslással (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]} Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, illetve a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés megalapozott-e. Ugyanígy azt sem vizsgálja, hogy a bíróságok jogértelmezése helyesen illeszkedik-e a jogági dogmatika általánosan elfogadott szabályaihoz {elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]}, az újabb gyakorlatból például: 3137/2017. (VI. 8.) AB végzés, Indokolás [10]}. Az indítvány olyan jogértelmezési kérdéseket kifogásol, melyek kétséget kizáróan törvényességi, és nem pedig alkotmányossági kérdések.
- [12] Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben azt is hangsúlyozza, hogy következetes gyakorlata szerint az alkotmányjogi panasz a tulajdonhoz való jog állított sérelméről kizárólag nem lehet eszköze a bíróságok által elkövetett, egyéb alkotmányossági kérdést fel nem vető törvénysértések orvoslásának, még akkor sem, ha az indítványozó állítása szerint adott esetben egy jogsértő bírósági határozat eredményeként szenvedett el vagyonvesztést {hasonlóan: 3120/2017. (V. 30.) AB határozat, Indokolás [40]}. Ez már csak azért is igaz, mert az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint különbséget kell tenni a polgári jogi és az alkotmányos tulajdonvédelem között, az alkotmányos tulajdonvédelem köre és módja pedig nem szükségképpen követi a polgári jogi fogalmakat és nem azonosítható az absztrakt polgári jogi tulajdon védelmével {lásd például: 3386/2019. (XII. 19.) AB végzés, Indokolás [18]}. Mindez azt jelenti, hogy önmagában az a tény, hogy az eljáró bíróságok az alapügyben alkalmazandó jogszabályok értelmezésének eredményeként az indítványozót marasztaló döntést hoztak, nem vetheti fel a tulajdonhoz való jog alkotmányjogi értelemben vett sérelmét {legutóbb hasonlóan egy követelés elévülésének kérdésével kapcsolatosan: 3065/2020. (III. 2.) AB végzés, Indokolás [24]}, és alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek sem minősül.
- [13] 2.2. Az Alkotmánybíróság tanácsa mindezek alapján megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ban foglalt feltételnek, mivel az sem alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, sem bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet nem vetett fel.
- [14] 3. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság – a befogadhatóság további feltételeinek vizsgálatát mellőzve – az indítványt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* pontja alapján – figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésére – visszautasította.

[15] Az Alkotmánybíróságnak az indítvány visszautasítására tekintettel nem kellett döntenie az Abtv. 61. § (1) bekezdése szerinti végrehajtás felfüggesztése tárgyában előterjesztett kérelemről.

Budapest, 2020. május 5.

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1784/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3165/2020. (V. 21.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Mfv.III.10.314/2018/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselő nélkül eljáró indítványozó az Alkotmánybírósról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Kúria Mfv.III.10.314/2018/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, a Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 4.Mv.327/2017/8. számú ítéletére is kiterjedő hatállyal.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapját képező ügyben megállapított tényállás szerint a Csongrád Megyei Kormányhivatal 2014. március 6. napján kelt határozatával az indítványozó egészségi állapotában bekövetkezett, szakvéleménnyel igazolt javulásra tekintettel az indítványozó részére korábban folyósított rehabilitációs ellátást megszüntette, és helyette alacsonyabb összegű rokkantsági ellátás folyósításáról határozott.
- [3] Az indítványozó fellebbezése nyomán másodfokon eljáró Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal az elsőfokú határozatot az ellátás összegére nézve megváltoztatta, egyebekben az elsőfokú határozatot helyben hagyta. A határozattal szemben az indítványozó keresetet terjesztett elő, melyet a Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság – az eljárásba bevont orvosszakértői véleményekre is tekintettel – 8.Mv.316/2014/41. számú ítéletében elutasított.
- [4] Az indítványozó felülvizsgálati kérelme alapján a Kúria Mfv.III.10.231/2016/4. számú ítéletével a Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletét abban a részében, amely az indítványozó rokkantsági ellátás tárgyában előterjesztett kereseti kérelmét utasította el, hatályában fenntartotta, azonban a következő felülvizsgálat időpontjára vonatkozó kereseti kérelem vonatkozásában a Kúria a munkaügyi bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.
- [5] 1.2. A megismételt eljárásban a Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2016. november 30. napján kelt 8.Mv.359/2016/4. számú ítéletével a megelőző társadalombiztosítási eljárásban született másodfokú határozat felülvizsgálat időpontjára vonatkozó rendelkezését megváltoztatta, és megállapította, hogy az indítványozó felülvizsgálata nem szükséges.
- [6] 1.3. A Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletét követően a Csongrád Megyei Kormányhivatal 2017. március 13. napján kelt határozatával az indítványozó részére a rokkantsági ellátás 2014. június 1. napjától történő továbbfolyósításáról rendelkezett. Az indítványozó fellebbezése folytán másodfokon eljáró Budapest Főváros Kormányhivatala 2017. augusztus 18. napján kelt határozatával az elsőfokú határozatot megsemmisítette. A határozat indokolása szerint a Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletével megállapította, hogy az indítványozó felülvizsgálata nem szükséges, ugyanakkor érdemi döntést hozott, és nem helyezte a társadalombiztosítási szerv határozatát hatályon kívül és nem utasította a hatóságot új eljárás lefolytatására, melyből következően az elsőfokú határozat meghozatala indokolatlan volt.
- [7] 1.4. A határozattal szemben az indítványozó ismételten keresetet terjesztett elő, melyben a másodfokú határozat megváltoztatását, és a rokkantsági ellátása összegének felemelését kérte. Érvelése szerint a Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítélete nyomán a Csongrád Megyei Kormányhivatalnak új határozatot kellett volna hoznia, a „felülvizsgálata nem szükséges” fordulatból pedig az következik, hogy magasabb összegű ellátásra jogosult. A Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 4.M.327/2017/8. számú ítéletével az indítványozó

keresetét elutasította. A bíróság megállapította, hogy az indítványozó egészségi állapota kérdésében már jogerős döntés született, a Kúria ítélete nyomán a megismételt eljárás tárgya kizárólag a felülvizsgálat időpontját érintő kereseti kérelem volt, melyet a Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság érdemben elbírált. Tekintettel arra, hogy a korábban meghozott közigazgatási határozat valamennyi eleme esetében megtörtént az érdemi bírósági felülvizsgálat, és az abban született döntések jogerőssé váltak, ezért a másodfokú hatóság helytállóan és jogszabálysértés nélkül állapította meg, hogy az elsőfokú határozat meghozatala indokolatlan volt.

- [8] 1.5. Az ítélettel szemben az indítványozó felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő, melyben elsődlegesen a jogerős bírói döntés megváltoztatását, másodlagosan pedig az ítélet hatályon kívül helyezését és a munkaügyi bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte, a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (a továbbiakban: Tny.) 3. § (1) bekezdése megsértése, a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 105. § (1) bekezdése megsértésére vonatkozó kifogásai figyelmen kívül hagyása, valamint az Alaptörvény XXIV. cikke és XXVIII. cikk (1) bekezdése munkaügyi bíróság általi megsértésére hivatkozással. A Kúria a Mfv.III.10.314/2018/5. számú ítéletével a Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletét hatályában fenntartotta. A Kúria ítéletében kiemelte, hogy a Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság jogszabálysértés nélkül, helyesen foglalt állást arról, hogy a felperes egészségi állapotának mértéke a Kúria által korábban elrendelt új eljárásnak nem képezte tárgyát, így arra a jelen perben támadott határozat sem terjedhetett ki. Ennek megfelelően a Kúria megállapította, hogy sem a Tny., sem pedig a Ket. szabályainak megsértése nem állapítható meg az indítványozó egészségi állapotával összefüggésben, az ugyanis nem képezte a felülvizsgálattal érintett eljárás tárgyát. A Kúria megítélése szerint az indítványozó által állított okból sem az Alaptörvény XXIV. cikkének, sem pedig a XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelme nem állapítható meg.
- [9] 1.6. Az indítványozó panaszában, illetőleg annak kiegészítésében arra hivatkozott, hogy a támadott bírói döntések sértik az Alaptörvény Q) cikk (2) bekezdését, a XXIV. cikk (1) bekezdését, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdését.
- [10] Az indítványozó az Alaptörvény Q) cikk (2) bekezdésének sérelmét arra tekintettel állítja, hogy a támadott ítéletek ellentétesek az Alkotmánybíróság 21/2018. (XI. 14.) AB határozatával (a továbbiakban: Abh.), melyben a megváltozott munkaképességű személyek ellátásaival összefüggésben az Alaptörvény Q) cikk (2) bekezdésén alapuló alkotmányos követelmény került rögzítésre. Az alkotmányjogi panasz szerint megállapítható, hogy sem a Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság, sem pedig a Kúria nem az alkotmányos követelménynek megfelelően járt el.
- [11] Az indítványozó az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése, illetőleg a XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmeként értékeli, hogy az eljáró hatóságok, illetőleg bíróságok az indítványozó egészségi állapotára vonatkozó szakvéleményeket és az Abh. figyelmen kívül hagyták, a másodfokú hatóság a jogszabályban meghatározott eljárási határidőt túllépte, és a fellebbezést 50 nap helyett 4 hónap alatt bírálta el, továbbá az indítványozó ügyféli jogai is sérültek. Az indítvány ezen túlmenően számos elemében vitatja az eljáró hatóságok, illetőleg bíróságok által megállapított tényállást, illetőleg az abból levont (jogi) következtetéseket, valamint azt is vitatja, hogy a Kúria korábbi, Mfv.III.10.231/2016/4. számú ítélete az ügy érdemében született korábbi döntésnek minősülne, ugyanis álláspontja szerint lényegében ugyanaz az eljárás zajlik annak megindítása óta folyamatosan. Ennek megfelelően véleménye szerint jelen ügy bíróságok általi elbírálása szempontjából is releváns lett volna, és az Alkotmánybíróság számára is relevánsnak kell lennie az indítványozó egészségi állapotára vonatkozó érvelésének.
- [12] Az indítványozó végezetül azt is sérelmezi, hogy az Országgyűlés nem tett eleget az Abh. szerinti jogalkotói feladatának, pedig amennyiben az megtörtént volna, úgy az eljáró hatóságok, illetőleg bíróságok az ő ügyében is kedvezőbb döntést hozhattak volna.
- [13] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésének megfelelően elsőként a panasz befogadhatóságát vizsgálta meg.
- [14] 2.1. Az indítványozó alkotmányjogi panaszát az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint 60 napon túl nyújtotta be, azonban igazolási kérelmet is előterjesztett. Az Alkotmánybíróság az igazolási kérelmet egyesbírói eljárásban meghozott végzésével elfogadta.

- [15] 2.2. A személyesen eljáró indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő az Abtv. 27. §-ra alapított alkotmányjogi panaszát. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az indítvány az Abtv. 52. § (1b) bekezdése szerinti, a határozott kérelemre vonatkozó feltételeket csak részben teljesíti, az alábbiak szerint.
- [16] Az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont, 52. § (1b) bekezdés b) pont], hogy az indítványozó valamely Alaptörvényben biztosított joga sérelmére hivatkozzon. Az Alaptörvény Q) cikk (2) bekezdése az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából nem tartalmaz Alaptörvényben biztosított jogot, ezért annak állított sérelme nem vetheti fel az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának sérelmét sem [lásd például: 3371/2019. (XII. 16.) AB végzés, Indokolás [20]]. Az Alkotmánybíróság ezért megállapítja, hogy az indítvány ezen elemében nem teljesíti az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja szerinti követelményt.
- [17] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmeként értékeli, hogy az eljáró hatóságok, illetőleg bíróságok az indítványozó egészségi állapotára vonatkozó szakvéleményeket és az Abh.-t figyelmen kívül hagyták. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor megállapítja, hogy az indítványozó egészségi állapotának értékelését a Kúria (jelen alkotmányjogi panasz keretei között nem támadott, és a Kúria felülvizsgálati ítélete meghozatalának időpontjára tekintettel alkotmányjogi panasszal már nem is támadható) Mfv.III.10.231/2016/4. számú ítélete végezte el. A jelen alkotmányjogi panasz keretei között vizsgált Mfv.III.10.314/2018/5. számú ítélet tárgya kizárólag az a jogkérdés volt, hogy a Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 4.Mv.327/2017/8. számú ítéletét követően a Csongrád Megyei Kormányhivatalnak kellett-e határozatot hoznia az ellátás továbbfolyósításáról. Ahogyan arra a Kúria is rámutat a Mfv.III.10.314/2018/5. számú ítélete indokolásának [15] bekezdésében, „a jelen perben támadott határozat bírósági felülvizsgálata nem terjedhetett ki a felperes egészségi állapota meghatározására, annak megítélésére, hogy akár a 2014. évben történt első-, vagy másodfokú bizottsági véleményekben, akár az azok alapján hozott határozatok felülvizsgálata iránt indult, 8.Mv.316/2014. számú perben beszerzett szakvéleményekben szereplő értékelés helytálló-e”. Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően megállapítja, hogy az indítványozó által támadott bírói döntés és a XXVIII. cikk (1) bekezdése közötti értékelhető összefüggés hiányzik, ekként az indítvány ebben az elemében nem teljesíti a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontja szerinti követelményét. Az Alkotmánybíróság azt is megjegyzi, hogy ugyancsak nem állnak alkotmányjogilag értékelhető közvetlen összefüggésben az indítványozó által támadott bírói döntések azzal a kérdéssel, hogy az Országgyűlés egyébként az Abh. szerinti jogalkotási kötelezettségének eleget tett-e.
- [18] 2.3. Az Abtv. 29. §-a szerint az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E feltételek vagylagosak, fennállásukat az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja [3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]].
- [19] A tisztességes hatósági eljáráshoz való jogot rögzítő XXIV. cikk (1) bekezdése, illetőleg a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot rögzítő XXVIII. cikk (1) bekezdése állított sérelmével kapcsolatosan az Alkotmánybíróság rögzíti, hogy az indítványozó azon érveit, amelyek a Kúria és az eljáró bíróságok eljárásával és ítéleteivel kapcsolatosak, a XXVIII. cikk (1) bekezdésének keretei között, míg az első- és másodfokú hatóságok eljárásával és határozatával kapcsolatos érveket a XXIV. cikk (1) bekezdésének keretei között értékelte {legutóbb hasonlóan: 3350/2019. (XII. 6.) AB végzés, Indokolás [19]}, a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét állító elemében pedig jelen végzés 2.2. pontjában (Indokolás [15] és köv.) úgy ítélte meg, hogy az nem teljesíti a határozott kérelem követelményét. Az Alkotmánybíróságnak ennek megfelelően csak az indítvány XXIV. cikk (1) bekezdésének sérelmét állító elemeit kellett az Abtv. 29. §-ának való megfelelés szempontjából értékelnie. Az indítványozó az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének sérelmét azért állítja, mert a másodfokú hatóság a jogszabályban meghatározott eljárási határidőt túllépte, és az indítványozó fellebbezését 50 nap helyett 4 hónap alatt bírálta el, illetőleg az indítványozó ügyféli jogait figyelmen kívül hagyták. Az Alkotmánybíróság következetes, az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésére visszavezethető gyakorlata szerint nem vizsgálhatja felül a támadott bírói döntések jog-, illetve törvényszerűségét, ezért „[ö]nmagában a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna” {elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]. Az indítvány a XXIV. cikk (1) bekezdése sérelmét ugyanakkor kizárólag a Ket. által meghatározott ügyintézési határidő túllépésével,

illetőleg a Ket. szerinti ügyféli jogai (pontosan nem nevesített) sérelmével összefüggésben állítja, mely állítás kétséget kizáróan törvényességi, és nem pedig alkotmányossági kérdés.

- [20] Az alkotmányjogi panasz továbbá számos elemében vitatja az eljáró hatóságok tényállás-megállapítását és bizonyíték-értékelését is, melyekkel összefüggésben az Alkotmánybíróság arra is utal, hogy következetes gyakorlata szerint nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, illetve a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés megalapozott-e [lásd például: 3272/2019. (X. 30.) AB végzés, Indokolás [16]].
- [21] Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítvány az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésével összefüggésben nem felel meg az Abtv. 29. §-a szerinti vagylagos befogadhatósági feltételek egyikének sem, mivel sem alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, sem pedig a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét nem vetette fel.
- [22] 3. Az Alkotmánybíróság a fentiekre figyelemmel az alkotmányjogi panaszt – az Ügyrend 5. §-a alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) és *h*) pontja alapján, az Abtv. 56. § (3) bekezdésére is figyelemmel, visszautasította.

Budapest, 2020. május 5.

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1509/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3166/2020. (V. 21.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 22.Bpkf.8321/2019/55. számú végzése alaptörvény-ellenességének a megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselő (dr. Czeglédy és Társai Ügyvédi Iroda, ügyintéző: dr. Fodor Tímea ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő, amelyben kérte a Fővárosi Törvényszék 22.Bpkf.8321/2019/5. számú végzése alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasszal támadott bírói döntésben megállapított tényállás szerint a Budapesti Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: BRFK) Korrupciós és Gazdasági Bűnözés Elleni Főosztálya – egyebek mellett – az indítványozó feljelentése alapján 2016. április 7-én nyomozást rendelt el a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 350. § (1) bekezdés e) pontjában meghatározott választás, népszavazás és európai polgári kezdeményezés rendje elleni bűncselekmény miatt.
- [3] A nyomozó hatóság a 01000/574-143/2016. bü. számú – 2016. augusztus 10-én kelt – határozatával az ismeretlen tettes ellen választás, népszavazás és európai polgári kezdeményezés rendje elleni bűncselekmény és más bűncselekmény miatt indult büntetőeljárást megszüntette.
- [4] Az indítványozó a nyomozást megszüntető határozattal szemben – jogi képviselő útján – panasszal élt, amelyet a Fővárosi Főügyészség a KÜO.2315/2016/49. számú – 2016. szeptember 19-én kelt – határozatával elutasított.
- [5] Az indítványozó 2016. november 15-én jogi képviselő útján vádindítványt terjesztett elő, amelyet 2017. február 8-án pontosított. A Fővárosi Törvényszék az 5.B.1701/2016/12. számú – 2017. április 7-én meghozott – végzésével a vádindítványt elutasította. Ezt a végzést a Fővárosi Ítéletábrla az 1.Beüf.10.463/2017/2. számú – 2017. június 29-én meghozott – határozatával helybenhagyta.
- [6] Az indítványozó – jogi képviselő útján – kényszerítés büntette miatt 2017. május 3-án kelt, feljelentés megnevezésű beadványt terjesztett elő a BRFK V. kerületi Rendőrkapitányságán 2017. május 9-én. A beadványt a Legfőbb Ügyészség Kiemelt, Korrupciós és Szervezett Bűnözés Elleni Ügyek Főosztálya a BRFK Korrupciós és Gazdasági Bűnözés Elleni Főosztályán 01000/574/2016.bü szám alatt a választás, népszavazás és európai polgári kezdeményezés rendje elleni büntett miatt folyamatban volt nyomozás megszüntetéséről szóló határozat elleni panasznak tekintette. Az ügyészség a KSB.1415/2016/40-I. számú átiratban tájékoztatta az indítványozót, hogy a beadvány csupán a már megszüntetett nyomozás tárgyát képező cselekménysor miatt más bűncselekményi megnevezés melletti, ismételt feljelentés, ami sem a megszüntetett nyomozás folytatását, sem újabb nyomozás elrendelését nem indokolja. Erre tekintettel a már megszüntetett nyomozás folytatására vagy újabb nyomozás elrendelésére nem került sor.
- [7] Az indítványozó a 2017. június 30-án kelt beadványában az ügyészi intézkedéssel szemben panasszal élt, amelyben kérte, hogy a 2017. május 3-án kelt beadványát egy új, a korábbi, választás, népszavazás és európai polgári kezdeményezés rendje elleni büntett miatt indult büntetőeljárástól független feljelentésként kezeljék.
- [8] A Legfőbb Ügyészség Kiemelt, Korrupciós és Szervezett Bűnözés Elleni Ügyek Főosztálya a KSB.1415/2016/41. számú – 2017. július 12-én kelt – tájékoztatásában a KSB.1415/2016/40-I. számú ügyészi intézkedés tartalma szerint tájékoztatta ismételen az indítványozót.
- [9] Az indítványozó – jogi képviselő útján – 2017. szeptember 25-én vádindítvány megnevezésű beadványt terjesztett elő. A Pesti Központi Kerületi Bíróság (a továbbiakban: elsőfokú bíróság) 8.B.13.025/2017/11. számú – 2019. március 5-én kelt – végzésével a kényszerítés büntettének kísérlete miatt Cs. M. és társai ellen indult büntetőeljárást megszüntette. Indokolásában megállapította, hogy az indítványozó pótmagánvádlókénti fellépése

- kizárt, mivel annak a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 790. § (1) bekezdése szerinti feltételei nem állnak fenn. A bíróság ezért az eljárást – figyelemmel a Be. 787. §-ában foglaltakra – a Be. 492. § (2) bekezdés c) pontja alapján megszüntette, mivel az ügyben a vádat nem az arra jogosult emelte.
- [10] Az indítványozó és jogi képviselőjének fellebbezése alapján eljáró Fővárosi Törvényszék (a továbbiakban: másodfokú bíróság) a 22.Bpkf.8321/2019/5. számú – 2019. június 25-én kelt – végzésével az elsőfokú bíróság 8.B.13.025/2017/11. számú végzését helybenhagyta.
- [11] 1.2. Az indítványozó álláspontja szerint a másodfokú bíróság 22.Bpkf.8321/2019/5. számú végzése sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből fakadó bírósághoz fordulás jogát. Hivatkozott továbbá az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdésének, XXVIII. cikk (7) bekezdésének és 28. cikkének a sérelmére is.
- [12] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e. A befogadás visszautasítása esetén az Alkotmánybíróság rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát [Abtv. 56. § (3) bekezdés].
- [13] 2.1. Az Alkotmánybíróság a befogadhatóság törvényi feltételeinek vizsgálata során megállapította, hogy az indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésén alapuló törvényi feltételeinek csak részben tesz eleget.
- [14] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének a megsértését pusztán állította, azonban a panasz nem tartalmazza „az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét” [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont], illetve az „indítványban foglalt kérelem részletes indokolását” [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont]. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint nem alkalmas az indítvány az érdemi elbírálásra, ha megjelöli ugyan az Alaptörvénynek azt a rendelkezését, amelyet sérülni vél, de nem indokolja meg – nem tartalmaz részletes érvelést arra vonatkozóan –, hogy az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével miért ellentétes a bírói döntés {3075/2016. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [19]; 3231/2016. (XI. 18.) AB határozat, Indokolás [26]}.
- [15] 2.2. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának a törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont, 52. § (1b) bekezdés b) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az indítvány e feltételnek is csak részben tesz eleget, ugyanis az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az indítványozó vonatkozásában nem tartalmaz Alaptörvényben biztosított jogot az Alaptörvény C) cikke és 28. cikke.
- [16] 3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}.
- [17] A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [18] 3.1. Az indítványozó álláspontja szerint az alkotmányjogi panasszal támadott bírói döntés részben azért sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését, mert az eljáró bíróságok tévesen értelmezték a Be. 787. § (2) bekezdés a) pontjában foglaltakat.
- [19] Az indítványozó a Be. hivatkozott rendelkezésének alaptörvény-ellenességét nem állította, panasza kizárólag a bíróságok jogértelmezését támadta.
- [20] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlatának megfelelően hangsúlyozza, hogy az Abtv. 27. §-ában szabályozott hatáskörében eljárva a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság tartózkodik attól, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]}.
- [21] Az Alkotmánybíróság szerint az indítványozó ügyében megállapítható, hogy az eljáró bíróságok döntésüket egyértelműen megindokolták. Rámutattak, figyelemmel az ügy részletesen bemutatott előzményeire is, hogy a Be. 787. (2) bekezdés a) pontja a jelen ügyben a büntetőeljárás megszüntetésére vezet.

- [22] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában foglaltak ezért ebben az összefüggésben nem vetik fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem alapoznak meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem.
- [23] 3.2. Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben hivatkozott továbbá arra is, hogy az eljáró bíróságok történeti tényállást és a döntésük alapjául szolgáló tényeket ténybelileg tévesen és hiányos módon állapították meg. E körben elsősorban arra hivatkozott, hogy az eljáró bíróságok nem vették figyelembe, hogy az 5.B.1701/2016. számú eljárásban a vádindítványát kiegészítette, és ezért valótlan ténybeli alapokon nyugvó tényállást állapítottak meg, amely téves döntésre vezetett.
- [24] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint ugyanakkor a bizonyítékok értékelése és ezen keresztül a tényállás megállapítása, illetve annak bizonyos fokú felülvizsgálata a jogorvoslati eljárás(ok) során az eljáró bíróságok feladata. A bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének (annak, hogy a rendes bíróságok egy-egy tényt miként értékelték), valamint a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára nem rendelkezik felhatalmazással. A bíróság ezen értékelő tevékenysége sem lehet alkotmányossági vizsgálat tárgya {3013/2016. (I. 25.) AB végzés, Indokolás [18]; 3221/2014. (IX. 22.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]; 3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]}.
- [25] Az indítványozó által előadott érvek ezért ebben az összefüggésben sem vetik fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem alapoznak meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem.
- [26] 4. A kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz részben nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* és *e)* pontjában foglalt követelményeknek, részben pedig az Abtv. 27. §-ában és 29. §-ában írt befogadási kritériumoknak. Erre tekintettel az indítványt, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2020. május 5.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1532/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3167/2020. (V. 21.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 130. § (1) bekezdés c) pontja, 332/A. § b) pontja és a Fővárosi Törvényszék 2.Kpkf.671.132/2018/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be, amelyben kérte a Fővárosi Törvényszék 2.Kpkf.671.132/2018/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését. Indítványának kiegészítésében az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján kérte a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 130. § (1) bekezdés c) pontja és 332/A. § b) pontja alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését is.
- [2] 1.1. A megelőző bírósági eljárásban az indítványozó perújító felperesként vett részt.
- [3] Az indítványozó keresetet terjesztett elő az Óbuda-Békásmegyer Közterület Felügyelet (a továbbiakban: perújított alperes) 02287-0001. számú – az indítványozót 50 000 Ft bírság megfizetésére kötelező – intézkedése ellen. A bírósági felülvizsgálati kérelem folytán induló pert a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (a továbbiakban: elsőfokú bíróság) a 32.K.32.850/2017/6-I. számú – 2018. február 15-én kelt – végzésével a Pp. 157. § a) pontja alapján megszüntette. A végzés a felek fellebbezési jogokról történő lemondása folytán jogerőre emelkedett.
- [4] Az indítványozó perújítási kérelmet terjesztett elő arra hivatkozással, hogy a korábbi bírósági anyagban hivatkozott szabályszegési ügyben két törvénysértés – mint új tény – merült fel.
- [5] Az elsőfokú bíróság az indítványozó perújítási kérelmét a 13.K.31.902/2018/8-I. számú – 2018. szeptember 12-én kelt – végzésével, mint perújítás lefolytatására alkalmatlant, elutasította, mert a Pp. 260. § (1) bekezdése szerint perújításnak csak jogerős ítélet ellen van helye.
- [6] A Fővárosi Törvényszék (a továbbiakban: másodfokú bíróság) a 2.Kpkf.671.132/2018/4. számú végzésével az elsőfokú bíróság végzését helyben hagyta.
- [7] 1.2. Az indítványozó álláspontja szerint a Pp. 130. § (1) bekezdés c) pontja és 332/A. § b) pontja sérti az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését, és XXV. cikkét.
- [8] Az indítványozó álláspontja szerint a másodfokú bíróság végzése sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését, valamint 25. cikk (1) bekezdését.
- [9] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e. A befogadás visszautasítása esetén rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát [Abtv. 56. § (3) bekezdés].
- [10] Az Alkotmánybíróság a befogadhatóság törvényi feltételeinek vizsgálata során megállapította, hogy az indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésén alapuló törvényi feltételeinek az alábbiak szerint nem tesz eleget.
- [11] 2.1. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának a törvényi feltétele [Abtv. 26. § (1) bekezdés a) pont, 27. § (1) bekezdés a) pont, 52. § (1b) bekezdés b) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az indítvány e feltételnek csak részben tesz eleget, ugyanis az Alkotmánybíróság gyakorlata

szerint az indítványozó vonatkozásában nem tartalmaz Alaptörvényben biztosított jogot az Alaptörvény 25. cikk (1) bekezdése.

- [12] 2.2. Az Alkotmánybíróság megállapította továbbá, hogy az indítványozó az Alaptörvény XXV. cikk és XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmét pusztán állította, azonban a panasz nem tartalmazza „az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét” [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) pont].
- [13] 2.3. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint nem alkalmas az indítvány az érdemi elbírálásra, ha megjelöli ugyan az Alaptörvénynek azt a rendelkezését, amelyet sérülni vél, de nem indokolja meg – nem tartalmaz részletes érvelést arra vonatkozóan –, hogy az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével miért ellentétes a támadott jogszabály, jogszabályi rendelkezés vagy bírói döntés, illetve nem tartalmazza az „indítványban foglalt kérelem részletes indokolását” [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *e*) pont]. Az elégtelen indokolás miatt akadálya az érdemi elbírálásnak az is, ha a támadott jogszabály, illetve bírói döntés és az Alaptörvény megjelölt rendelkezése között nem állapítható meg összefüggés {3063/2018. (II. 20.) AB végzés, Indokolás [27]; 3231/2016. (XI. 18.) AB határozat, Indokolás [26]; 3075/2016. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [19]}.
- [14] A kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszában nem adott elő érdemi elbírálásra alkalmas indokolást arra vonatkozóan, hogy a Pp. 130. § (1) bekezdés *c*) pontja és 332/A. § *b*) pontja az Alaptörvény XXIV. cikkével – a konkrét ügyben – milyen alkotmányjogi összefüggésben áll, és az indítványozó vonatkozásában a Pp. támadott rendelkezései miért eredményezték a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog sérelmét.
- [15] Az indítványozó által előadott indokok alapján nem állapítható meg alkotmányjogi összefüggés a támadott bírói döntés és az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése között sem. Ezzel összefüggésben az Alkotmánybíróság rámutat arra is, hogy a másodfokú bíróság végzésének indokolásában az igényérvényesítés lehetőségéről, és az esetleges jogorvoslati lehetőségekről tájékoztatta az indítványozót: a bíróság kiszabásával összefüggésben előterjesztett kifogásai tárgyában előterjesztett panaszát először az illetékes rendőrkapitányságnak kell elbírálnia, és ezen panasz elbírálását követően az arra irányadó jogorvoslati szabályoknak megfelelően fordulhat a döntéssel szemben a bírósághoz.
- [16] 3. A kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) és *e*) pontjában foglalt követelményeknek. Erre tekintettel az indítványt, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h*) pontja alapján, visszautasította.

Budapest, 2020. május 5.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1673/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3168/2020. (V. 21.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Bíróság 14.B.21/2005/31. számú ítélete, valamint a Fővárosi Ítéletábla 5.Bf.897/2005/9. számú ítélete és a Kúria Bfv.II.296/2019/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Tátrai József ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján a Kúria Bfv.II.296/2019/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt terjesztett elő.
- [2] A Fővárosi Bíróság 14.B.21/2005/31. számú ítéletével, amely 2005. június 15-én kelt és a Fővárosi Ítéletábla mint másodfokú bíróság 5.Bf.897/2005/9. számú határozatával 2006. február 3. napján jogerőre emelkedett, az indítványozót bűnösnek mondta ki előre kitervelten, nyereségvágyból és különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés bűntettében [a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Btk.) 166. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a), b), d) pont]. Ezért öt életfogytig tartó szabadságvesztésre, valamint 10 év közügyektől eltiltásra ítélte. Egyben elrendelte a vádlott kényszergyógyítását és a Debreceni Városi Bíróság 2002. január 28-án jogerős 61.B.1271/2000/8. számú ítéletében kiszabott, de végrehajtásában 5 évre felfüggesztett 2 év börtönbüntetés végrehajtását.
- [3] A Fővárosi Ítéletábla 5.Bf.897/2005/9. számú ítéletével az indítványozó tekintetében az elsőfokú bíróság ítéletét helyben hagyta azzal, hogy az indítványozóval szemben korábban kiszabott végrehajtásában felfüggesztett börtönbüntetés nem hajtható végre.
- [4] A Kúria 2019. július 17-én kelt Bfv.II.296/2019/4. számú végzésével az indítványozó által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elutasította.
- [5] 2. Az indítványozó jogi képviselője útján 2019. szeptember 19-én az elsőfokú bíróságnál előterjesztette alkotmányjogi panaszát, amelyben kérte az első- és a másodfokú ítéletek, valamint a Kúria támadott végzése alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését. Álláspontja szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdésében foglalt védelemhez való joga és a XXIV. cikk (1) bekezdésében rögzített tisztességes hatósági eljáráshoz való joga sérelmet szenvedett azáltal, hogy 2004. február 28-án gyanúsítottként történő első kihallgatása előtt kirendelt védőjét a nyomozó hatóság időben nem értesítette, és a gyanúsítottként történő kihallgatásain, az előzetes letartóztatás és az óvadék tárgyában tartott üléseken a kirendelt védője nem jelent meg.
- [6] 3. Az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta, hogy az Abtv. 27. §-a alapján benyújtott alkotmányjogi panasz megfelel-e a befogadhatóságra vonatkozó kritériumoknak.
- [7] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az Abtv. 27. §-ára alapozott alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet benyújtani az ügyben első fokon eljáró bírósághoz címezve. A Kúria Bfv.II.296/2019/4. számú végzését a kézbesítési ív és a tértivevény szerint az indítványozó és védője egyaránt 2019. július 31-én vette át. Az indítványozó 2019. szeptember 19-én az első fokon eljáró bíróságnál előterjesztette alkotmányjogi panaszát. Az Alkotmánybíróság ennek alapján megállapította, hogy a panaszt határidőben benyújtottnak kell tekinteni.
- [8] Az indítvány részben eleget tett az Abtv. 52. § (1), illetve (1b) bekezdésében foglalt, a határozott kérelemre vonatkozó követelményeknek, mert tartalmazta az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést (az Abtv. 27. §); az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [XXIV. cikk (1) bekezdés, XXVIII. cikk (3) bekezdés]. Az indítvány továbbá indokolást tartalmazott arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntések miért ellentétesek az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel. Az indítványozó kifejezett kérelmet terjesztett elő

arra is, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott bírósági határozatok alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azokat.

- [9] Az indítványozó által felhívott alaptörvényi rendelkezések közül az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésével kapcsolatban nem volt helye érdemi vizsgálat lefolytatásának. Az indítvány az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését csak állította, de részletesen nem indokolta. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az ilyen indokolás hiánya az érdemi elbírálás akadálya {pl.: 3149/2016. (VII. 22.) AB végzés, Indokolás [27]}. Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése továbbá a közigazgatási hatósági eljárás vonatkozásában fogalmazza meg a tisztességes eljárás követelményét, így a panasszal támadott bírósági határozatok és ezen alaptörvényi rendelkezés között nincs alkotmányjogi összefüggés. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint ennek következtében a panasznak ez az eleme érdemben nem volt vizsgálható {pl. 3179/2013. (X. 9.) AB végzés, Indokolás [6]; 3122/2017. (V. 30.) AB végzés, Indokolás [12] és 3124/2017. (V. 30.) AB végzés, Indokolás [13]}.
- [10] Az indítványozó az alkotmányjogi panasznak alapul szolgáló büntető ügyben terhelt volt, így értelemszerűen érintettek és jogosultnak tekinthető.
- [11] Az Abtv. 27. § b) pontjában foglaltak szerint a bírói döntéssel szemben alkotmányjogi panasz akkor terjeszthető elő, ha az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette vagy a jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette.
- [12] 4. Az Alkotmánybíróság ezt követően azt vizsgálta, hogy az indítványozó által megjelölt bírósági határozatok alkotmányjogi panasszal támadhatók-e.
- [13] Jelen ügyben a Fővárosi Ítéletábrla mint másodfokú bíróság 5.Bf.897/2005/9. számú ítélete 2006. február 3-án emelkedett jogerőre.
- [14] Az indítványozó – 13 évvel később – fordult a Kúriához felülvizsgálati indítvánnyal, az elsőfokú- és a jogerős másodfokú bírósági határozat ellen. A felülvizsgálati indítvány benyújtását az tette lehetővé, hogy időközben hatályba lépett a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.), amely szerint a terhelt javára szóló felülvizsgálati indítvány benyújtása nincs határidőhöz kötve [Be. 652. § (4) bekezdés]. A Kúria 2019. július 17-én kelt Bfv.II.296/2019/4. számú végzésével a felülvizsgálati indítványt érdemi vizsgálat nélkül – mint törvényben kizártat – elutasította.
- [15] Az indítványozó 2019. szeptember 19-én nyújtotta be alkotmányjogi panaszát, amelyben a Kúria Bfv.II.296/2019/4. számú felülvizsgálati végzésén keresztül az első- és a másodfokú határozatokat is támadta.
- [16] Az Alkotmánybíróság megvizsgálta annak lehetőségét, hogy a Kúria nem érdemi határozata elleni alkotmányjogi panasz alapján van-e lehetőség az ügyben hozott – 13 évvel ezelőtti – első- és másodfokú határozatok felülvizsgálatára.
- [17] Az Abtv. 27. § a) pontja értelmében az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti.
- [18] Az Alkotmánybíróság a Kúriának a felülvizsgálati kérelem hivatalból való elutasításáról rendelkező végzését eljárást befejező bírói döntésnek tekinti, amely az Abtv. 27. §-án alapuló törvényi feltételek alapján alkotmányjogi panasszal megtámadható {legutóbb lásd: 3116/2020. (V. 8.) AB végzés, Indokolás [13]}. Erre tekintettel jelen ügyben az alkotmányjogi panasz megfelel az Abtv. 27. §-ában foglaltaknak abban a részében, amelyben a Kúria hivatalból elutasító végzésének az alaptörvény-ellenességét az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdése vonatkozásában állítja.
- [19] Az Alkotmánybíróság értelmezése szerint ugyanakkor az, hogy az indítványozó az Alaptörvényben biztosított jog sérelme kapcsán az eljárás egészét illető törvényességi kifogásokat is tett, a Kúria hivatalból elutasító végzésén keresztül az eljárás egészének – különösen a jogerős döntésnek – az alkotmányossági vizsgálatát nem alapozza meg. Az alkotmányjogi panasz alapján lefolytatott alkotmányossági felülvizsgálat keretében ugyanis a Kúria hivatalból elutasító (nem érdemi) döntésén keresztül kizárólag a korábban alkotmányjogi panasszal megtámadott, de a felülvizsgálati eljárás miatt érdemben nem vizsgált jogerős döntés vizsgálható, a korábbi alkotmányjogi panaszban foglalt kérelemnek megfelelően (lásd: 1/2019. (XI. 25.) AB Tü. állásfoglalás az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 26. § (1) bekezdésének és 27. §-ának, valamint az Alkotmánybíróság Ügyrendje 32. §-ának egységes értelmezéséről).

- [20] Az Alkotmánybíróság ezért a befogadási feltételek vizsgálatát kizárólag a Kúria Bfv.II.296/2019/4. számú végzése tekintetében folytatta.
- [21] 5. Az Abtv. 29. §-a alapján az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának feltétele, hogy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30], illetve 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [22] Az indítványozó álláspontja szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdésében foglalt védelemhez való joga a nyomozás során sérelmet szenvedett. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában azt kifogásolta, hogy kirendelt védőjét a nyomozó hatóság nem értesítette megfelelő időben a 2004. február 28-án tartott terhelti első kihallgatásáról, továbbá a kirendelt védő a későbbi gyanúsított kihallgatásain, az előzetes letartóztatással és az óvadékkal kapcsolatos üléseken sem vett részt. Védelemhez való joga a nyomozás során így csak akkor érvényesült, amikor az új kirendelt védő megjelent az iratismertetésen. Az indítványozó utalt a 8/2013. (III. 1.) AB határozatban (a továbbiakban: Abh.) foglalt alkotmányos követelményre is, amelynek figyelembevételére esetén álláspontja szerint az eljáró bíróságoknak ki kellett volna rekeszteni a beismerő vallomását a bizonyítékok közül a védelemhez való jogának a megsértése miatt.
- [23] A Kúria támadott határozatában rögzítette, hogy a felülvizsgálati indítvány a törvényben kizárt, mert a nyomozás során elkövetett eljárási szabálysértések miatt nincs helye felülvizsgálatnak. Azok olyan (ún. relatív) eljárási szabálysértést valósítanak meg, amelyek kívül esnek a Be. 649. § (2) bekezdés *d*) pontjában tételesen meghatározott és a felülvizsgálat alapjául szolgáló eljárási szabálysértések körén (kúriai végzés, Indokolás [24]).
- [24] Az Alkotmánybíróság vizsgálata kizárólag a Kúria felülvizsgálati döntésének alkotmányos kereteire, garanciáira korlátozódott. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozót a felülvizsgálati eljárásban ügyvéd képviselte. Az indítványozó a panaszát az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdésben foglalt védelemhez való jog sérelmére alapozta. Ebben a tekintetben azonban csak a nyomozással kapcsolatos kifogásokat jelölte meg, a kúriai végzést csak azért támadta, mert a Kúria a jogerős határozatot érdemben nem vizsgálta felül. Az indítványozó panaszában nem jelölt meg olyan körülményt vagy indokot, amely azt támasztaná alá, hogy a felülvizsgálat során a védelemhez való joga sérelmet szenvedett volna.
- [25] Az Alkotmánybíróság utal továbbá arra, hogy a védelemhez való jog tartalmát határozataiban részletesen kibontotta és rögzítette, hogy a védelemhez való jog alkotmányos büntetőeljárás alapelve az eljárás egész menetében számtalan részletszabályban ölt testet (Abh., Indokolás [25]–[27]). A büntetőeljárásban törvényi lehetőség van arra, hogy a terhelt kifogásolja a védelemmel kapcsolatos kirendelt védői feladatok nem megfelelő ellátását vagy új védő kirendelését kérje. Annak vizsgálata azonban, hogy a kirendelt védő a büntetőeljárásban milyen színvonalú munkát végzett, nem az Alkotmánybíróság feladata {3046/2019. (III. 14.) AB határozat, Indokolás [94]}.
- [26] Mindezekre tekintettel az alkotmányjogi panaszban foglaltak sem a kúriai döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, sem alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem vetettek fel.
- [27] 6. Az Alkotmánybíróság ezért jelen alkotmányjogi panaszt, az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének *a*) és *h*) pontja alapján – figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére is – visszautasította.

Budapest, 2020. május 5.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1762/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3169/2020. (V. 21.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Ítéltábla 36.Gf.40.007/2019/14/I. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Marcingós László ügyvéd) útján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján a Fővárosi Ítéltábla 36.Gf.40.007/2019/14/I. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mert az véleménye szerint sérti az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdését, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését.
- [3] 1.1. Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint az indítványozó (az alapügy felperese) 2005-ben devizában (CHF) nyilvántartott, de forintban folyósított személyi kölcsönt vett fel. Az indítványozó 2008-ban adósságrendezési céllal – a hitel felvételével a fenti kölcsönt akarta visszafizetni – újabb személyi kölcsönszerződést kötött. A szerződéses jogok és kötelezettségek úgy voltak meghatározva, ahogy ezt az indítványozó a kölcsön igénylésénél kérte. Az indítványozó mindkét szerződésben nyilatkozott arról, hogy a kölcsön Általános Szerződési Feltételeit (ÁSZF), valamint a bank Lakossági Üzletszabályzatát és Általános Üzleti Feltételeit (ÁÜF) átvette, az abban foglaltakat megismerte és magára nézve kötelezőnek tekinti. Mindkét ÁSZF rögzítette, hogy a kölcsönszerződések mellékletét képezi a bank hatályos lakossági Kondíciós Listája (KL) is. A szerződésekhez kapcsolódó ÁSZF-ek rögzítették, hogy az adósnak deviza alapú fogyasztási kölcsönre volt szüksége. A bank a kölcsönt akként folyósította, hogy az ajánlatban rögzített CHF/Ft deviza vételi árfolyam alkalmazásával a kölcsön összegét forintra konvertálta és azt az indítványozó bankszámláján jóváírta. Az adósnak a kölcsönt forintban kifejezett havi részletekben kellett visszafizetnie. A bank a havi törlesztőrészletet és a kezelési költség forintban kifejezett összegét a havi törlesztőrészlet esedékességének a napján a lakossági ügyfelekre vonatkozó Ft/CHF deviza eladási árfolyamon svájci frankra váltotta át. Az ÁSZF is tartalmazta azt, hogy az indítványozó a kölcsönszerződéssel kapcsolatos tájékoztatást a banktól megkapta, tisztában van az ügylet esetleges kockázataival, így különösen azzal, hogy az adott deviza forinttal szembeni árfolyam alakulása a kölcsön forintban történő visszafizetésének terheit egyaránt növelheti és csökkentheti. Az indítványozó a szerződés aláírásával kinyilvánította, hogy az árfolyam és egyéb kockázatokról szóló tájékoztatást átvette és az abban írtakat tudomásul vette. Mivel az indítványozó fizetési kötelezettségét a második szerződés tekintetében csak részben teljesítette, ezért az alperes bank a devizahitel törvények alapján elszámolt az indítványozóval, aki ezt nem kifogásolta. 2010-ben a szerződésből eredő követelést az alperes egy díjbeszedő gazdasági társaságra ruházta át.
- [4] Az indítványozó kereseti kérelmében arra hivatkozott, hogy a felek között nem két, hanem csak egy kölcsönszerződés jött létre és nem deviza (CHF), hanem forint alapú. A 2005-ben létrejött kölcsönszerződést 2008-ban csak tartalmában, a hitelkeret emelése érdekében módosították. A forintkölcsön megállapodás a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) 210. § (1) bekezdése szerinti érvényességi feltételnek minősülő írásba foglalására azonban nem került sor, emiatt az semmis. A felek szóban megállapodtak a forintkölcsön összege, kamata és a futamidő tekintetében, amiben mivel nem szerepelt az értékállósági kikötés és a devizaelem, ezért ezek nem váltak a szerződés tartalmává. A felek akaratától és a ténylegesen történtektől eltérően egy konszenzus nélküli deviza alapú szerződés került írásba foglalásra. Deviza folyósítására nem került sor, devizavásárlás és devizában történő törlesztés sem történt. A deviza konstrukció nem világos, nem érthető és nem tisztességes. A fogyasztói terhek, kiadások feltüntetése elmaradt,

ami a szerződés érvénytelenségét eredményezi. Mivel a deviza alapú kölcsön háttérében nem állt tényleges devizafedezet, ezért a kölcsönszerződés jó erkölcsbe is ütközik.

- [5] Az alperes az érvénytelenségi okok kapcsán kifejtette, hogy az indítványozó a kölcsön felvételének szándékával kereste fel őt, kitöltötte az igénylőlapot, átvette és aláírta az árfolyamkockázatokról szóló tájékoztatót. A kölcsönszerződés áttanulmányozására megfelelő időt és körülményeket biztosított. A felek között az okiratok szerinti tartalommal két önálló, érvényes deviza alapú kölcsönszerződés jött létre írásban. A szerződések aláírásával a lényeges szerződési feltételeket a felek kölcsönösen elfogadták, az indítványozó a kölcsönt felvette, törlesztési kötelezettségét részben teljesítette is. A kölcsönszerződések rendelkezései világosak és érthetőek voltak, feltüntették a kölcsön CHF összegét, annak forint ellenértékét, a havi törlesztőrészleteket CHF-ben, a folyósításkor és a törlesztéskor irányadó átváltási árfolyamot.
- [6] Az elsőfokú bíróság az indítványozó keresetét elutasította.
- [7] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az indítványozó fellebbezett.
- [8] A másodfokon eljáró Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helyben hagyta.
- [9] A bíróság kifejtette, hogy helytálló az elsőfokú bíróság álláspontja a tekintetben, hogy a felek között két önálló deviza alapú kölcsönszerződés jött létre. Az írásba foglalt deviza alapú szerződések érvénytelensége nem állapítható meg az árfolyamkockázatot az indítványozóra terhelő szerződéses rendelkezések tisztességtelensége, világos és érthető jellege, így ezen keresztül átláthatósága hiánya alapján. A szerződések érvénytelensége a Hpt. 210. § (1) és (2) bekezdése, valamint 213. § (1) bekezdés a) pontja megsértése, illetve a szerződések jó erkölcsbe ütközése miatt sem áll fenn, így a fellebbezés alapján a szerződések érvénytelenségének közbenső ítélettel történő megállapításának sem volt helye.
- [10] Az ítéltábla a fellebbezésben foglaltakra tekintettel az alábbiakra mutatott rá.
- [11] Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az indítványozó két önálló deviza alapú kölcsönszerződést kötött az alperessel.
- [12] Minden alap nélkül hivatkozott arra az indítványozó, hogy csupán egy forintszerződés jött létre 2005-ben, mely 2008-ban csupán a kölcsöntőke felemelésével került módosításra. A későbbi kölcsönszerződés ugyanis nem definiálta magát a korábbi ügyletet csupán módosító megállapodásként. A szerződések külön okiratba foglaltan, részben eltérő kondíciók mellett jöttek létre. Önmagában azon összefüggés, hogy a későbbi szerződés célja részben a korábbi kölcsönszerződésből az alperes felé fennálló tartozás kiegyenlítése volt, nem eredményezi azt, hogy a későbbi szerződés pusztán a korábbi kölcsönszerződés módosításának minősül.
- [13] Az indítványozó jogelméleti elemzésével szemben az elsőfokú bíróság azt is helyesen állapította meg, hogy az írásba foglalt szerződések a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 207. § (1) bekezdés alapján nem értelmezhetőek forintkölcsönként.
- [14] A jogviszonyok tartalma a személyi kölcsönszerződések, az ÁSZF, az ÁÜF, és a KL alapján ítélandó meg. A Ptk. alapján a tudottan valótlan nyilatkozat megtételére a fogyasztó nem alapíthat jogot, arra nem hivatkozhat. Erre tekintettel függetlenül attól, hogy a feltételek átvételét és megismerését a szerződés tartalmazta, helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az indítványozó hivatkozásaival szemben az okiratban foglaltak az irányadóak.
- [15] Azt pedig, hogy az írásba foglalt szerződési tartalommal szemben a felek között szóban forint alapú kölcsönszerződések jöttek volna létre – melyek az írásba foglalás hiánya miatt érvénytelenek – a per adatai semmiben nem támasztották alá. E tekintetben a bizonyítási kötelezettség az indítványozót terhelte. A bizonyítás sikertelen, így a konszenzus hiányára, a szóban létrejött forint szerződésre és annak alaki okból fennálló érvénytelenségére vonatkozó indítványozói hivatkozás egyaránt minden alapot nélkülöző volt.
- [16] Figyelemmel a 2005-ös kölcsönhöz kapcsolódó kölcsönigénylésre, mely szerint a kölcsön pénzneme svájci frank, az aláírt személyi kölcsönszerződésre, ÁSZF-re és az árfolyamkockázati tájékoztatók tartalmára egyértelmű kellett hogy legyen az indítványozó számára mindkét esetben az, hogy deviza alapú kölcsönszerződés megkötésére került sor. Értékelendő az is, hogy az indítványozó a perindításig, azaz hosszú éveken keresztül nem jelezte azt, hogy az aláírt szerződések bármely pontja ellentétes lenne az akaratával, sőt keresetét csupán a második kölcsönszerződés lejártát követően terjesztette elő.
- [17] Az elsőfokú bíróság a bizonyítékok megfelelő értékelésével állapította meg az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztató megfogalmazás megtörténtét és a tartalmi követelményekre kiterjedően is helytállóan találta azt megfelelőnek. Értékelése megfelelt a hazai joggyakorlatban kidolgozott elveknek, és nem ellentétes az EUB gyakorlatával sem. Emiatt nem állapítható meg az árfolyamkockázat viselésének az indítványozóra történő telepítésére vonatkozó szerződési rendelkezések tisztességtelensége. A tájékoztatóban a deviza alapú kölcsön mechanizmusa és azon

belül az árfolyamkockázat jelentősége megfelelően taglalt, az ügylet gazdasági követelményeinek felmérését lehetővé tevő módon körülírt (C-186/16. számú ítélet 45.) A Kúria az Európai Unió Bírósága C-26/13., C-186/16., C-51/17. számú ügyekben a tájékoztatás tisztességtelensége tárgyában kifejtettek alapján is fenntartotta a 6/2013. PJE határozat III. 3. pontjában és a 2/2014. PJE határozat 1. pontjában foglaltakat.

- [18] Nem kifogásolható a tájékoztatás időszerűsége sem. Annak, hogy az alperes a szerződéskötéssel egyidejűleg nyújtott tájékoztatást, csak abban az esetben lenne jelentősége, ha nem lett volna meg a lehetősége az indítványozónak a szerződés aláírása előtt a kockázatfeltárást tartalmazó okirat elolvasására és megértésére. Ezt azonban az indítványozó – saját, okiratba foglalt elismerésével szemben – nem igazolta a per során. A második, lényegében azonos tartalmú, kölcsönhöz kapcsolódó azonos tartalmú tájékoztatás kapcsán már a korábbi tájékoztatás miatt sem hivatkozhat időszerűségi problémára alappal az indítványozó.
- [19] Helyesen mutatott rá az elsőfokú bíróság arra is, hogy a Hpt. 210. § (1) és (2) bekezdésében írtak a szerződés kapcsán teljesültek. A felek megállapodása írásba foglalásra került, az adósra hárított költségek nevesítésre kerültek. A szerződés tárgyának meghatározása megfelel az 1/2016. PJE határozat 1. pontjában foglaltaknak és az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) gyakorlatának is.
- [20] Az ítéletábra mindenben osztotta az elsőfokú ítéletben a szerződés nyilvánvaló jó erkölcsbe ütköző jellegének hiányával összefüggésben kifejtetteket. A bírói gyakorlat szerint a deviza alapú kölcsönszerződés konstrukciója önmagában nem ütközik nyilvánvalóan jóerkölcsbe (6/2013. PJE határozat III. 2b. pont, BH2012.7/G4.). Az indítványozó által hangoztatott tudatos információhiány nem áll fenn.
- [21] A másodfokú bíróság megállapította, hogy az érvénytelenségi ok fennállta hiányában az érvénytelenség jogkövetkezményeivel összefüggésben – az EUB gyakorlatára is kiterjedően – a fellebbezésben előadottak nem bírnak jelentőséggel.
- [22] 1.2. Az indítványozó ezt követően alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Fővárosi Ítéletábra 36.Gf.40.007/2019/14/I. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mert az véleménye szerint sérti az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdését, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését.
- [23] Az indítványozó szerint a kölcsönszerződés tisztességtelen feltételeket tartalmaz, ezért semmis. A szerződés a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK irányelvbe és a Ptk. 209. § (2) bekezdésébe ütközik. A bíróság nem alkalmazta a Kúria 2/2014. PJE határozat 3. pontját és az irányelv értelmezését adó EUB döntéseket, így jogalkalmazása és jogértelmezése *contra legem*, azaz önkényes. Az indítványozó az EUB döntések fényében adta elő a jogi érvelését, amit a bíróság nem bíralt el. A bíróság elvonta az indítványozótól, hogy tény- és jogállításait bizonyíthassa. A devizás kötelmi jogi perekben a bíróságok célja az eljárás mielőbbi lezárása és a fogyasztók jogérvényesítésének ellehetetlenítése. Sérelmezte, hogy a bíróság két önálló deviza alapú jogügyletnek minősítette a kölcsönszerződéseket. A bíróság nem vette figyelembe, hogy a szerződésben feltüntetett CHF (deviza) összeg a felek által megtárgyalt, meghatározott forint összeg vételi árfolyammal átszámított eredménye. A bíróság azon következtetése, hogy a deviza konstrukció az indítványozó akaratát képezte iratellenes, az indítványozó nem vett részt a szerződés kialakításában, az ajánlat a hitelező akaratát képezte. Kifejtette, hogy az EUB ítéletei kapcsán az ÁSZF-re vonatkozó tájékoztatásnak nem a szerződésből kell kiderülnie, hanem a szerződés megkötése előtt már ismertté kell válnia a fogyasztó előtt, aminek elmaradása az ÁSZF tisztességtelenségét, semmisségét kell eredményeznie. A szerződéskötés folyamatából kell levonni a tisztességtelenségére vonatkozó feltételek fennállásának a tényét, a tájékoztatás hiánya semmisséget okoz.
- [24] Az indítványozó szerint a bíróság tévesen értelmezte a 93/13/EGK tanácsi irányelv 6. cikk (1) bekezdését, mely értelmében, ha a szerződés a tisztességtelen feltételek elhagyásával is teljesíthető, a szerződés változatlan feltételekkel továbbra is köti a feleket. Az indítványozó szerint a bíróságnak az érvénytelen feltételeket, a különne-mű árfolyamokat, a deviza konstrukciót el kell hagynia a szerződésből, és az így megmaradt egyedileg megtárgyalt forintkölcsön összeget kell meghagynia a szerződés fő tárgyaként. A bíróságnak az eredeti állapotot kell helyreállítania, a semmis feltételeket el kell hagynia a szerződésből és a maradék tartalmat, a fogyasztó akaratát kell értékelnie. Ha a szerződés ezzel a tartalommal nem teljesíthető, akkor az egész szerződés megdől. Az érvénytelenség jogkövetkezménye orvoslás kapcsán a bíróságnak pedig azt a következményt kell alkalmazni, ami a fogyasztó számára a legkedvezőbb. A bíróság a tagállami anyagi jogot (devizahitel törvényeket) az uniós jog elé helyezte és a 6/2013. PJE határozatra hivatkozva tévesen zárta ki a szerződés jó erkölcsbe ütközését is.

- [25] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben foglalt befogadhatósági feltételeknek.
- [26] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy Fővárosi Ítéltábla 36.Gf.40.007/2019/14/I. számú ítélete ellen benyújtott alkotmányjogi panasz határidőben érkezett és azt az Abtv. 27. §-a szerint benyújtásra jogosult és érintett nyújtotta be jogorvoslati jogának kimerítését követően.
- [27] A befogadhatóság további feltételeit vizsgálva az Alkotmánybíróság az alábbi következtetésre jutott.
- [28] Az indítványozó a támadott ítélettel összefüggésben hivatkozott az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdésére, mely nem elégíti ki az Abtv. 27. §-ában foglalt követelményt. Az Abtv. ezen rendelkezése értelmében alkotmányjogi panaszt csak Alaptörvényben biztosított jog sérelme miatt lehet előterjeszteni. Az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdése, mely az Alaptörvény és a jogszabályok mindenre kötelező erejét mondja ki – az Alaptörvény Alapvetés című részében található – nem tekinthető Alaptörvényben biztosított jognak, így arra alapított alkotmányjogi panasz benyújtására az indítványozónak nincs lehetősége {3203/2015. (X. 14.) AB végzés, Indokolás [9]}.
- [29] Az Abtv. 52. § (1b) bekezdésének *b)* pontja alapján az indítványnak az alkotmányjogi panasz esetén meg kell határoznia az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének a lényegét, az *e)* pontja értelmében pedig nem elegendő az Alaptörvény egyes rendelkezéseire hivatkozni, az indítványban meg kell indokolni, hogy az Alaptörvény egyes felhívott rendelkezéseit a megsemmisíteni kért döntés miért és mennyiben sérti. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében meghatározott feltételeknek, mert nem tartalmaz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rögzített, az ügyek észszerű határidőn belüli elbírálásához való joggal, valamint a XXVIII. cikk (7) bekezdésében a jogorvoslatához való joggal összefüggésben indokolást arra vonatkozóan, hogy a támadott ítélet miként sérti ezeket az Alaptörvényben biztosított jogokat. Az Alkotmánybíróság ezért ezen alaptörvényi rendelkezések vonatkozásában nem folytatott le érdemi vizsgálatot {34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]}.
- [30] Az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [31] Az Alkotmánybíróság az indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével, a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben előadott érveivel kapcsolatban a következőket állapította meg.
- [32] A bírósági ítélettel kapcsolatos indítványozói felvetésekkel összefüggésben az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is hangsúlyozza, hogy az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés *d)* pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon. {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]} A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése, és mérlegelése az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {3012/2016. (I. 25.) AB végzés, Indokolás [11]}.
- [33] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó alkotmányjogi panasza valójában a bírósági eljárás felülbírálatára irányul. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az indítványozó panasza egészében nem alkotmányossági, hanem törvényességi kérdésekre vonatkozik, az eljáró bíróságok tényállás-megállapításának, bizonyítékértékelésének, jogértelmezésének, valamint jogalkalmazásának helytállóságát vitatja és a támadott ítéletben foglalt döntést magát, annak hátrányos voltát tekinti alapjogi sérelemnek a döntés Alkotmánybíróság általi megváltoztatása érdekében {3119/2015. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [21]}. Az Alkotmánybíróság itt is hangsúlyozza, hogy „önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására” {3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]}.

- [34] Mindezek alapján az indítványozó által az alkotmányjogi panaszban felvetett aggályok a támadott bírói döntés érdemi alkotmányossági vizsgálatát nem teszik lehetővé, mert az alkotmányjogi panasz az Abtv. 29. §-ában meghatározott törvényi feltételek egyikének sem felel meg.
- [35] 3. Mindezek alapján az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 27. § a) pontjában, 52. § (1b) bekezdés e) pontjában és 29. §-ában meghatározott törvényi feltételeknek, ezért azt az Alkotmánybíróság, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján, visszautasította.

Budapest, 2020. május 5.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1675/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3170/2020. (V. 21.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

1. Az Alkotmánybíróság a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 86. § (3) bekezdés *b*) pontja és a 6/2014. (IV. 30.) OBH utasítás alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

2. Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.V.20.832/2016/3. számú ítélete, a Pécsi Ítéltábla Pf.III.20.031/2015/15. számú ítélete és a Pécsi Törvényszék 25.P.20.551/2013/35. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] A gazdasági társaság indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. § (1) bekezdés *a*) és *b*) pontja alapján terjesztett elő alkotmányjogi panaszt.
- [2] 1. Az indítványozó az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján kérte a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 86. § (3) bekezdés *b*) pontja és a bíróságok perbeli képviselőt szabályozó 6/2014. (IV. 30.) OBH utasítás (a továbbiakban: OBH utasítás) egésze, míg az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján a Pécsi Törvényszék 25.P.20.551/2013/35. számú ítélete, a Pécsi Ítéltábla Pf.III.20.031/2015/15. számú ítélete és a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.V.20.832/2016/3. számú ítélete alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését.
- [3] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmére hivatkozott, mivel álláspontja szerint annak részelemeit (a pártatlan és törvényes bíróhoz való jogát, a fegyverek egyenlőségét) sértette az OBH utasítás, illetve a támadott bírósági ítéletek.
- [4] 2. Az alkotmányjogi panasz, annak kiegészítése, valamint a támadott bírósági határozatok alapján az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzménye a következőképpen foglalható össze.
- [5] Az alkotmányjogi panasz tárgyát megelőző előzményper tárgya hátralékos bérleti díj megfizetése volt, amely perben az indítványozó bérlőként alperesi pozícióban szerepelt. A Kaposvári Városi Bíróság 7.P22.203/2005/51. számú ítéletében a keresetnek helyt adott és az indítványozót a hátralékos bérleti díj megfizetésére kötelezte. A Somogy Megyei Bíróság 2.Pf.20.547/2008/8. számú ítéletével az elsőfokú bírósági ítéletet helyben hagyta.
- [6] Az indítványozó kártérítési pert indított a Kaposvári Törvényszék ellen a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog – a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 2. § (1) és (3) bekezdése – megsértése miatt, kérve 1 100 000 Ft és járulékai (törvényes kamat és perköltség) megfizetését.
- [7] A perben első fokon eljáró Pécsi Törvényszék 25.P.20.551/2013/35. számú ítéletben megállapította, hogy az alperes bíróság eljárása során nem sértette meg a Pp. 2. § (1) és (3) bekezdésében foglaltakat, az alperesi cselekmények nem vezettek önkényes mérlegelésre és jogértelmezésre, ezért az indítványozó keresetét elutasította.
- [8] Az indítványozó fellebbezésében arra hivatkozott, hogy a Pécsi Törvényszék súlyosan megsértette a kereseti kérelemhez kötöttség elvét (Pp. 215. §), mivel annak ellenére, hogy ő a Pp. 2. §-ra alapította keresetét, addig a törvényszék a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvénynek (a továbbiakban: Ptk.) a bírósági jogkörben okozott kárra vonatkozó 349. §-a alapján bírálta el. A törvényszék továbbá tévesen helyezkedett arra az álláspontra, hogy a Pp. 2. §-a csak a perek észszerű időn belül történő befejezésének kötelezettségét foglalja magában.
- [9] A Pécsi Ítéltábla Pf.III.20.031/2015/15. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet helyben hagyta. Az ítéltábla megállapította, hogy az indítványozó tévesen hivatkozott arra, hogy a törvényszék a kereset elbírálása során a Pp. 2. §-a helyett a Ptk. 349. §-át alkalmazta volna. A másodfokú bíróság maradéktalanul egyetértett az elsőfokú

bíróság azon álláspontjával, mely szerint az alperes bíróság eljárása sem elfogultnak, sem méltánytalannak, sem tisztességtelennek nem volt tekinthető.

- [10] A Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.V.20.832/2016/3. számú ítéletével az indítványozó felülvizsgálati kérelmét elutasította és a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.
- [11] 3. Az indítványozó úgy vélte, az a körülmény, hogy a bíróságok elleni kártérítési perekben a bíróságokat az Országos Bírósági Hivatal (a továbbiakban: OBH) Jogi Képviseleti Osztálya képviseli, alapvető alkotmányossági és pártatlansági problémákat vet fel. Az indítványozó szerint sérti a pártatlan ítélkezéshez való jogot, hogy az OBH és elnöke perbeli képviselőként „quasi elvárás tud megfogalmazni” az eljáró bíróval szemben a döntéshozatal során.
- [12] Az indítványozó az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában arra hivatkozott, hogy az OBH Jogi Képviseleti Osztálya rendszeresen készít jelentést a bíróságokat érintő perekben eljáró bírók tevékenységéről, perbeli magatartásáról az OBH elnöke számára. Az indítványozó szerint az OBH Jogi Képviseleti Osztálya által jelzett perbeli vélt vagy valós bírói jogsértések miatt az OBH elnöke bármikor utasíthatja az érintett bíró szolgálati felettesét, hogy indítson ezen bíró ellen fegyelmi vagy alkalmatlansági eljárást. Az indítványozó úgy vélte, az OBH elnöke kontroll nélkül képes szankcionálni, ha az adott ügyben eljáró bíró nem az elvártak szerinti döntést hoz, de ugyanígy – tekintettel az OBH elnökének a bírók előmenetelére gyakorolt befolyására – jutalmazhatja is az elvárásoknak megfelelően ítélkező bírókat. Az indítványozó hivatkozott a fegyverek egyenlőségének a sérelmére is, mivel a bíróságok elleni kártérítési perekben „csak az alperesnek van lehetősége olyan képviselő igénybe vételére, aki alapvetően befolyásolni tudja a bírói döntést”. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában rendszer-szintű alaptörvény-sértésként, és nem eseti, egyedi jellegű problémaként értékelte az OBH Jogi Képviseleti Osztálya bíróságok elleni perekben tanúsított perképviselését. Ezért kérte a Bszi. 86. § (3) bekezdés b) pontja alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését. Az indítványozó kérte, hogy amennyiben az Alkotmánybíróság helyt ad a fenti kérelmének, úgy semmisítse meg az OBH utasítást is, tekintettel arra, hogy a Bszi. 86. § (3) bekezdés b) pontja megsemmisítése magával kell vonja a végrehajtására kiadott szabályzat megsemmisítését is.
- [13] Az Abtv. 27. § (1) bekezdés alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában az indítványozó előadta, hogy a Pécsi Törvényszék és a Pécsi Ítéletábrla eljárása a tisztességes bírósági eljáráshoz való joga [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése] sérelmét okozta. E körben az indítványozó arra hivatkozott, hogy a bíróságok megsértették az keresethez kötöttség elvét, amikor a Pp. 2. §-ára alapított keresetét a Ptk. 349. §-a alapján bírálták el. Ez pedig az önrendelkezési jogának a sérelmére vezetett. Ugyancsak a tisztességes bírósági eljárás sérelmét látta abban, hogy az elsőfokú bírósági ítélet kihirdetésekor a Ptk. 349. §-ára nem hivatkozott, az csak az írásba foglalt ítéletben jelent meg. Végezetül arra is hivatkozott, hogy az elsőfokú eljárásban többször átszignálták az ügyet, ami sértette a törvényes bíróhoz való jogát.
- [14] 4. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdéseiben meghatározottak alapján mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie, ezért az Alkotmánybíróság tanácsban eljárva elsőként azt vizsgálta, hogy az Abtv. 26. § (1) bekezdése és a 27. §-a szerinti indítványok megfelelnek-e az alkotmányjogi panasz előterjesztésére vonatkozó, törvényben meghatározott követelményeknek.
- [15] 4.1. Az indítványozó a Pécsi Ítéletábrla Pf.III.20.031/2015/15. számú ítéletét 2016. január 18-án vette át, míg alkotmányjogi panaszát 2016. március 17-én – határidőben – nyújtotta be postai úton az elsőfokú bírósághoz. Az indítványozó a bírói döntés alapjául szolgáló eljárásban felperes volt, így érintettsége megállapítható, úgyszintén az is, hogy jogorvoslati lehetőségét kimerítette. Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó törvényi rendelkezéseket, a sérelmezett bírói döntést és az alaptörvény-ellenesnek vélt jogszabályi rendelkezéseket, továbbá kifejezett kérelmet terjesztett elő azok megsemmisítésére, megjelölte az Alaptörvény megsérteni vélt rendelkezését, ugyanakkor csak részben indokolta, hogy a támadott jogszabályok, illetve bírói döntések miért ellentétesek az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglaltakkal.
- [16] 4.2. Az Alkotmánybíróság a továbbiakban azt vizsgálta, hogy a Bszi. 86. § (3) bekezdés b) pontja tekintetében az alkotmányjogi panasz nem minősül-e ítélt dolognak, mivel bírói kezdeményezés alapján a 3154/2017. (VI. 21.) AB határozatában a testület már érdemben vizsgálta a támadott törvényi rendelkezés Alaptörvénnyel való összhangját. Az Alaptörvény 26. cikk (1) bekezdésével és XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben

azt állapította meg az Alkotmánybíróság, hogy a támadott rendelkezés nem sérti a bírói függetlenséget, valamint a független és pártatlan bírósághoz való alapjogot. Az Abtv. 31. § (1) bekezdése értelmében: „Ha alkotmányjogi panasz vagy bírói kezdeményezés alapján az alkalmazott jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés Alaptörvénnyel való összhangjáról az Alkotmánybíróság már döntött, ugyanazon jogszabályra, illetve jogszabályi rendelkezésre és ugyanazon Alaptörvényben biztosított jogra, valamint azonos alkotmányjogi összefüggésre hivatkozással – ha a körülmények alapvetően nem változtak meg – nincs helye az alaptörvény-ellenesség megállapítására irányuló alkotmányjogi panasznak, valamint bírói kezdeményezés alaptörvény-ellenesség megállapítására irányuló vizsgálatának.”

- [17] A jelen ügyben az indítványozó tartalmilag a Bszi. 86. § (3) bekezdés *b)* pontja ugyanazon fordulatának vizsgálatát kérte, mint amiről az Alkotmánybíróság a 3154/2017. (VI. 21.) AB határozatában már döntött, méghozzá ugyanazon alkotmányos rendelkezés [XXVIII. cikk (1) bekezdés] és alkotmányos összefüggés alapján. Az előző határozat meghozatala óta a körülmények nem változtak meg, ezért az alkotmányjogi panasz érdemben nem bírálható el.
- [18] 4.3. Az OBH utasítás vonatkozásában az Alkotmánybíróság megállapította, hogy annak alaptörvény-ellenességét az indítványozó nem indokolta, csak arra hivatkozott, hogy a Bszi. támadott rendelkezésének a megsemmisítése esetén az Alkotmánybíróságnak az annak végrehajtását szolgáló szabályzatot is meg kell semmisítenie. Az indítvány e tekintetben tehát nem tesz eleget az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *e)* pontjában foglaltaknak.
- [19] 4.4. Az indítványozó a törvényes bíróhoz való joga sérelmére is hivatkozott, mivel előadása szerint több alkalommal is átszignálásra került az ügye, ám erről értesítést nem kapott. Az indítványozó állítását a Pécsi Törvényszék az alperes bíróságtól beszerzett iratok alapján nem látta igazoltnak. Az indítványozó fenti állítást az alkotmánybírósági eljárásban sem tudta hitelt érdemlően bizonyítani, így az alkotmányjogi panasz e tekintetben sem felel meg a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésében előírt feltételeinek.
- [20] 4.5. Az indítványozó a bírósági eljárás tisztességtelen voltát azért is állította, mivel álláspontja szerint a Pécsi Törvényszék 25.P.20.551/2013/35. számú ítéletének szóbeli és írásbeli indokolása eltért egymástól, ti. az ítélet kihirdetésekor a Ptk. 349. §-ára nem hivatkozott a bíróság, ezzel szemben az írásba foglalt ítélet indokolása már e törvényi rendelkezés alapján utasította el a keresetet.
- [21] Az Abtv. 57. § (1) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság a rendelkezésre álló iratok alapján, illetve a jogszabály megalkotója, a törvény kezdeményezője vagy ezek képviselőjének meghallgatása, illetve véleménye megismerése után dönt. Ebből következően az alkotmánybírósági eljárásban bizonyítás felvételének helye nincs, az alkotmányjogi panasz elbírálása során az Alkotmánybíróság a támadott bírósági döntések meghozatalakor rendelkezésre álló iratok alapján dönt, így a csatolt hanganyag értékelésére nem volt mód. Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy a Pécsi Törvényszék 25.P.20.551/2013/35. számú ítéletét – az indítványozó állításával ellentétben – a Pp. 2. §-a, nem pedig a Ptk. 349. §-a alapján hozta meg. A törvényszék ítéletében pusztán csak rámutatott, hogy az irányadó bírói gyakorlat (BDT2012.2679; BDT2009.1949; BDT2011.165; BDT2008.1829) szerint az eljáró bírósággal szemben indított kártérítési per nem jelenthet új jogorvoslati fórumot a fél számára a kedvezőtlen döntést tartalmazó jogerős ítélet felülvizsgálatára, tehát kártérítés alapjául nem szolgálhat, ha a fél a jogerős ítéletet érdemben vagy eljárási szabálysértésre hivatkozva továbbra is vitatja.
- [22] 4.6. Az indítványozó a keresethez kötöttség megsértése vonatkozásában az önrendelkezési jogának a sérelmére is hivatkozott, e körben azonban alaptörvényi rendelkezést nem, csak alkotmánybírósági határozatokat jelölt meg. Az indítvány e tekintetben sem tesz eleget az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *d)* pontjában foglaltaknak.
- [23] 5. Az Alkotmánybíróság – mindezeket figyelembe véve – megállapította, hogy az eljárás tárgyát képező alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 26. § (1) bekezdésében, 27. §-ában meghatározott feltételeknek, ezért az indítványt az Abtv. 31. § (1) bekezdése, 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének *b)* és *h)* pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2020. május 5.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/777/2016.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3171/2020. (V. 21.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 42.K.32.031/2019/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] A török állampolgár indítványozó jogi képviselője (dr. Ábrahám Dániel ügyvéd) útján terjesztett elő alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján, amelyben kérte a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 42.K.32.031/2019/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Az indítvány szerint a bírói döntés sérti az Alaptörvény XXIV. cikkének (1) bekezdését, valamint a XXVIII. cikk (1)–(2) és (7) bekezdését.
- [2] 1. A támadott bírósági ítélet alapján az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzménye a következőképpen foglalható össze.
- [3] 1.1. Az indítványozó 2008 óta tartózkodott Magyarországon, 2008-ban és 2010-ben menedékkérelmet nyújtott be, amely kérelmeket a menekültügyi hatóság jogerősen elutasított. Ezt követően 2012-ben az indítványozó magyar állampolgár házastársára tekintettel tartózkodási kártya kiállítása iránti kérelmet nyújtott be, amelyet meg is kapott az idegenrendészeti hatóságtól, majd 2017-ben – magyar állampolgár gyermekére tekintettel – ismét pozitívan bírálta el a hatóság a kérelmét és kiállította számára a tartózkodási kártyát.
- [4] A Készenléti Rendőrség (a közigazgatási per II. rendű alperese) 2019. április 3-án, a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény (a továbbiakban: Harmtv.) 43. § (2) bekezdés d) pontjának második fordulata alapján javaslatot tett az Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság (a per I. rendű alperese, a továbbiakban: OIF vagy hatóság) részére az indítványozó kiutasítására és vele szemben 5 év tartózkodási és beutazási tilalom elrendelésére.
- [5] Az OIF 2019. május 22-én kelt határozatával elrendelte az indítványozó kiutasítását az Európai Unió tagállamainak területéről. A határozat indokolásában a hatóság a Készenléti Rendőrség javaslatára hivatkozott, amely javaslat indokolását a szakszolgálat minősített ügyirata tartalmazta. A határozat ezen kívül rögzítette, hogy a bűnügyi nyilvántartás adatai szerint az indítványozóval szemben 2009-ben kábítószerrel visszaélés büntette, míg 2018-ban közfeladatot ellátó személy elleni erőszak büntette miatt indult eljárás. A hatóság az indítványozó azon kijelentésére hivatkozva, miszerint az ország területét önként nem hagyja el, és származási országába nem tér vissza, elrendelte a kiutasítás kitoloncolással történő végrehajtását.
- [6] 1.2. A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a támadott ítéletével az indítványozó keresetét elutasította. Ítéletének indokolásában a bíróság egyrészt megállapította azt, hogy a hatályos jogi szabályozás alapján az OIF döntése nem mérlegelési jogkörben hozott döntés volt, hanem a Harmtv. 43. §-ának (3) bekezdése alapján kötelezően meghozott intézkedés, ugyanis az OIF a hivatkozott rendelkezés szerint a rendészeti szerv javaslatától nem térhet el. Ezért a bíróságnak e vonatkozásban csak azt kellett vizsgálnia, hogy a javaslat az arra felhatalmazással rendelkező szervtől érkezett-e, továbbá a határozat megfelelt-e a javaslatban foglaltaknak, márpedig a bíróság szerint e két feltétel teljesült.
- [7] Az ítélet indokolásában a bíróság hivatkozott továbbá arra, hogy miután betekintett a minősített adatokat tartalmazó iratanyagba, meggyőződött arról, hogy a II. rendű alperes javaslata megalapozott volt, és megállapítható, hogy az indítványozó Magyarországon tartózkodása sérti és veszélyezteti a közrendet és a közbiztonságot.

Ennek okán a II. rendű alperes tekintetében is biztosított volt a jogorvoslat, azonban az alapul szolgáló adatokat az ítélet sem tartalmazhatja – mondta ki a bíróság.

- [8] 2. Az indítványozó az Abtv. 27. §-a szerinti panaszában az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésére, valamint a XXVIII. cikk (1), (2) és (7) bekezdésére hivatkozva állította a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 42.K.32.031/2019/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességét és kérte, hogy az Alkotmánybíróság az Abtv. 29. §-a alapján állapítsa meg azt, hogy a panaszolt ügyben a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-elleneségről van szó.
- [9] Az indítványozó szerint az OIF nem tisztázta kellőképpen a tényállást, mert folyamatban lévő büntetőeljárás nem képezhetette volna a kiutasítás jogalapját. Az ártatlanság vélelmét sérti véleménye szerint ugyanis az, hogy egy még le nem zárt büntetőeljárásra és csekélyebb tárgyi súlyú („nem kiemelt, mint például egy terrorista személyé lehetne”) delictumokra hivatkozó rendőri jelentés és egy „titkos Tük.” átirat alapján utasították ki. Álláspontja szerint sérti a tisztességes hatósági eljáráshoz való jogát, hogy a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság megfelelő tapasztalat és hozzáértés nélkül, büntetőjogi hatáskörrel rendelkező bíróságra tartozó kérdésben foglalt állást. Ugyancsak aggályosnak és a tisztességes eljáráshoz, valamint a jogorvoslatához való jogot sértőnek tartja az indítványozó azt, hogy a rá vonatkozó bizonyítékokat nem ismerhette meg, az OIF döntése ellen csak *pro forma* élhetett jogorvoslattal, ami eredményre nyilvánvalóan nem vezethetett, mert a Készenléti Rendőrség javaslata kógens jelleggel alapozta meg a kiutasítását.
- [10] Végül az indítványozó kifejtette, hogy nem lenne más a jogi helyzet akkor sem, ha nem minősített adatról lenne szó, mert akkor is egy olyan bíróság járna el a kérdésben, amelynek a közrend és közbiztonság veszélyeztetésének megítélése szempontjából nincs hatásköre.
- [11] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdéseiben meghatározottak alapján mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie, ezért az Alkotmánybíróság tanácsban eljárva elsőként azt vizsgálta, hogy az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz előterjesztésére vonatkozó, törvényben meghatározott követelményeknek.
- [12] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további feltételeként nevesíti, hogy a panasznak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést kell tartalmaznia.
- [13] 3.1. Jelen ügyben az indítványozó állította az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének, valamint a XXVIII. cikk (1) és (2) bekezdésének a sérelmét arra hivatkozva, hogy büntetőjogi hatáskörrel és szakértelemmel nem rendelkező bíróság a jogerős büntetőítélet meghozatala előtt döntött a büntetőjogi felelősségéről.
- [14] Az Alkotmánybíróság megállapítása szerint azonban az alkotmányjogi panasszal támadott ítélet az idegenrendészeti határozat bírósági felülvizsgálata tárgyában, a minősített adatokat tartalmazó iratanyagra hivatkozó döntés volt. Az indítványozó büntetőjogi felelőssége tárgyában a közigazgatási bíróság nem döntött és a bíróság ítéletének indokolásából sem állapítható meg az, hogy a közigazgatási határozat felülvizsgálata során a bíróság a döntését a folyamatban lévő büntető eljárásra (eljárásokra) alapozta volna, ezt a tényt a bíróság kizárólag a felülvizsgált határozat ismertetése kapcsán rögzítette.
- [15] 3.2. Állította az indítványozó a tisztességes hatósági eljáráshoz, a tisztességes bírósági tárgyaláshoz és az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslatához való jogának sérelmét arra hivatkozva, hogy az idegenrendészeti hatóság döntése ellen csak *pro forma* élhetett jogorvoslattal, mert a minősített ügyiratot nem ismerhette meg.
- [16] A bíróság az ítéletében rámutatott arra, hogy a minősített adat védelméről szóló 2009. évi CLV. törvény 11. §-a alapján a minősített adat megismerése nem az idegenrendészeti eljárásban, hanem egy külön, az indítványozó kérelmére indult eljárásban a minősítő által kiadott engedély birtokában lehetséges, amelynek esetleges megtagadása esetén a döntés ellen önálló jogorvoslatnak van helye.
- [17] 4. Az Alkotmánybíróság a fentieket figyelembe véve megállapította, hogy az eljárás tárgyát képező alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában meghatározott feltételnek, mert a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség nem volt megállapítható, ahogyan alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést

sem vetett fel, ezért az indítványt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2020. május 5.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1547/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3172/2020. (V. 21.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 45.K.33.127/2018/15. számú ítélete ellen előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 45.K.33.127/2018/15. számú ítélete ellen. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmére hivatkozik.
- [2] 1.1. Az ügy előzményei – az ügyben eljáró bíróság ténymegállapításai alapján – a következők. Az indítványozó a támadott ítéletben felperesként szereplő kiskorú gyermek édesapja. A gyermeket a bírósági eljárásban törvényes képviselőként az édesanya képviselte, míg az indítványozó abban sem képviselőként, sem egyéb perbeli szereplőként nem vett részt.
- [3] A felperes gyermek a németországi Traunstein-ben született 2016. októberében. A felperes édesanyja 2017 szeptemberében a Szarvasi Polgármesteri Hivatalnál kérelmezte a felperes magyarországi anyakönyvezését, illetve a személyiadat- és lakcímnnyilvántartásba Magyarországon élő magyar állampolgárként való nyilvántartásba vételét. A Békés Megyei Kormányhivatal Orosházi Járási Hivatala eseti gyámot rendelt a felperes részére, mivel édesapja – az indítványozó – akadályoztatása miatt az eljárásban nem tudott részt venni. A felperes édesanyja és a kirendelt eseti gyám a felperest érintően nyilatkozatot tett annak Magyarországon élő magyar állampolgárként való nyilvántartásba vétele érdekében. Az ügy áttételre került a hatáskörrel rendelkező Budapest Főváros Kormányhivatalához, amely a felperest – annak anyakönyvi adataira tekintettel – személyiadat- és lakcímnnyilvántartásba vette. A bejegyzést követően az indítványozó fellebbezéssel élt, amelynek következtében a Békés Megyei Kormányhivatal megsemmisítette az eseti gyám kirendelése tárgyában hozott határozatot, mivel az eseti gyám nyilatkozata joghatás kiváltására nem volt alkalmas. Az indítványozó kérelmezte továbbá a felperes adatainak a magyarországi nyilvántartásból való törlését. A bírósági eljárásban alperes Belügyminisztérium a felperes adatainak bejegyzéséről szóló határozatot megsemmisítette, az eljáró hatóságot új eljárás lefolytatására utasította, a felperes részére kiállított hatósági igazolványt pedig bevonta. Az alperes Belügyminisztérium határozatában azzal érvelt, hogy egyik szülő sem gyakorol kizárólagos felügyeleti jogot a felperes gyermek tekintetében, ezért a felperes adatainak nyilvántartásba vételét érintően a szülőknek jogait közösen kell gyakorolniuk, a kérelemhez mindkét szülő hozzájárulása szükséges. A Belügyminisztérium határozata ellen a felperes keresetet terjesztett elő, annak megsemmisítését, illetve másodlagosan annak megváltoztatását kérve. A felperes kiemelte, hogy szülei között a felügyelet rendezése iránt per van folyamatban a Hódmezővásárhelyi Járásbíróság előtt.
- [4] A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság támadott ítéletében először is rámutatott, hogy az alperes Belügyminisztérium támadott határozata kizárólag a felperesnek a Magyarországon élő magyar állampolgárként történő bejegyzésére vonatkozik, az a felperesen magyarországi anyakönyvezését nem érinti. A bíróság a Kúria egy korábbi határozatára hivatkozással úgy érvelt, hogy a lakcímnnyilvántartási eljárásban a bejelentéshez nincs szükség a közös szülői felügyeletet gyakorló külön élő szülő hozzájárulására, mivel az egy deklaratív eljárás és az alkalmazandó jogszabályok nem írják felül a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 4:147. és 4:166. §-ában foglaltakat. A kiskorú gyermek lakóhelyének megváltoztatását az anya – a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvény (a továbbiakban: Nytv.) és a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvény végrehaj-

tásáról szóló 146/1993. (X. 26.) Korm. rendelet alapján (a továbbiakban: Vhr.) – a lakóhelyre történt beköltözést követően köteles volt bejelenteni, még akkor is, ha ahhoz a másik szülő nem járult hozzá.

- [5] A bíróság szerint a regisztratív nyilvántartási ügyben az érdemi döntést kizárólag annak ténye határozza meg, hogy a gyermek melyik szülővel él együtt, illetve a gyermek tényleges tartózkodási helye határozza meg a nyilvántartásba vételről hozott döntést. A Vhr. nem írja elő a hatósági eljárás előtt a közös szülői képviselést, ezért az érdemi döntést nem befolyásolja, hogy a lakcímbeljelentéssel élő szülő önkényesen változtatta-e meg a gyermek lakóhelyét. Mindaddig ugyanis, amíg a gyámhatóság vagy bíróság jogerősen másképp nem rendelkezik, a gyermek lakóhelye annak a szülőnek a lakóhelye, akinek háztartásában életvitelszerűen tartózkodik. A bíróság kiemelte, hogy a lakcímnnyilvántartási kérelem elbírálása során a hatóságnak nem kellett alkalmaznia a Ptk. szülői felügyeletre vonatkozó szabályait, az eljárás ugyanis nem családjogi sérelmek orvoslását célozta. Mivel nem merült fel adat arra vonatkozóan, hogy a törvényes képviselő édesanya felügyeleti jogát bíróság korlátozta vagy megvonta volna, illetve arra sem, hogy a felperes gyermek nem a bejelentő szülővel él együtt, ezért az édesanya a Vhr. 31. § (3) bekezdése alapján a bejelentésre jogosult volt. Mindezekre tekintettel a bíróság az alperes Belügyminisztérium határozatát megsemmisítette, és kötelezte a közigazgatási tevékenység jogsértő következményeinek elhárítására.
- [6] 1.2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában először is kifejti, hogy hosszabb ideje Németországban él, ahova felesége házasságkötésüket követően kiköltözött és ahol hármasiker gyermekeik – köztük a bírósági eljárásban felperesként szereplő kiskorú – születtek. A gyermekek koraszülöttek és folyamatos – különösen egyikük – orvosi ellátásra és felügyeletre szorulnak. Az édesanya 2017 júliusában az indítványozó előzetes értesítése nélkül gyermekeikkel Magyarországra távozott. Az indítványozó álláspontja szerint a gyermekek magyarországi tartózkodása számukra veszélyes, megszokott orvosi kezeléseik elmaradnak. Az indítványozó korábban keresetet terjesztett elő a gyermekek jogellenes elvitelének megállapítása és Németországba történő visszavitelük elrendelése érdekében, azonban kérelmét a Pesti Központi Kerületi Bíróság 26.Pk.500.277/2017/12. számú végzésével elutasította, amelyet a Fővárosi Törvényszék 50.Pkf.631.543/2018/4. számú végzésével helybenhagyott. A Kúria Pfv.II.21.124/2018/10. számú végzésével a jogerős végzést hatályában fenntartotta.
- [7] Az indítványozó sérelmezi, hogy az édesanya kérelmére – az ő előzetes tudomása és megkeresése nélkül – a gyermekek magyarországi anyakönyvezésre és nyilvántartásba vételre kerültek. Hivatkozik a Budapest Főváros Kormányhivatala Állampolgársági és Anyakönyvi Főosztályának tájékoztatására, amely szerint az édesanya nem hiteles magyar fordításban csatolta a gyermekek külföldi anyakönyvi kivonatát, illetve amely szerint a gyermekek lakóhelyére vonatkozó adatlapról hiányzik az apa hozzájárulása. Előadja azt is, hogy folyamatosan kapcsolatban áll a magyarországi hatóságokkal, azokkal együttműködésre törekszik és számukra rendelkezésre áll, azonban az általuk nyújtott tájékoztatás sok esetben nem megfelelő, vagy elmarad. Sérelmezi a támadott ítélettel érintett közigazgatási hatóságok eljárásait, szerinte az értesítésének elmaradásával segítették a jogellenesen Magyarországra hozott gyermekek anyakönyvezését és nyilvántartásba vételét. Hangsúlyosan rámutat a Belügyminisztériumnak a bíróság által megsemmisített határozatára, amely szerint egyik szülő sem gyakorolt kizárólagos felügyeleti jogot a gyermekek tekintetében.
- [8] Az indítványozó előadja, hogy a bíróság előtti eljárásban nem szerepelt félként, számára az ítéletet nem kézbesítették, ezért igazolási kérelemmel él. Érintettségét azért tartja megalapozottnak, mert a felperes gyermek édesapja, egyúttal törvényes képviselője, az ítéletbe foglaltak pedig szülői – és törvényes képviselői – jogait és kötelezettségeit érintik. A bírósági ítélettel kapcsolatosan hivatkozik a Ptk.-nak a szülői felügyeleti jogokat szabályozó rendelkezéseire, illetve az Alaptörvény L) cikk (1) bekezdésére is. Hangsúlyozza, hogy a gyermekek közös szülői felügyelet alatt állnak, jogszerűen bejelentett lakóhelyük pedig Németországban van. A támadott ítélet sérti az indítványozó és a felperes gyermek-szülő viszonyát, kifogásolja a bíróságnak a Kúria eseti döntésére van hivatkozását, mivel szerinte a döntés következtében a felperes édesanyja került kizárólagos felügyeleti pozícióba. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése mellett idézi az Alaptörvény Q) cikk (2) bekezdését és a 28. cikkét, valamint a Gyermekek Jogellenes Külföldre Vitelének Polgári Jogi Vonatkozásairól szóló, Hágában az 1980. évi október 25. napján kelt szerződés kihirdetéséről szóló 1986. évi 14. törvényerejű rendelet 1. és 3. cikkeit. Álláspontja szerint az ügyben nem lett volna szabad figyelmem kívül hagyni, hogy a felperes édesanya jogellenesen hozta Magyarországra gyermekeiket, ennek elmaradása felügyeleti jogait sérti, illetve megalapozza az eljárás tisztességtelenségét. Véleménye szerint továbbá az Nytv. 13. § (2a) bekezdése nem zárja ki, hogy a „törvényes képviselő kérelme” szövegrészt valójában mindkét törvényes képviselő kérelmeként kelljen értelmezni.

- [9] 2. Az Abtv. 56. §-a értelmében az Alkotmánybíróság az Ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. A befogadási eljárás során azt kell vizsgálni, hogy az indítványozó alkotmányjogi panasza megfelel-e az Abtv.-ben előírt formai és tartalmi feltételeknek.
- [10] 2.1. Az Abtv. 30. § (1) és (2) bekezdése értelmében az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett bírósági döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül, az ügyben első fokon eljáró bíróságnál az Alkotmánybírósághoz címezve kell benyújtani. A döntés közlésének elmaradása esetén az alkotmányjogi panasz benyújtására nyitva álló határidő a tudomásszerzéstől, vagy az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének bekövetkezésétől számított hatvan nap.
- [11] A támadott ítélettel lezárt ügyben az indítványozó sem félként, sem egyéb módon nem vett részt, az ítéletet számára nem kézbesítették, ezért alkotmányjogi panaszával egyidejűleg igazolási kérelmet is előterjesztett. Ebben előadja, hogy a per idején kapcsolatba lépett a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bírósággal, amely arról tájékoztatta, hogy gyermeke ügyében az eljárás lezárult, beadványát amúgy sem lett volna lehetősége figyelembe venni, mivel azt nyilatkozta, hogy nem kíván perbe szállni. Ezt követően megkereste az alperes Belügyminisztériumot, illetve gyermekeire vonatkozó adatkéréssel élt, amely szintén nem vezetett a támadott ítélet tartalmának megismerésére. Végül kifejti, hogy 2019. szeptember 5-én bontóper indult közte és felesége között és az alperes felesége által az eljárás során csatolt iratokból ismerte meg a támadott ítéletet. Alkotmányjogi panaszát rövid időn belül – 2019. szeptember 15-én – postára adta. Az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 28. § (5) bekezdése szerint az igazolási kérelemben elő kell adni a mulasztás okát és azokat a körülményeket, amelyek a mulasztás véltenségét valószínűvé teszik. Az Alkotmánybíróság figyelembe vette azt, hogy a támadott ítéletben az indítványozó kiskorú gyermeke volt a felperes, azt, hogy állandó tartózkodási helye Németországban van, az igazolási kérelemben előadottakat, valamint azt is, hogy alkotmányjogi panaszát a támadott döntés megismerését követően rövid időn belül postára adta, ezért az alkotmányjogi panasz előterjesztésére nyitva álló határidőt – méltányosságból – megtartottnak tekintti [lásd: 3380/2019. (XII. 19.) AB végzés, Indokolás [8]; 3019/2019. (I. 21.) AB végzés, Indokolás [8]–[9]].
- [12] Az alkotmányjogi panasznak az Abtv. 52. § (1b) bekezdéseinek megfelelő határozott kérelmet kell tartalmaznia. Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörét megállapító törvényi rendelkezést [Abtv. 27. § (1) bekezdése]; megjelölte a támadott bírósági végzéseket; megjelölte az Alaptörvény sérteni vélt rendelkezését [XXVIII. cikk (1) bekezdés – tisztességes bírósági eljáráshoz való jog] kifejtette az Alaptörvényben biztosított joga sérelmének lényegét, illetve előadta, hogy az alkotmányjogi panasszal támadott bírói döntés azt miért és mennyiben sérti; továbbá kifejezett kérelmet terjesztett elő a támadott bírósági döntés megsemmisítésére. Mindezeket figyelembe véve az indítványozó kérelme megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében meghatározott formai követelményeknek is.
- [13] 2.2. Az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeinek (az Abtv. 27. §-ának, illetve a 29–31. §-ainak) való megfeleléssel összefüggésben a következők állapíthatók meg.
- [14] Az Abtv. 27. §-a értelmében bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés valamely alapjogát sérti és további jogsérelem már nem áll rendelkezésére. Az Abtv. 27. § (2) bekezdés c) pontja az érintettséget akként pontosítja, hogy annak is lehetősége van alkotmányjogi panasz előterjesztésére, akinek jogára, kötelezettségére, magatartása jogszerűségére a bíróság döntése kiterjed. Az Ügyrend 30. § (4) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a befogadási eljárásban az érintettséget és a befogadási kritériumok fennállását minden indítványozó tekintetében egyedileg kell vizsgálni.
- [15] A támadott bírósági ítélet tárgya az indítványozó gyermekének – a felperesnek – Magyarországon élő magyar állampolgárként a személyiadat- és lakcímnnyilvántartásba történő bejegyzésének jogszerűsége volt. Az indítványozó érintettségét azzal indokolta, hogy a felperes gyermek édesapja, illetve, hogy az ítélet következtében szülői és törvényes képviselői jogai sérültek. Az alkotmányjogi panasszal támadott ítéletben a bíróság megállapította, hogy a felülvizsgált közigazgatási hatósági határozatok deklaratív jellegűek voltak, azok nem családjogi kérdésekben döntöttek. A bírósági ítélet indokolásának ezen része, a támadott ítélet tárgya, valamint az indítványozó által előadottak – amelyek nem igazolják, hogy a támadott bírósági eljárás általa állított tisztességtelensége törvényes képviselői jogait korlátozzák – alapján az indítványozó érintettsége nem állapítható meg a támadott ítélettel összefüggésben, vagyis alkotmányjogi panaszának érdemi elbírálására nincs lehetőség.

- [16] Az Alkotmánybíróság megjegyzi: az indítványozónak lehetősége lett volna a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény 20. §-a alapján érdekeltként perbe lépését kezdeményeznie. Az Alkotmánybíróság azt is kiemeli, hogy az indítványozó lényegében gyermeke adatainak bejegyzésének tényét, illetve a bíróság azon jogértelmezését sérelmezni, amely szerint az eljárásban – annak jellege miatt – nem volt szükség mindkét szülő nyilatkozatára. Az Alkotmánybíróság töretlen gyakorlata szerint „az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslással (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor [...] Ebből következően a bírói döntés alap-törvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon” {3046/2020. (II. 20.) AB végzés, Indokolás [19]; 3042/2020. (II. 24.) AB végzés, Indokolás [29]; 3041/2020. (II. 24.) AB végzés}. Az alkotmányjogi panasz visszautasítására az indítványozó érintettségének hiánya miatt került sor, ugyanakkor szükséges hangsúlyozni, hogy az előzőekben kifejtettek egyébként sem tennék lehetővé az alkotmányjogi panasz befogadását és érdemi elbírálását az Abtv. 29. §-ában foglaltakra tekintettel. Végezetül az Alkotmánybíróság azt is megjegyzi, hogy az alkotmányjogi panasz alapján a támadott bírósági döntés megsemmisítése sem vezetne az indítványozó által kívánt eredményre, mivel ebben az esetben a bíróságnak az eljárást ismételten le kellene folytatnia, arra pedig az Alkotmánybíróságnak nincs hatásköre, hogy a megismételt eljárás irányát, illetve a döntés tartalmát meghatározza.
- [17] 3. A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság az indítványozó alkotmányjogi panaszát nem vizsgálta érdemben, hanem azt az Abtv. 27. §-a, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés c) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2020. május 5.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
előadó alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1607/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3173/2020. (V. 21.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 45.K.33.126/2018/15. számú ítélete ellen előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 45.K.33.126/2018/15. számú ítélete ellen. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmére hivatkozik.
- [2] 1.1. Az ügy előzményei – az ügyben eljáró bíróság ténymegállapításai alapján – a következők. Az indítványozó a támadott ítéletben felperesként szereplő kiskorú gyermek édesapja. A gyermeket a bírósági eljárásban törvényes képviselőként az édesanya képviselte, míg az indítványozó abban sem képviselőként, sem egyéb perbeli szereplőként nem vett részt.
- [3] A felperes gyermek a németországi Traunstein-ben született 2016. októberében. A felperes édesanyja 2017 szeptemberében a Szarvasi Polgármesteri Hivatalnál kérelmezte a felperes magyarországi anyakönyvezését, illetve a személyiadat- és lakcímnnyilvántartásba Magyarországon élő magyar állampolgárként való nyilvántartásba vételét. A Békés Megyei Kormányhivatal Orosházi Járási Hivatala eseti gyámot rendelt a felperes részére, mivel édesapja – az indítványozó – akadályoztatása miatt az eljárásban nem tudott részt venni. A felperes édesanyja és a kirendelt eseti gyám a felperest érintően nyilatkozatot tett annak Magyarországon élő magyar állampolgárként való nyilvántartásba vétele érdekében. Az ügy áttételre került a hatáskörrel rendelkező Budapest Főváros Kormányhivatalához, amely a felperest – annak anyakönyvi adataira tekintettel – személyiadat- és lakcímnnyilvántartásba vette. A bejegyzést követően az indítványozó fellebbezéssel élt, amelynek következtében a Békés Megyei Kormányhivatal megsemmisítette az eseti gyám kirendelése tárgyában hozott határozatot, mivel az eseti gyám nyilatkozata joghatás kiváltására nem volt alkalmas. Az indítványozó kérelmezte továbbá a felperes adatainak a magyarországi nyilvántartásból való törlését. A bírósági eljárásban alperes Belügyminisztérium a felperes adatainak bejegyzéséről szóló határozatot megsemmisítette, az eljáró hatóságot új eljárás lefolytatására utasította, a felperes részére kiállított hatósági igazolványt pedig bevonta. Az alperes Belügyminisztérium határozatában azzal érvelt, hogy egyik szülő sem gyakorol kizárólagos felügyeleti jogot a felperes gyermek tekintetében, ezért a felperes adatainak nyilvántartásba vételét érintően a szülőknek jogait közösen kell gyakorolniuk, a kérelemhez mindkét szülő hozzájárulása szükséges. A Belügyminisztérium határozata ellen a felperes keresetet terjesztett elő, annak megsemmisítését, illetve másodlagosan annak megváltoztatását kérve. A felperes kiemelte, hogy szülei között a felügyelet rendezése iránt per van folyamatban a Hódmezővásárhelyi Járásbíróság előtt.
- [4] A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság támadott ítéletében először is rámutatott, hogy az alperes Belügyminisztérium támadott határozata kizárólag a felperesnek a Magyarországon élő magyar állampolgárként történő bejegyzésére vonatkozik, az a felperesen magyarországi anyakönyvezését nem érinti. A bíróság a Kúria egy korábbi határozatára hivatkozással úgy érvelt, hogy a lakcímnnyilvántartási eljárásban a bejelentéshez nincs szükség a közös szülői felügyeletet gyakorló külön élő szülő hozzájárulására, mivel az egy deklaratív eljárás és az alkalmazandó jogszabályok nem írják felül a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 4:147. és 4:166. §-ában foglaltakat. A kiskorú gyermek lakóhelyének megváltoztatását az anya – a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvény (a továbbiakban: Nytv.) és a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvény végrehaj-

tásáról szóló 146/1993. (X. 26.) Korm. rendelet alapján (a továbbiakban: Vhr.) – a lakóhelyre történt beköltözést követően köteles volt bejelenteni, még akkor is, ha ahhoz a másik szülő nem járult hozzá.

- [5] A bíróság szerint a regisztratív nyilvántartási ügyben az érdemi döntést kizárólag annak ténye határozza meg, hogy a gyermek melyik szülővel él együtt, illetve a gyermek tényleges tartózkodási helye határozza meg a nyilvántartásba vételről hozott döntést. A Vhr. nem írja elő a hatósági eljárás előtt a közös szülői képviseletet, ezért az érdemi döntést nem befolyásolja, hogy a lakcímbjelentéssel élő szülő önkényesen változtatta-e meg a gyermek lakóhelyét. Mindaddig ugyanis, amíg a gyámhatóság vagy bíróság jogerősen másképp nem rendelkezik, a gyermek lakóhelye annak a szülőnek a lakóhelye, akinek háztartásában életvitelszerűen tartózkodik. A bíróság kiemelte, hogy a lakcímnnyilvántartási kérelem elbírálása során a hatóságnak nem kellett alkalmaznia a Ptk. szülői felügyeletre vonatkozó szabályait, az eljárás ugyanis nem családjogi sérelmek orvoslását célozta. Mivel nem merült fel adat arra vonatkozóan, hogy a törvényes képviselő édesanya felügyeleti jogát bíróság korlátozta vagy megvonta volna, illetve arra sem, hogy a felperes gyermek nem a bejelentő szülővel él együtt, ezért az édesanya a Vhr. 31. § (3) bekezdése alapján a bejelentésre jogosult volt. Mindezekre tekintettel a bíróság az alperes Belügyminisztérium határozatát megsemmisítette, és kötelezte a közigazgatási tevékenység jogszértlő következményeinek elhárítására.
- [6] 1.2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában először is kifejti, hogy hosszabb ideje Németországban él, ahova felesége házasságkötésüket követően kiköltözött és ahol hármasiker gyermekeik – köztük a bírósági eljárásban felperesként szereplő kiskorú – születtek. A gyermekek koraszülöttek és folyamatos – különösen egyikük – orvosi ellátásra és felügyeletre szorulnak. Az édesanya 2017 júliusában az indítványozó előzetes értesítése nélkül gyermekeikkel Magyarországra távozott. Az indítványozó álláspontja szerint a gyermekek magyarországi tartózkodása számukra veszélyes, megszokott orvosi kezeléseik elmaradnak. Az indítványozó korábban keresetet terjesztett elő a gyermekek jogellenes elvitelének megállapítása és Németországba történő visszavitelük elrendelése érdekében, azonban kérelmét a Pesti Központi Kerületi Bíróság 26.Pk.500.277/2017/12. számú végzésével elutasította, amelyet a Fővárosi Törvényszék 50.Pkf.631.543/2018/4. számú végzésével helybenhagyott. A Kúria Pfv.II.21.124/2018/10. számú végzésével a jogerős végzést hatályában fenntartotta.
- [7] Az indítványozó sérelmezi, hogy az édesanya kérelmére – az ő előzetes tudomása és megkeresése nélkül – a gyermekek magyarországi anyakönyvezésre és nyilvántartásba vételre kerültek. Hivatkozik a Budapest Főváros Kormányhivatala Állampolgársági és Anyakönyvi Főosztályának tájékoztatására, amely szerint az édesanya nem hiteles magyar fordításban csatolta a gyermekek külföldi anyakönyvi kivonatát, illetve amely szerint a gyermekek lakóhelyére vonatkozó adatlapról hiányzik az apa hozzájárulása. Előadja azt is, hogy folyamatosan kapcsolatban áll a magyarországi hatóságokkal, azokkal együttműködésre törekszik és számukra rendelkezésre áll, azonban az általuk nyújtott tájékoztatás sok esetben nem megfelelő, vagy elmarad. Sérelmezi a támadott ítélettel érintett közigazgatási hatóságok eljárásait, szerinte az értesítésének elmaradásával segítették a jogellenesen Magyarországra hozott gyermekek anyakönyvezését és nyilvántartásba vételét. Hangsúlyosan rámutat a Belügyminisztériumnak a bíróság által megsemmisített határozatára, amely szerint egyik szülő sem gyakorolt kizárólagos felügyeleti jogot a gyermekek tekintetében.
- [8] Az indítványozó előadja, hogy a bíróság előtti eljárásban nem szerepelt félként, számára az ítéletet nem kézbesítették, ezért igazolási kérelemmel él. Érintettségét azért tartja megalapozottnak, mert a felperes gyermek édesapja, egyúttal törvényes képviselője, az ítéletbe foglaltak pedig szülői – és törvényes képviselői – jogait és kötelezettségeit érintik. A bírósági ítélettel kapcsolatosan hivatkozik a Ptk.-nak a szülői felügyeleti jogokat szabályozó rendelkezéseire, illetve az Alaptörvény L) cikk (1) bekezdésére is. Hangsúlyozza, hogy a gyermekek közös szülői felügyelet alatt állnak, jogszerűen bejelentett lakóhelyük pedig Németországban van. A támadott ítélet sérti az indítványozó és a felperes gyermek-szülő viszonyát, kifogásolja a bíróságnak a Kúria eseti döntésére van hivatkozását, mivel szerinte a döntés következtében a felperes édesanyja került kizárólagos felügyeleti pozícióba. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése mellett idézi az Alaptörvény Q) cikk (2) bekezdését és a 28. cikkét, valamint a Gyermekek Jogellenes Külföldre Vitelének Polgári Jogi Vonatkozásairól szóló, Hágában az 1980. évi október 25. napján kelt szerződés kihirdetéséről szóló 1986. évi 14. törvényerejű rendelet 1. és 3. cikkeit. Álláspontja szerint az ügyben nem lett volna szabad figyelmem kívül hagyni, hogy a felperes édesanya jogellenesen hozta Magyarországra gyermekeiket, ennek elmaradása felügyeleti jogait sérti, illetve megalapozza az eljárás tisztességtelenségét. Véleménye szerint továbbá az Nytv. 13. § (2a) bekezdése nem zárja ki, hogy a „törvényes képviselő kérelme” szövegrészt valójában mindkét törvényes képviselő kérelmeként kelljen értelmezni.

- [9] 2. Az Abtv. 56. §-a értelmében az Alkotmánybíróság az Ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. A befogadási eljárás során azt kell vizsgálni, hogy az indítványozó alkotmányjogi panasza megfelel-e az Abtv.-ben előírt formai és tartalmi feltételeknek.
- [10] 2.1. Az Abtv. 30. § (1) és (2) bekezdése értelmében az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett bírósági döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül, az ügyben első fokon eljáró bíróságnál az Alkotmánybírósághoz címezve kell benyújtani. A döntés közlésének elmaradása esetén az alkotmányjogi panasz benyújtására nyitva álló határidő a tudomásszerzéstől, vagy az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének bekövetkezésétől számított hatvan nap.
- [11] A támadott ítélettel lezárt ügyben az indítványozó sem félként, sem egyéb módon nem vett részt, az ítéletet számára nem kézbesítették, ezért alkotmányjogi panaszával egyidejűleg igazolási kérelmet is előterjesztett. Ebben előadja, hogy a per idején kapcsolatba lépett a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bírósággal, amely arról tájékoztatta, hogy gyermeke ügyében az eljárás lezárult, beadványát amúgy sem lett volna lehetősége figyelembe venni, mivel azt nyilatkozta, hogy nem kíván perbe szállni. Ezt követőem megkereste az alperes Belügyminisztériumot, illetve gyermekeire vonatkozó adatkéréssel élt, amely szintén nem vezetett a támadott ítélet tartalmának megismerésére. Végül kifejti, hogy 2019. szeptember 5-én bontóper indult közte és felesége között és az alperes felesége által az eljárás során csatolt iratokból ismerte meg a támadott ítéletet. Alkotmányjogi panaszát rövid időn belül – 2019. szeptember 15-én – postára adta. Az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 28. § (5) bekezdése szerint az igazolási kérelemben elő kell adni a mulasztás okát és azokat a körülményeket, amelyek a mulasztás véltenségét valószínűvé teszik. Az Alkotmánybíróság figyelembe vette azt, hogy a támadott ítéletben az indítványozó kiskorú gyermeke volt a felperes, azt, hogy állandó tartózkodási helye Németországban van, az igazolási kérelemben előadottakat, valamint azt is, hogy alkotmányjogi panaszát a támadott döntés megismerését követően rövid időn belül postára adta, ezért az alkotmányjogi panasz előterjesztésére nyitva álló határidőt – méltányosságból – megtartottnak tekinti [lásd: 3380/2019. (XII. 19.) AB végzés, Indokolás [8]; 3019/2019. (I. 21.) AB végzés, Indokolás [8]–[9]].
- [12] Az alkotmányjogi panasznak az Abtv. 52. § (1b) bekezdéseinek megfelelő határozott kérelmet kell tartalmaznia. Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörét megállapító törvényi rendelkezést [Abtv. 27. § (1) bekezdése]; megjelölte a támadott bírósági végzéseket; megjelölte az Alaptörvény sérteni vélt rendelkezését [XXVIII. cikk (1) bekezdés – tisztességes bírósági eljáráshoz való jog] kifejtette az Alaptörvényben biztosított joga sérelmének lényegét, illetve előadta, hogy az alkotmányjogi panasszal támadott bírói döntés azt miért és mennyiben sérti; továbbá kifejezett kérelmet terjesztett elő a támadott bírósági döntés megsemmisítésére. Mindezeket figyelembe véve az indítványozó kérelme megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében meghatározott formai követelményeknek is.
- [13] 2.2. Az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeinek (az Abtv. 27. §-ának, illetve a 29–31. §-ainak) való megfeleléssel összefüggésben a következők állapíthatók meg.
- [14] Az Abtv. 27. §-a értelmében bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés valamely alapjogát sérti és további jogsérelem már nem áll rendelkezésére. Az Abtv. 27. § (2) bekezdés c) pontja az érintettséget akként pontosítja, hogy annak is lehetősége van alkotmányjogi panasz előterjesztésére, akinek jogára, kötelezettségére, magatartása jogszerűségére a bíróság döntése kiterjed. Az Ügyrend 30. § (4) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a befogadási eljárásban az érintettséget és a befogadási kritériumok fennállását minden indítványozó tekintetében egyedileg kell vizsgálni.
- [15] A támadott bírósági ítélet tárgya az indítványozó gyermekének – a felperesnek – Magyarországon élő magyar állampolgárként a személyiadat- és lakcímnnyilvántartásba történő bejegyzésének jogszerűsége volt. Az indítványozó érintettségét azzal indokolta, hogy a felperes gyermek édesapja, illetve, hogy az ítélet következtében szülői és törvényes képviselői jogai sérültek. Az alkotmányjogi panasszal támadott ítéletben a bíróság megállapította, hogy a felülvizsgált közigazgatási hatósági határozatok deklaratív jellegűek voltak, azok nem családjogi kérdésekben döntöttek. A bírósági ítélet indokolásának ezen része, a támadott ítélet tárgya, valamint az indítványozó által előadottak – amelyek nem igazolják, hogy a támadott bírósági eljárás általa állított tisztességtelensége törvényes képviselői jogait korlátozzák – alapján az indítványozó érintettsége nem állapítható meg a támadott ítélettel összefüggésben, vagyis alkotmányjogi panaszának érdemi elbírálására nincs lehetőség.

- [16] Az Alkotmánybíróság megjegyzi: az indítványozónak lehetősége lett volna a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény 20. §-a alapján érdekelteként perbe lépését kezdeményeznie. Az Alkotmánybíróság azt is kiemeli, hogy az indítványozó lényegében gyermeke adatainak bejegyzésének tényét, illetve a bíróság azon jogértelmezését sérelmezni, amely szerint az eljárásban – annak jellege miatt – nem volt szükség mindkét szülő nyilatkozatára. Az Alkotmánybíróság töretlen gyakorlata szerint „az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslással (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor [...] Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon” {3046/2020. (II. 20.) AB végzés, Indokolás [19]; 3042/2020. (II. 24.) AB végzés, Indokolás [29]; 3041/2020. (II. 24.) AB végzés}. Az alkotmányjogi panasz visszautasítására az indítványozó érintettségének hiánya miatt került sor, ugyanakkor szükséges hangsúlyozni, hogy az előzőekben kifejtettek egyébként sem tennék lehetővé az alkotmányjogi panasz befogadását és érdemi elbírálását az Abtv. 29. §-ában foglaltakra tekintettel. Végezetül az Alkotmánybíróság azt is megjegyzi, hogy az alkotmányjogi panasz alapján a támadott bírósági döntés megsemmisítése sem vezetne az indítványozó által kívánt eredményre, mivel ebben az esetben a bíróságnak az eljárást ismételten le kellene folytatnia, arra pedig az Alkotmánybíróságnak nincs hatásköre, hogy a megismételt eljárás irányát, illetve a döntés tartalmát meghatározza.
- [17] 3. A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság az indítványozó alkotmányjogi panaszát nem vizsgálta érdemben, hanem azt az Abtv. 27. §-a, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés c) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2020. május 5.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
előadó alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1608/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3174/2020. (V. 21.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 45.K.33.128/2018/16. számú ítélete ellen előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 45.K.33.128/2018/16. számú ítélete ellen. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmére hivatkozik.
- [2] 1.1. Az ügy előzményei – az ügyben eljáró bíróság ténymegállapításai alapján – a következők. Az indítványozó a támadott ítéletben felperesként szereplő kiskorú gyermek édesapja. A gyermeket a bírósági eljárásban törvényes képviselőként az édesanya képviselte, míg az indítványozó abban sem képviselőként, sem egyéb perbeli szereplőként nem vett részt.
- [3] A felperes gyermek a németországi Traunstein-ben született 2016. októberében. A felperes édesanyja 2017 szeptemberében a Szarvasi Polgármesteri Hivatalnál kérelmezte a felperes magyarországi anyakönyvezését, illetve a személyiadat- és lakcímnnyilvántartásba Magyarországon élő magyar állampolgárként való nyilvántartásba vételét. A Békés Megyei Kormányhivatal Orosházi Járási Hivatala eseti gyámot rendelt a felperes részére, mivel édesapja – az indítványozó – akadályoztatása miatt az eljárásban nem tudott részt venni. A felperes édesanyja és a kirendelt eseti gyám a felperest érintően nyilatkozatot tett annak Magyarországon élő magyar állampolgárként való nyilvántartásba vétele érdekében. Az ügy áttételre került a hatáskörrel rendelkező Budapest Főváros Kormányhivatalához, amely a felperest – annak anyakönyvi adataira tekintettel – személyiadat- és lakcímnnyilvántartásba vette. A bejegyzést követően az indítványozó fellebbezéssel élt, amelynek következtében a Békés Megyei Kormányhivatal megsemmisítette az eseti gyám kirendelése tárgyában hozott határozatot, mivel az eseti gyám nyilatkozata joghatás kiváltására nem volt alkalmas. Az indítványozó kérelmezte továbbá a felperes adatainak a magyarországi nyilvántartásból való törlését. A bírósági eljárásban alperes Belügyminisztérium a felperes adatainak bejegyzéséről szóló határozatot megsemmisítette, az eljáró hatóságot új eljárás lefolytatására utasította, a felperes részére kiállított hatósági igazolványt pedig bevonta. Az alperes Belügyminisztérium határozatában azzal érvelt, hogy egyik szülő sem gyakorol kizárólagos felügyeleti jogot a felperes gyermek tekintetében, ezért a felperes adatainak nyilvántartásba vételét érintően a szülőknek jogait közösen kell gyakorolniuk, a kérelemhez mindkét szülő hozzájárulása szükséges. A Belügyminisztérium határozata ellen a felperes keresetet terjesztett elő, annak megsemmisítését, illetve másodlagosan annak megváltoztatását kérve. A felperes kiemelte, hogy szülei között a felügyelet rendezése iránt per van folyamatban a Hódmezővásárhelyi Járásbíróság előtt.
- [4] A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság támadott ítéletében először is rámutatott, hogy az alperes Belügyminisztérium támadott határozata kizárólag a felperesnek a Magyarországon élő magyar állampolgárként történő bejegyzésére vonatkozik, az a felperesen magyarországi anyakönyvezését nem érinti. A bíróság a Kúria egy korábbi határozatára hivatkozással úgy érvelt, hogy a lakcímnnyilvántartási eljárásban a bejelentéshez nincs szükség a közös szülői felügyeletet gyakorló külön élő szülő hozzájárulására, mivel az egy deklaratív eljárás és az alkalmazandó jogszabályok nem írják felül a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 4:147. és 4:166. §-ában foglaltakat. A kiskorú gyermek lakóhelyének megváltoztatását az anya – a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvény (a továbbiakban: Nytv.) és a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvény végrehaj-

tásáról szóló 146/1993. (X. 26.) Korm. rendelet alapján (a továbbiakban: Vhr.) – a lakóhelyre történt beköltözést követően köteles volt bejelenteni, még akkor is, ha ahhoz a másik szülő nem járult hozzá.

- [5] A bíróság szerint a regisztratív nyilvántartási ügyben az érdemi döntést kizárólag annak ténye határozza meg, hogy a gyermek melyik szülővel él együtt, illetve a gyermek tényleges tartózkodási helye határozza meg a nyilvántartásba vételről hozott döntést. A Vhr. nem írja elő a hatósági eljárás előtt a közös szülői képviselőt, ezért az érdemi döntést nem befolyásolja, hogy a lakcímbeljelentéssel élő szülő önkényesen változtatta-e meg a gyermek lakóhelyét. Mindaddig ugyanis, amíg a gyámhatóság vagy bíróság jogerősen másképp nem rendelkezik, a gyermek lakóhelye annak a szülőnek a lakóhelye, akinek háztartásában életvitelszerűen tartózkodik. A bíróság kiemelte, hogy a lakcímnnyilvántartási kérelem elbírálása során a hatóságnak nem kellett alkalmaznia a Ptk. szülői felügyeletre vonatkozó szabályait, az eljárás ugyanis nem családjogi sérelmek orvoslását célozta. Mivel nem merült fel adat arra vonatkozóan, hogy a törvényes képviselő édesanya felügyeleti jogát bíróság korlátozta vagy megvonta volna, illetve arra sem, hogy a felperes gyermek nem a bejelentő szülővel él együtt, ezért az édesanya a Vhr. 31. § (3) bekezdése alapján a bejelentésre jogosult volt. Mindezekre tekintettel a bíróság az alperes Belügyminisztérium határozatát megsemmisítette, és kötelezte a közigazgatási tevékenység jogsértő következményeinek elhárítására.
- [6] 1.2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában először is kifejti, hogy hosszabb ideje Németországban él, ahova felesége házasságkötésüket követően kiköltözött és ahol hármasiker gyermekeik – köztük a bírósági eljárásban felperesként szereplő kiskorú – születtek. A gyermekek koraszülöttek és – különösen egyikük – folyamatos orvosi ellátásra és felügyeletre szorulnak. Az édesanya 2017 júliusában az indítványozó előzetes értesítése nélkül gyermekeikkel Magyarországra távozott. Az indítványozó álláspontja szerint a gyermekek magyarországi tartózkodása számukra veszélyes, megszokott orvosi kezeléseik elmaradnak. Az indítványozó korábban keresetet terjesztett elő a gyermekek jogellenes elvitelének megállapítása és Németországba történő visszavitelük elrendelése érdekében, azonban kérelmét a Pesti Központi Kerületi Bíróság 26.Pk.500.277/2017/12. számú végzésével elutasította, amelyet a Fővárosi Törvényszék 50.Pkf.631.543/2018/4. számú végzésével helybenhagyott. A Kúria Pfv.II.21.124/2018/10. számú végzésével a jogerős végzést hatályában fenntartotta.
- [7] Az indítványozó sérelmezi, hogy az édesanya kérelmére – az ő előzetes tudomása és megkeresése nélkül – a gyermekek magyarországi anyakönyvezésre és nyilvántartásba vételre kerültek. Hivatkozik a Budapest Főváros Kormányhivatala Állampolgársági és Anyakönyvi Főosztályának tájékoztatására, amely szerint az édesanya nem hiteles magyar fordításban csatolta a gyermekek külföldi anyakönyvi kivonatát, illetve amely szerint a gyermekek lakóhelyére vonatkozó adatlapról hiányzik az apa hozzájárulása. Előadja azt is, hogy folyamatosan kapcsolatban áll a magyarországi hatóságokkal, azokkal együttműködésre törekszik és számukra rendelkezésre áll, azonban az általuk nyújtott tájékoztatás sok esetben nem megfelelő, vagy elmarad. Sérelmezi a támadott ítélettel érintett közigazgatási hatóságok eljárásait, szerinte az értesítésének elmaradásával segítették a jogellenesen Magyarországra hozott gyermekek anyakönyvezését és nyilvántartásba vételét. Hangsúlyosan rámutat a Belügyminisztériumnak a bíróság által megsemmisített határozatára, amely szerint egyik szülő sem gyakorolt kizárólagos felügyeleti jogot a gyermekek tekintetében.
- [8] Az indítványozó előadja, hogy a bíróság előtti eljárásban nem szerepelt félként, számára az ítéletet nem kézbesítették, ezért igazolási kérelemmel él. Érintettségét azért tartja megalapozottnak, mert a felperes gyermek édesapja, egyúttal törvényes képviselője, az ítéletbe foglaltak pedig szülői – és törvényes képviselői – jogait és kötelezettségeit érintik. A bírósági ítélettel kapcsolatosan hivatkozik a Ptk.-nak a szülői felügyeleti jogokat szabályozó rendelkezéseire, illetve az Alaptörvény L) cikk (1) bekezdésére is. Hangsúlyozza, hogy a gyermekek közös szülői felügyelet alatt állnak, jogszerűen bejelentett lakóhelyük pedig Németországban van. A támadott ítélet sérti az indítványozó és a felperes gyermek-szülő viszonyát, kifogásolja a bíróságnak a Kúria eseti döntésére van hivatkozását, mivel szerinte a döntés következtében a felperes édesanyja került kizárólagos felügyeleti pozícióba. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése mellett idézi az Alaptörvény Q) cikk (2) bekezdését és a 28. cikkét, valamint a Gyermekek Jogellenes Külföldre Vitelének Polgári Jogi Vonatkozásairól szóló, Hágában az 1980. évi október 25. napján kelt szerződés kihirdetéséről szóló 1986. évi 14. törvényerejű rendelet 1. és 3. cikkeit. Álláspontja szerint az ügyben nem lett volna szabad figyelmem kívül hagyni, hogy a felperes édesanya jogellenesen hozta Magyarországra gyermekeiket, ennek elmaradása felügyeleti jogait sérti, illetve megalapozza az eljárás tisztességtelenségét. Véleménye szerint továbbá az Nytv. 13. § (2a) bekezdése nem zárja ki, hogy a „törvényes képviselő kérelme” szövegrészt valójában mindkét törvényes képviselő kérelmeként kelljen értelmezni.

- [9] 2. Az Abtv. 56. §-a értelmében az Alkotmánybíróság az Ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. A befogadási eljárás során azt kell vizsgálni, hogy az indítványozó alkotmányjogi panasza megfelel-e az Abtv.-ben előírt formai és tartalmi feltételeknek.
- [10] 2.1. Az Abtv. 30. § (1) és (2) bekezdése értelmében az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett bírósági döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül, az ügyben első fokon eljáró bíróságnál az Alkotmánybírósághoz címezve kell benyújtani. A döntés közlésének elmaradása esetén az alkotmányjogi panasz benyújtására nyitva álló határidő a tudomásszerzéstől, vagy az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének bekövetkezésétől számított hatvan nap.
- [11] A támadott ítélettel lezárt ügyben az indítványozó sem félként, sem egyéb módon nem vett részt, az ítéletet számára nem kézbesítették, ezért alkotmányjogi panaszával egyidejűleg igazolási kérelmet is előterjesztett. Ebben előadja, hogy a per idején kapcsolatba lépett a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bírósággal, amely arról tájékoztatta, hogy gyermeke ügyében az eljárás lezárult, beadványát amúgy sem lett volna lehetősége figyelembe venni, mivel azt nyilatkozta, hogy nem kíván perbe szállni. Ezt követőem megkereste az alperes Belügyminisztériumot, illetve gyermekeire vonatkozó adatkéréssel élt, amely szintén nem vezetett a támadott ítélet tartalmának megismerésére. Végül kifejti, hogy 2019. szeptember 5-én bontóper indult közte és felesége között és az alperes felesége által az eljárás során csatolt iratokból ismerte meg a támadott ítéletet. Alkotmányjogi panaszát rövid időn belül – 2019. szeptember 15-én – postára adta. Az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 28. § (5) bekezdése szerint az igazolási kérelemben elő kell adni a mulasztás okát és azokat a körülményeket, amelyek a mulasztás véltenségét valószínűvé teszik. Az Alkotmánybíróság figyelembe vette azt, hogy a támadott ítéletben az indítványozó kiskorú gyermeke volt a felperes, azt, hogy állandó tartózkodási helye Németországban van, az igazolási kérelemben előadottakat, valamint azt is, hogy alkotmányjogi panaszát a támadott döntés megismerését követően rövid időn belül postára adta, ezért az alkotmányjogi panasz előterjesztésére nyitva álló határidőt – méltányosságból – megtartottnak tekinti [lásd: 3380/2019. (XII. 19.) AB végzés, Indokolás [8]; 3019/2019. (I. 21.) AB végzés, Indokolás [8]–[9]].
- [12] Az alkotmányjogi panasznak az Abtv. 52. § (1b) bekezdéseinek megfelelő határozott kérelmet kell tartalmaznia. Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörét megállapító törvényi rendelkezést [Abtv. 27. § (1) bekezdése]; megjelölte a támadott bírósági végzéseket; megjelölte az Alaptörvény sérteni vélt rendelkezését [XXVIII. cikk (1) bekezdés – tisztességes bírósági eljáráshoz való jog] kifejtette az Alaptörvényben biztosított joga sérelmének lényegét, illetve előadta, hogy az alkotmányjogi panasszal támadott bírói döntés azt miért és mennyiben sérti; továbbá kifejezett kérelmet terjesztett elő a támadott bírósági döntés megsemmisítésére. Mindezeket figyelembe véve az indítványozó kérelme megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében meghatározott formai követelményeknek is.
- [13] 2.2. Az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeinek (az Abtv. 27. §-ának, illetve a 29–31. §-ainak) való megfeleléssel összefüggésben a következők állapíthatók meg.
- [14] Az Abtv. 27. §-a értelmében bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés valamely alapjogát sérti és további jogsérelem már nem áll rendelkezésére. Az Abtv. 27. § (2) bekezdés c) pontja az érintettséget akként pontosítja, hogy annak is lehetősége van alkotmányjogi panasz előterjesztésére, akinek jogára, kötelezettségére, magatartása jogszerűségére a bíróság döntése kiterjed. Az Ügyrend 30. § (4) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a befogadási eljárásban az érintettséget és a befogadási kritériumok fennállását minden indítványozó tekintetében egyedileg kell vizsgálni.
- [15] A támadott bírósági ítélet tárgya az indítványozó gyermekének – a felperesnek – Magyarországon élő magyar állampolgárként a személyiadat- és lakcímnnyilvántartásba történő bejegyzésének jogszerűsége volt. Az indítványozó érintettségét azzal indokolta, hogy a felperes gyermek édesapja, illetve, hogy az ítélet következtében szülői és törvényes képviselői jogai sérültek. Az alkotmányjogi panasszal támadott ítéletben a bíróság megállapította, hogy a felülvizsgált közigazgatási hatósági határozatok deklaratív jellegűek voltak, azok nem családjogi kérdésekben döntöttek. A bírósági ítélet indokolásának ezen része, a támadott ítélet tárgya, valamint az indítványozó által előadottak – amelyek nem igazolják, hogy a támadott bírósági eljárás általa állított tisztességtelensége törvényes képviselői jogait korlátozzák – alapján az indítványozó érintettsége nem állapítható meg a támadott ítélettel összefüggésben, vagyis alkotmányjogi panaszának érdemi elbírálására nincs lehetőség.

- [16] Az Alkotmánybíróság megjegyzi: az indítványozónak lehetősége lett volna a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény 20. §-a alapján érdekeltként perbe lépését kezdeményeznie. Az Alkotmánybíróság azt is kiemeli, hogy az indítványozó lényegében gyermeke adatainak bejegyzésének tényét, illetve a bíróság azon jogértelmezését sérelmezni, amely szerint az eljárásban – annak jellege miatt – nem volt szükség mindkét szülő nyilatkozatára. Az Alkotmánybíróság töretlen gyakorlata szerint „az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslással (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor [...] Ebből következően a bírói döntés alap-törvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon” {3046/2020. (II. 20.) AB végzés, Indokolás [19]; 3042/2020. (II. 24.) AB végzés, Indokolás [29]; 3041/2020. (II. 24.) AB végzés}. Az alkotmányjogi panasz visszautasítására az indítványozó érintettségének hiánya miatt került sor, ugyanakkor szükséges hangsúlyozni, hogy az előzőekben kifejtettek egyébként sem tennék lehetővé az alkotmányjogi panasz befogadását és érdemi elbírálását az Abtv. 29. §-ában foglaltakra tekintettel. Végezetül az Alkotmánybíróság azt is megjegyzi, hogy az alkotmányjogi panasz alapján a támadott bírósági döntés megsemmisítése sem vezetne az indítványozó által kívánt eredményre, mivel ebben az esetben a bíróságnak az eljárást ismételten le kellene folytatnia, arra pedig az Alkotmánybíróságnak nincs hatásköre, hogy a megismételt eljárás irányát, illetve a döntés tartalmát meghatározza.
- [17] 3. A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság az indítványozó nap alkotmányjogi panaszát nem vizsgálta érdemben, hanem azt az Abtv. 27. §-a, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés c) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2020. május 5.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
előadó alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1609/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3175/2020. (V. 21.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.20.024/2018/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránti alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó személyesen eljárva alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján a Kúria Pfv.20.024/2018/8. számú ítélete ellen, alaptörvény-ellenességének megállapítása és a Fővárosi Ítéltábla 16.Gf.40.099/2017/7. számú ítéletére, valamint a Budapest Környéki Törvényszék 2.G.40.228/2013/103. számú ítéletére kiterjedő hatályú megsemmisítése iránt.
- [2] Előzményként az indítványozó előadta, hogy a jogerős bírósági döntés ellen alkotmányjogi panaszt terjesztett elő, amelynek érdemi elbírálására a folyamatban volt felülvizsgálati eljárásra tekintettel nem került sor, ezért most ismételen – de a felülvizsgálati eljárásban született ítélettel szemben – terjesztette elő alkotmányjogi panaszát.
- [3] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben az indítványozót a helyi önkormányzat képviselő testülete a 73/2009. számú ÖK határozatával – az önkormányzat által alapított – nonprofit közhasznú kft. ügyvezetőjének választotta, határozott időtartamra. Egyidejűleg létrejött egy megbízási szerződés, mely tartalmában lényegében az ellátandó feladatokat és a díjazást tartalmazta. Később az önkormányzat a 224/2010. (VIII. 9.) számú önkormányzati határozatában az indítványozót az ügyvezetői tisztségből visszahívta.
- [4] Az indítványozó által megbízási szerződés felmondása jogellenességének megállapítása iránt indított perben a bíróság részletes bizonyítást lefolytatva (okiratok, tanúmeghallgatás) azt állapította meg, hogy a felperes 2009. március 23. napjától 2010. február 18. napjáig munkaviszony, ezt követően megbízási jogviszony keretében látta el feladatait. A 2009. március hó 23. napján kelt megbízási szerződést a bíróság semmisnek tekintette, mivel az jogszabályba ütközött, ezért a felmondásra a 2009. március hó 23. napján megkötött szerződés szabályai nem vonatkozhatnak. Kitért a bíróság arra is, hogy a felperesnek azon előadását, miszerint a képviselő testület határozata nem tekinthető taggyűlési határozatnak, mivel a taggyűlés összehívásának jogszabályban rögzített feltételei nem állnak fenn nem vizsgálta, mivel ez a hivatkozás csak a társasági határozat felülvizsgálata iránti perben lett volna vizsgálható. A bíróság azt is kifejtette, hogy önmagában a vezető tisztség elfogadása nem jelenti automatikusan a megbízási jogviszony létrejöttét, mivel az munkaviszony illetve megbízási jogviszony keretében is ellátható. Az elsőfokon eljáró bíróság mindezekre tekintettel a keresetet elutasította.
- [5] Az indítványozó fellebbezése nyomán eljáró ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta, a Kúria mint felülvizsgálati bíróság a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.
- [6] 2. Az indítványozó ezt követően alkotmányjogi panasszal élt. Álláspontja szerint mind az elsőfokú, mind a másodfokú eljárásban a bíróságok az ítéleti tényállást iratellenesen állapították meg, a bizonyítékokat hibásan, nem okszerűen mérlegelték. A bíróságok ezen eljárása – véleménye szerint – oly mértékű megalapozatlanságot eredményezett, hogy az ítélet hatályon kívül helyezése lett volna indokolt a vonatkozó, Kúria által követett következetes bírói gyakorlat szerint. A bíróságok sérelmezett eljárása – bizonyítékok okszerűtlen mérlegelése, iratellenesség, egyes bizonyítékok értékelésének elmulasztása, a hamis tanúzás figyelmen kívül hagyása – az indítványozó álláspontja – szerint az érdemi döntésre alapvetően kihatott. Ezáltal sérült az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében rögzített jogbiztonság alapelve, I. cikk (1) bekezdése, XV. cikk (1)–(2) bekezdése, XXIV. cikk (1) bekezdése, XXVIII. cikk (1) bekezdése, 26. cikk (1) bekezdés első fordulata, valamint 28. cikke. Emellett a sérelmezett bírósági ítéletek ellentétesek az Alaptörvény R. cikk (2) bekezdésével, valamint az Emberi Jogok

- Európai Egyezménye 6. cikk 1. pontja rendelkezéseivel. Sértik továbbá az Alaptörvény 21. cikk (1) bekezdése *b)* pontját, és a 32. cikk (1) bekezdés *b)* pontját.
- [7] Az indítványozó beadványában kérte, hogy az Alkotmánybíróság hívja fel az elsőfokú bíróságot a végrehajtás felfüggesztésére, a döntés végrehajtásával okozott súlyos és helyrehozhatatlan kár, illetve hátrány elkerülése érdekében. Ezen túlmenően kérte az Alkotmánybíróságot, hogy a perrel kapcsolatosan felmerült költségei viselését illetően is rendelkezzen, mentesítse az alkotmányjogi panasszal támadott ítéletekben személyét terhelően megállapított illeték és költség viselése alól.
- [8] Az Alkotmánybíróság főtíkára hiánypótlásra hívta fel az indítványozót, aki annak határidőben eleget téve, kiegészítette, illetve részben megismételte a korábbi beadványában előadottakat.
- [9] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. §-a értelmében, tanácsban eljárva megvizsgálta az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényi feltételeit.
- [10] Az Abtv. 27. §-a szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az indítványozó a sérelmezett bírósági ítélettel zárult ügyben felperes volt, személyét hátrányosan érintő döntés született, amely ellen jogorvoslati lehetőségét kimerítette.
- [11] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz benyújtására a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül van lehetőség. A Kúria Pfv.20.024/2018/8. számú ítéletének kézbesítése 2019. február 5. napján történt, az alkotmányjogi panaszt az indítványozó 2019. április 8-án adta postára az elsőfokú bíróságnak címezve. Az alkotmányjogi panasz előterjesztésére a törvényes határidőn belül került sor, az ügyben perújítási eljárás nincs folyamatban.
- [12] Az Abtv. 52. §-a értelmében az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában és annak kiegészítésében megjelölte az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontját, és az Abtv. 27. §-át, amely alapján az alkotmányjogi panasz eljárást kezdeményezte, valamint a megsemmisíteni kért bírósági ítéleteket, és az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit. Beadványaiban előadta, hogy álláspontja szerint a bírósági ítéletek miért ellentétesek az Alaptörvény felhívott rendelkezéseivel, ezzel részben eleget téve a határozott kérelem törvényi feltételeinek.
- [13] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírósági döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be.
- [14] Az indítványozó beadványában többek között az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében rögzített jogbiztonság elvének sérelmét állította. Az Alkotmánybíróságnak következetes a gyakorlata a tekintetben, hogy alkotmányjogi panasz csak az Alaptörvényben biztosított alapjog sérelmének valószínűsítésére alapítható.
- [15] Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése tekintetében az abban megfogalmazott jogállamiság és jogbiztonság alkotmányos követelményére hivatkozásnak csak kivételesen, a visszaható hatályú jogalkotásra és a felkészülési idő hiányára alapított indítványok esetében van helye {3062/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [171]}. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése nem jogot, hanem olyan jogelvet tartalmaz, amelynek egyedi érintett vonatkozásában fennálló sérelme önmagában nem valósulhat meg, így arra alkotmányjogi panasz nem alapítható {3315/2014. (XI. 21.) AB végzés, Indokolás [11]}. Alkotmányjogi panasz esetében az Alaptörvény B) cikkére mindezek alapján nem lehet alappal hivatkozni, mert az nem alapjogi rendelkezés {3195/2015. (X. 14.) AB határozat, Indokolás [29]; 3090/2016. (V. 12.) AB határozat, Indokolás [46]}.
- [16] Hasonlóképpen nem alapjogot tartalmaz az indítványozó által felhívott R) cikk, valamint a 26. cikk és a 28. cikk, így alkotmányjogi panasz ezekre szintén nem alapozható {3081/2015. (V. 8.) AB határozat, Indokolás [31]}.
- [17] Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének az indítványozó által állított sérelmével kapcsolatosan az Alkotmánybíróság többször hangsúlyozta, hogy az Alaptörvény XXIV. cikke a közigazgatási hatósági eljárás és nem a bírósági eljárás vonatkozásában fogalmazza meg a tisztességes eljárás követelményét {3081/2016. (IV. 18.) AB végzés, Indokolás [8]; 3010/2015. (I. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}, így a bírósági eljárás tisztességével összefüggésben a XXIV. cikkre nem alapítható alkotmányjogi panasz {3383/2019. (XII. 19.) AB végzés, Indokolás [15]; 3379/2019. (XII. 19.) AB végzés, Indokolás [15]}.
- [18] Az indítványozó megjelölte még az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdését, 21. cikk (1) bekezdése *b)* pontját, és a 32. cikk (1) bekezdés *b)* pontját, valamint az EJE 6. cikk 1. pontját, azonban konkrétan ezekre vonatkozó

érdemi, az ügyben felmerülő probléma szempontjából alkotmányjogilag releváns indokolást nem terjesztett elő. Az indítvány e tekintetben tehát nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdése e) pontjának.

- [19] Az indítványozónak jelen alkotmányjogi panaszbeadványában az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmére vonatkozóan előadott érveit illetően az Alkotmánybíróság a rendelkezésre álló iratok (alkotmányjogi panaszbeadvány, bírósági ítéletek) alapján arra a megállapításra jutott, hogy az indítványozó valójában nem alkotmányossági problémát tárt fel. Az alkotmányjogi panasz ténylegesen arra irányult, hogy az Alkotmánybíróság a bíróságoktól eltérő módon értékelje azt, hogy az ügyvezetői feladatokat munkaviszony illetve megbízási jogviszony keretében látta-e el, valamint a szerződés létrejötté, annak semmissége tekintetében a bíróság által elfoglalt jogi álláspontot vizsgálja felül.
- [20] Az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján a bírósági eljárást befejező döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú felülvizsgálatára van hatásköre. A bírósági döntések ellen benyújtott alkotmányjogi panasz nem tekinthető a további jogorvoslattal nem támadható bírósági döntések általános felülvizsgálati eszközének, mivel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvény és az abban biztosított jogok védelmére hivatott {3111/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [3]}. Ebből következően az Alkotmánybíróság a bírósági döntés irányának, a bizonyítékok körének és azok bírói mérlegelésének, a megállapított tényállásnak a felülbírálatára nem rendelkezik hatáskörrel {3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; 3300/2018. (X. 1.) AB végzés, Indokolás [13]; 3369/2018. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [11]}.
- [21] 4. Tekintettel arra, hogy a jelen ügyben nem merült fel olyan, a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, mely az alkotmányjogi panasz befogadását indokolta volna, az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadását az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontjára figyelemmel, az Abtv. 56. § (3) bekezdése alapján rövidített indokolással ellátott végzésben visszautasította.
- [22] Az indítványozó beadványában kérte az Alkotmánybíróságot, hogy hívja fel az elsőfokú bíróságot a végrehajtás felfüggesztésére, valamint a perrel kapcsolatosan felmerült költségeit illetően is rendelkezzen. Tekintettel arra, hogy az alkotmányjogi panasz befogadása visszautasításra került, így az Alkotmánybíróság mellőzte a felfüggesztés iránti kérelem vizsgálatát. Ami a perrel kapcsolatosan felmerült költségek viselésének kérdését illeti, az Alkotmánybíróság sem az Alaptörvény, sem az Abtv. alapján nem rendelkezik hatáskörrel erről dönteni, így az erre irányuló kérelmet szintén nem vizsgálta.

Budapest, 2020. május 5.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/738/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3176/2020. (V. 21.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Mfv.I.10.468/2018/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] Az indítványozó alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] 1. Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján benyújtott alkotmányjogi panasz elözményeként az indítványozó határozatlan idejű, munkaszervezet vezetői munkaviszonyát megszüntette a munkáltatója. Az indítványozó keresetére indult munkaügyi perben az első fokon eljáró Tatabányai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 1.M.303/2016/24. számú ítéletével megállapította a felmondás jogellenességét, és a munkáltatót az elmaradt munkabér, járandóságok valamint perköltségek megtérítésére kötelezte. Az alperesi fellebbezés nyomán eljáró Tatabányai Törvényszék 2.Mf.20.028/2018/5. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. Ezt követően a munkáltató felülvizsgálati kérelmére indult felülvizsgálati eljárásban a Kúria Mfv.I.10.468/2018/6. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyezte, a másodfokú ítélet megfellebbezett részét megváltoztatva a felmondás jogellenességének jogkövetkezményeire irányuló keresetet elutasította.
- [3] Az indítványozó a Kúria felülvizsgálati jogkörben hozott ítélete ellen terjesztette elő az alkotmányjogi panaszát. Az Alkotmánybíróság főtítkára hiánypótlásra hívta fel az indítványozót, az Abtv. 52. § (1b) bekezdése szerinti határozott kérelem, illetve az alkotmányjogi érvekkel alátámasztott indokolás tekintetében. A felhívásra – a megadott határidőben – az indítványozó részben megismételte, részben összefoglalta eredeti beadványát, s kérte a kúriai döntés megsemmisítését. Az indítványozó alapvetően azt sérelmezte, hogy a Kúria a felmondás indokaként – a felmondást, illetve a per tárgyát, valamint az indítványozó felülvizsgálati ellenkérelmét figyelmen kívül hagyva – a létszámcsökkenést nevezte meg. Az indítványozó így az általa tévesnek vélt indokolás miatt a Kúria ítéletét ellentmondásosnak, értelmetlennek tartotta. Állítása szerint a Kúria a kiszámítható, egységes jogértelmezésen alapuló bírósági joggyakorlat, illetve az objektív és átlátható bírósági jogértelmezés követelményét, s ezáltal az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését és XXVIII. cikk (1) bekezdését sértő döntést hozott. Az indítványozó álláspontja szerint az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését, XXVIII. cikk (1) bekezdését, valamint XV. cikk (1) bekezdését sértette az is, hogy a Kúria szerinte alaptalanul hivatkozott „megváltozott körülményként” a munkaszervezet vezető alkalmazásának kötelezővé válására, s ennek kapcsán az indítványozó kifogásolta, hogy erre az évrre a perben nem reagálhatott.
- [4] Az indítványozó hivatkozott továbbá arra, hogy a Kúria ítélete az Alaptörvény XII. cikk (2) bekezdésébe, XVII. cikk (1) bekezdésébe és XVIII. cikk (1) bekezdésébe ütközik. Ennek kapcsán az indítványozó azzal érvelt, hogy a munkavállalók és a munkaadók Alaptörvényben előírt együttműködési kötelezettségébe ütközik, ha a munkáltató csak az általa preferált munkavállalóval hajlandó együttműködni, másokkal, így az indítványozóval azonban nem. Alkotmányjogi panaszában ugyanakkor az Alaptörvény e rendelkezései kapcsán nem indokolta azt, hogy miért tartja a Kúria támadott ítéletét ezekkel az alaptörvényi rendelkezésekkel ellentétesnek.
- [5] Az indítványozó az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdésébe ütközőnek tartotta, ha a munkáltató a munkavállalók között szelektálva dönthet arról, hogy melyik munkavállaló munkaviszonyát szünteti meg, melyik érintett munkavállalónak mond fel. A jogegyenlőség elvével ellentétesnek vélte ekként azt, hogy a Kúria nem ítélte jogszerűtlennek a felmondást önmagában azért, mert a munkáltató más foglalkoztatott jogviszonyát az indítványozóval egyidejűleg nem szüntette meg.

- [6] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [7] Az Abtv. 27. §-a szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az indítványozó a sérelmezett kúriai ítélettel zárult ügyben felperes volt, számára hátrányos döntés született, s a perben a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette. A kérelmező ekként alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettsége fennáll.
- [8] Az indítványozó az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben benyújtott panaszában (a Kúria ítéletének kézbesítése 2019. augusztus 5-én történt, az indítványozó alkotmányjogi panaszát 2019. október 4-én adta postára) az ügy érdemében hozott, rendes jogorvoslattal nem támadható kúriai ítéletet támadta.
- [9] Az Abtv. 52. §-a kifejezetten rögzíti a határozott kérelem követelményét, amelynek részét képezi az indokolás előterjesztésének a kötelezettsége is [52. § (1b) bekezdés *b*) és *e*) pont]: „indokolás hiányában a kérelem nem felel meg határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének, annak elbírálására nincs lehetőség” [34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]]. Az indítvány e követelménynek az Alaptörvény XII. cikk (2) bekezdése, XVII. cikk (1) bekezdése és XVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában nem tesz eleget, ezen alaptörvényi cikket érintően ugyanis az indítványozó nem indokolta a támadott kúriai ítélet alaptörvény-ellenességét. Nem indokolta továbbá az indítványozó az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes hatósági eljáráshoz való jogát érintően sem a kifogásolt kúriai ítélet alaptörvény-ellenességét; e hivatkozott jog a munkaügyi perben hozott kúriai ítélettel nem is hozható alkotmányjogilag értékelhető összefüggésbe. Nem indokolta továbbá az indítványozó az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdését érintően azt sem, hogy a Kúria sérelmezett ítélete, mely egyedül a saját munkaviszonya megszüntetésének jogkövetkezményei tárgyában döntött, milyen vele összehasonlítható helyzetben lévő viszonylatában okozott számára hátrányos megkülönböztetést. Mindezt figyelembe véve az indítvány alapján nem kerülhet sor az Alaptörvény hivatkozott rendelkezései sérelmének érdemi alkotmányossági vizsgálatra.
- [10] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását [ld. pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]]. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [11] Az indítványozónak jelen alkotmányjogi panaszbeadványában az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében előadott érveit illetően az Alkotmánybíróság a rendelkezésre álló iratok (alkotmányjogi panasz, illetve a támadott kúriai ítélet) alapján arra a megállapításra jutott, hogy az indítványozó valójában nem alkotmányossági problémát tárt fel. A munkaviszony megszüntetése tárgyában indított perben hozott kúriai ítélet ellen benyújtott alkotmányjogi panasz arra irányult, hogy az Alkotmánybíróság a Kúriától eltérő módon értékelje a felmondás jogszerűségét, illetve a munkaviszony megszüntetéséhez kapcsolódó jogkövetkezményeket.
- [12] Az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján a bírósági eljárást befejező döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú felülvizsgálatára van hatásköre. A bírói döntés ellen benyújtott alkotmányjogi panasz nem tekinthető a további jogorvoslattal nem támadható bírói döntések általános felülvizsgálati eszközének, mivel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvény és az abban biztosított jogok védelmére hivatott [3111/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [3]]. Az Alkotmánybíróság ekként a bírói döntés irányának, a bizonyítékok körének, bírói mérlegelésének és értékelésének felülbírálatára nem rendelkezik hatáskörrel [3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; 3300/2018. (X. 1.) AB végzés, Indokolás [13]; 3369/2018. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [11]]. Az Alkotmánybíróság rámutatott már arra, hogy „[a] bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik a testület hatáskörébe [...] Önmagukban [...] a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.” [Ld. először: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]] Az indítványozó által felhívott tisztességes eljáráshoz való jog nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság alkotmányjogi

panasz alapján hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el. Az Alkotmánybíróság megítélése szerint a konkrét ügyben az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmére történő hivatkozás nem vet fel olyan alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kétélyét, amely az indítvány befogadását és érdemi vizsgálatát indokolná.

- [13] 3. Mivel a fent kifejtettek szerint az alkotmányjogi panasz részben nem tett eleget az Abtv. 27. § a) pontjában és 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontjában írt feltételeknek, illetve a befogadhatóság Abtv. 29. §-ában előírt feltételének, az Alkotmánybíróság azt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2020. május 5.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1681/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3177/2020. (V. 21.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Szolnoki Törvényszék 1.Pf.20.573/2018/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Pelle Béla Tamás ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó az egyedi ügy II. rendű alperese volt. Házastársával, az ügy I. rendű alperesével (a továbbiakban együtt: alperesek) az 1998. október 5-én kelt adásvételi szerződéssel vásárolták meg a perbeli társasház (a továbbiakban: felperes) közös tulajdoni hányadát képező magas tető ráépítésű és tetőtér beépítési lehetőséget az engedélyezési tervdokumentációval együtt, ami 117 m² területű lakás megépítését tette lehetővé. Az adásvételi szerződés alapján az alperesek a felperesnek nem lettek tagjai, csak a felperestől külön álló építőközösségnek. Az alperesek építkezni kezdtek az ingatlanon, és 2001-ben beköltöztek az elkészült lakásba.
- [3] A felperes 2007-ben elfogadott közgyűlési határozatával kezdeményezte, hogy kezdődjön elszámolási egyeztetés a felperes és az építőközösség között. Ennek lefolytatásához a felperes létrehozott egy eseti bizottságot. Az alperesek esetében ez az egyeztetés 2009. január 21-én történt meg. Az itt aláírt megállapodásban a felek rendezték a költségek viselését. A felek rögzítették azt is, hogy a megállapodás érvényességéhez a társasházi közgyűlés jóváhagyása szükséges.
- [4] Az egyeztetést megelőzően az I. rendű alperes aggályai és kérdései nyomán a felperes arról tájékoztatta őt, hogy az építőközösségi tagok nem tagjai a társasháznak, és folyamatban van az alapító okirat módosítása. A megállapodást az I. rendű alperes ezek ismeretében írta alá.
- [5] A felperes 2014. szeptember 15-én, majd 23-án levélben szólította fel az alpereseket az általuk felhalmozott közösköltség-tartozás kiegyenlítésére. Ezt követően fizetési meghagyás kibocsátására került sor. Az alperesek a tartozás egy részét elismerték, a fennmaradó összegét vitatták.
- [6] A felperes kereseti kérelmében 136 985 Ft és annak 2014. október 14-től a kifizetés napjáig járó késedelmi kamata, valamint 414 594 Ft megfizetett tőkeösszeg után 2014. október 14-től 2014. december 17-ig járó késedelmi kamat megfizetésére kérte egyetemlegesen kötelezni az alpereseket.
- [7] A Szolnoki Törvényszék végzésével hatályon kívül helyezte az ügyben született elsőfokú ítéletet és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára kötelezte. A megismételt eljárásban a Szolnoki Járásbíróság a kereseti kérelem szerint marasztalta az alpereseket. Az indítványozó vitatta az eseti bizottság mint a felperes szervezeti egységének a létét, mert ilyet sem a társasházakról szóló 2003. évi CXXXIII. törvény, sem a társasházi alapító okirat, sem a szervezeti és működési szabályzat nem ismer, ezért egy ilyen szerv tevékenysége nem bírhat jogi relevanciával. A bíróság ezzel szemben úgy foglalt állást, hogy a 2007-es közgyűlési határozat a felperes közös képviselőjét és más tagjait hatalmazta fel a tárgyalásra. Az irányadó szabályok nem zárják ki, hogy a közös képviselő feladatainak könnyítéséhez más tagokat is bevonjanak, a közös képviselő pedig jelen volt az egyeztetéseken, ezért az eseti bizottság eljárása nem volt szabályellenes.
- [8] A Szolnoki Járásbíróság nem látta megállapíthatónak azt, hogy a megállapodásnak az I. rendű alperes általi aláírását ahhoz a feltételhez kötötték volna, hogy az alperesek tulajdonosokként csatlakozzanak a felpereshez. A megállapodást ezért az alperesek érvelésével szemben érvényesnek ítélte.
- [9] Az I. rendű alperes hivatkozott arra, hogy a megállapodás aláírásakor tévedésben volt, mert azzal hitegették őt és az indítványozót, hogy módosításra kerül az alapító okirat. A Szolnoki Járásbíróság ezt az érvelést elkészttség címén elutasította, mindemellett arra is rámutatott, hogy a tévedésre való hivatkozás megalapozatlan.
- [10] A bíróság rámutatott arra, hogy a házasságról, a családról és a gyámságról szóló 1952. évi IV. törvény (a továbbiakban: Csjt.) értelmében a másik házastárs hozzájárulásával kötött ügyletnek kell tekinteni az I. rendű

alperesnek a megállapodás során tett nyilatkozatát, mert a megállapodás megkötése és a tartozás keletkezése idején az alperesek között fennállt az életközösség; ezért az alperesek egyetemlegesen kötelezhetőek a perben követelt összeg megfizetésére.

- [11] A bíróság nem értett egyet az indítványozónak azzal az előadásával sem, hogy dologi jogi szabályok alapoznák meg az alperesek fizetési kötelezettségét; a 2009. január 21-én aláírt megállapodás kötelmi jogi jellegű.
- [12] A bíróság állást foglalt a viszontkeresetet illetően is, amiben az I. rendű alperes a megállapodás módosítását kérte. A bíróság szerint ez az igény nem megalapozott, mert nem álltak fenn a szerződés bírói úton történő módosításának feltételei, továbbá visszamenőleges hatállyal nincs lehetőség a bírói szerződésmódosításra. Emellett az I. rendű alperes nem is bizonyította állítását, noha a bizonyítás őt terhelte.
- [13] Az alperesek fellebbezése folytán a Szolnoki Törvényszék helyben hagyta az elsőfokú ítéletet annak helyes indokaira való utalással.
- [14] 2. Az indítványozó ezek után nyújtotta be az Alkotmánybírósághoz hiánypótlással kiegészített alkotmányjogi panaszát, melyben az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének, valamint 28. cikkének sérelmére történő hivatkozással kérte a Szolnoki Törvényszék ítéletének megsemmisítését a Szolnoki Járásbíróság ítéletére kiterjedően.
- [15] Az indítványozó előadta az alpereseknek az alapperben kifejtett álláspontját: vitatta az eseti bizottság tevékenységének jogi relevanciáját, a perbeli kötelezettség kötelmi jogi természetét, valamint kifogásolta, hogy a bíróságok sommásan állapították meg a Csjt. alkalmazhatóságát az ügyben. Álláspontja szerint a bíróságok tévesen értelmezték az irányadó jogszabályokat, továbbá elmulasztották az alperesek részéről feltárt és a bíróság tudomására hozott valamennyi érdemi tény, körülmény figyelembevételét. Emellett a bíróságok tévesen és jogellenesen, az alperesekre hátrányos módon fordították meg a bizonyítási terhet. Mindez az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének, valamint 28. cikkének sérelmét eredményezte. Az indítványozó előadta végül, hogy a törvényszék nem fejtette ki kellőképpen, miért ért egyet az elsőfokú ítélet indokolásával, ezért kiűresítette az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jogot.
- [16] 3. Az Alkotmánybíróság tanácsa az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. E vizsgálat elvégzése során az alábbiakat állapította meg.
- [17] Az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja értelmében az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti.
- [18] Az indítványból kitűnően az indítványozó önálló hivatkozási alapként tekintett az Alaptörvény 28. cikkére, ezzel összefüggésben azonban az Alkotmánybíróság felhívja a figyelmet, hogy az Alaptörvény 28. cikke nem biztosít alkotmányjogi panaszban érvényesíthető jogot [pl. 3343/2019. (XII. 6.) AB végzés, Indokolás [9]]. Ezért a panasz ebben az elemében nem teljesíti az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja szerinti feltételt.
- [19] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be.
- [20] Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt felidézi a tisztességes bírósági eljárással összefüggésben megfogalmazott elvét és gyakorlatát, mely szerint nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését, és tartózkodik attól, hogy jogági dogmatikához tartozó kérdések helyállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról állást foglaljon [3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]]. Az alkotmányjogi panasz „nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközként, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna” [3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]].
- [21] Erre a gyakorlatra figyelemmel az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a panasz a bíróságok által elvégzett mérlegelés felülbírálatára irányul és a következők szerint nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadási feltételeknek. A perbeli követelés dologi, illetve kötelmi jogi jellege, az eseti bizottság megítélése és a Csjt. alkalmazhatósága egyaránt szakjogi kérdés, amelyek rendes bíróságok általi megítélését az Alkotmánybíróság nem bírálja felül. A tényállást és a bizonyítási terhet illetően pedig a bíróságok kifejtették következtetéseik

indokait, melyeket illetően alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, illetve a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételege nem merült fel.

- [22] Az indítványozó a jogorvoslathoz való jogának kiüresítését állította. Állítását azonban csupán az arra való utalással támasztotta alá, hogy a másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú ítéletben foglaltakkal. Az alapperben irányadó, a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény lehetővé tette, hogy a másodfokú bíróság, amennyiben annak indokaival egyetért, az elsőfokú ítéletet annak helyes indokaira való utalással hagyja helyben. Az indítvány nem tartalmaz olyan, alkotmányjogilag értékelhető érvet, ami arra engedne következtetni, hogy ez az eljárás alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés vetne fel vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet eredményezne.
- [23] 4. Tekintettel arra, hogy az indítvány részben nem vetett fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, illetve nem mutatott rá a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre, részben pedig nem felelt meg az egyéb törvényi feltételeknek, azt az Alkotmánybíróság – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2020. május 5.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/338/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3178/2020. (V. 21.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 66.P.20.338/2016/33. számú ítélete, a Fővárosi Ítéletábla 5. Pf.20.824/2017/4/II. számú ítélete, valamint a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.III.20.239/2018/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Benke Barnabás ügyvéd) útján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján a Fővárosi Törvényszék 66.P.20.338/2016/33. számú ítélete, a Fővárosi Ítéletábla 5.Pf.20.824/2017/4/II. számú ítélete, valamint a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.III.20.239/2018/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mert azok véleménye szerint sértik az Alaptörvény 28. cikkét, XIII. cikk (1) bekezdését, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését.
- [3] 1.1. Az indítványozó az alapügy felperese (a továbbiakban: felperes vagy indítványozó). Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege, hogy a felperes jogelődje 1992. július 16-án adásvételi szerződésnek nevezett, tartalma szerint vételi jogot alapító megállapodást kötött egy akkor még telekkönyvezés alatt álló Budapest XIII. kerületi lakásra. A szerződéssel egy évre alapított vételi jog alapján e határidőn belül jogosulttá vált arra, hogy az ingatlan egyoldalú írásbeli nyilatkozatával a szerződéskötéskor kifizetett 1 800 000 Ft vételár ellenében megvásárolja. Erre az esetre az eladó hozzájárulását adta az opciós jogosult tulajdonjogának ingatlannyilvántartási bejegyzéséhez. Megállapodtak abban is, hogy amennyiben az opciós jog lejártáig a felperes jogelődje nem tesz nyilatkozatot a vételi jogának gyakorlásáról, az opció lejártakor az ingatlan külön nyilatkozat megküldése nélkül is a tulajdonába kerül. Az eladó erre az esetre nézve is beleegyező nyilatkozatot tett a felperes jogelődje tulajdonjogának vétel jogcímén való bejegyzéséhez. A felek az eladó javára a szerződéskötéstől számított 8 havi időtartamra visszavásárlási jogot, a felperes jogelődjének javára pedig 1 800 000 Ft erejéig jelzálogjogot alapítottak. Az eladó hozzájárulását adta a vételi jog és a jelzálogjog ingatlannyilvántartási bejegyzéséhez is. Az eladó a lakást 1993. március 15-ig használhatta. A felperes jogelődje kiürítési perrel érte el, hogy a lakást 1997. július 11-én elhagyja. Egy bank javára az eladóval kötött kölcsönszerződés biztosítására 3 000 000 Ft és járulékaik erejéig jelzálogjogot jegyzett be a földhivatal 1991. december 4-i hatállyal 1998. január 13-án, azt követően, hogy a bank az alperes felhívására 1995. július 5-én benyújtotta a bejegyzés alapjául szolgáló szerződést. A felperes jogelődje 1992. július 22-én kérte az opciós szerződés alapján jelzálogjogának ingatlan-nyilvántartásba való bejegyzését. E kérelmének elbírálása előtt, 1992. november 24-én a vételi jog gyakorlását magában foglaló nyilatkozat benyújtásával egyidejűleg kérte az opciós szerződés alapján a tulajdonjogának bejegyzését.
- [4] A földhivatal a felperes jogelődjének jelzálogjogát 1998. július 13-án jegyezte be 1992. július 22-i hatállyal, a tulajdonjog bejegyzési kérelmet azonban elutasította azzal az indokkal, hogy a felperes jogelődje hiánypótlási felhívás ellenére sem igazolta a vételi jog gyakorlását tartalmazó nyilatkozat eladó részére való kézbesítését. A Fővárosi Bíróság a 2001. július 13-án kelt 13.K.32.142/1999/23. számú ítéletével a tulajdonjog bejegyzési kérelmet elutasító határozatot hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú közigazgatási szervet új eljárásra kötelezte. Határozatának indokolásában rámutatott, hogy a bejegyzési kérelem alapjául szolgáló szerződésből következően a szerződéskötéstől számított egy év eltelte után a felperes jogelődje a vételi jog gyakorlásának hiányában is kérhette tulajdonjogának bejegyzését, az idő múlására figyelemmel ezért nincs jelentősége annak, hogy jogszerűen gyakorolta-e vételi jogát. A felperes jogelődjének tulajdonjogát az 1992. július 16-i szerződés,

az 1992. november 24-i kérelem és a Fővárosi Bíróság jogerős ítélete alapján 2001. október 25-én 1992. július 22-i ranghelyen jegyezték be az ingatlan-nyilvántartásba.

- [5] A földhivatal a tulajdonjog bejegyzése iránti eljárásban kiadott hiánypótlási felhívásban 1998. január 13-án tájékoztatta a felperes jogelődjét arról, hogy az ingatlant 3 000 000 Ft és járulékai erejéig a bank javára bejegyzett jelzálogjog terheli. A felperes jogelődjének akkori jogi képviselője e felhívásra 1998. március 26-án tett nyilatkozatot. A bank jelzálogjogát bejegyző határozat ellen 2002. október 10-én nyújtott be fellebbezést azzal az indokkal, hogy az 1991. december 4-i bejegyzési kérelem pótolhatatlan hiányosságai miatt nem volt alkalmas ranghely alapítására. A fellebbezést a Fővárosi Földhivatal érdemi vizsgálat nélkül elutasította. A határozat felülvizsgálata iránt indított perben a Fővárosi Bíróság a 11.K.33.409/2003/12. számú határozatával a közigazgatási határozatot hatályon kívül helyezte. A megismételt eljárásban a Fővárosi Földhivatal a jelzálogjog bejegyző határozat elleni fellebbezést elkészttség miatt elutasította. E határozat bírósági felülvizsgálata iránti perben a Fővárosi Bíróság az 1.K.32.930/2005/5. számú ítéletével a keresetet elutasította. Nem tartotta jogszabálysértőnek, hogy az alperes a megismételt eljárásban új tényállásra, a fellebbezés elkészttségére alapította döntését. Ezt az ítéletet a Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati eljárásban meghozott Kfv.III.37.173/2006/12. számú ítéletével hatályában fenntartotta.
- [6] A felperes felemelt keresetében 17 930 000 Ft kártérítés és járulékai megfizetésére kérte kötelezni az alperest a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 339. §-a és 349. §-a alapján. Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet helyben hagyta. A jogerős ítélettel szemben a felperes felülvizsgálati kérelmet nyújtott be annak hatályon kívül helyezése és elsődlegesen a jogszabályoknak megfelelő határozat meghozatalával az alperes 17 930 000 Ft és az ítélethozatal keltétől számított késedelmi kamatai megfizetésére kötelezése, másodlagosan az elsőfokú ítéletre is kiterjedő hatályon kívül helyezése mellett a kereset jogalapját megállapító közbenső ítélet meghozatala, és a kár összege tekintetében az első- vagy a másodfokú bíróságnak az eljárás folytatására való utasítása, harmadlagosan az elsőfokú ítéletre is kiterjedő hatályon kívül helyezés mellett az első- vagy a másodfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítása iránt. A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.
- [7] 1.2. Az indítványozó ezt követően alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Fővárosi Törvényszék 66.P.20.338/2016/33. számú ítélete, a Fővárosi Ítélettábla 5.Pf.20.824/2017/4/II. számú ítélete, valamint a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.III.20.239/2018/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mert azok véleménye szerint sértik az Alaptörvény 28. cikkét, XIII. cikk (1) bekezdését, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését. Az indítványozó szerint a bírósági döntések iratellenesek, valótlan tényálláson, bizonyítékok téves értékelésén, okszerűtlenül levont következtetéseken alapulnak. A bíróságok jogszabályal ellentétes döntéseket hoztak, mivel a Ptk. 339. § (1) bekezdésében és 349. § (1) bekezdésében meghatározott kártérítési és kárenyhítési szabályokat tévesen értelmezték és alkalmazták. A bíróságok nem reagáltak érdemi felvetéseire, az indokolás hiánya sérti jogorvoslathoz való jogát. A tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát sérti az eljárás hat éven túli elhúzódása is.
- [8] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben foglalt befogadhatósági feltételeknek.
- [9] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz határidőben érkezett és azt az Abtv. 27. §-a szerint benyújtásra jogosult és érintett nyújtotta be jogorvoslati jogának kimerítését követően.
- [10] A befogadhatóság további feltételeit vizsgálva az Alkotmánybíróság az alábbi következtetésre jutott.
- [11] Az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [12] Az Alkotmánybíróság az indítványozó előadott érveivel kapcsolatban a következőket állapította meg.
- [13] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés , pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes

bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]}. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése, és mérlegelése az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {3012/2016. (I. 25.) AB végzés, Indokolás [11]}. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó alkotmányjogi panasza valójában a bírói eljárás felülbírálatára irányul. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az indítványozó panasza egészében nem alkotmányossági, hanem törvényességi kérdésekre vonatkozik, az eljáró bíróságok tényállás-megállapításának, bizonyítékértékelésének, jogértelmezésének, valamint jogalkalmazásának helytállóságát vitatja.

- [14] Az Alkotmánybíróság megállapította azt is, hogy az alkotmányjogi panaszban felhívott érvek alapján az indokolási kötelezettség konkrét ügyben történő megsértésének kételye sem merül fel, mivel a bírói ítéletekből megállapítható, hogy az eljáró bíróságok érdemben megvizsgálták az indítványozó érveit. Az Alkotmánybíróság itt is hangsúlyozza, hogy „önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására” {3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [15] Mindezek alapján az indítványozó által az alkotmányjogi panaszban felvetett aggályok a támadott bírói döntések érdemi alkotmányossági vizsgálatát nem teszik lehetővé, mert az indítvány nem tartalmaz olyan érvet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kérdését.
- [16] 3. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadhatósági vizsgálatának eredményeként arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában meghatározott törvényi feltételeknek, ezért azt az Alkotmánybíróság, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2020. május 5.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1163/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3179/2020. (V. 21.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 13.P/P.21.813/2014/77. számú ítélete, a Fővárosi Ítéletábla 4.Pf.21.362/2017/8. számú ítélete, valamint a Kúria Pfv.VI.21.112/2018/14. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselő nélkül eljáró indítványozó 2019. október 2-án az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz, melyben, illetve a 2019. november 29-én benyújtott indítványkiegészítésében kérte a Fővárosi Törvényszék 13.P/P.21.813/2014/77. számú ítélete, a Fővárosi Ítéletábla 4.Pf.21.362/2017/8. számú ítélete, valamint a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.VI.21.112/2018/14. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, mivel azok véleménye szerint ellentétesek az Alaptörvény XXIV., XXVIII. és 28. cikkével.
- [2] 2. Az indítványozó az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló per felperese volt. A per alapjául szolgáló tényállás szerint a per II. rendű alperese (a továbbiakban: eladó) 1995-ben vásárolt egy Budapest III. kerületi lakást egy házaspártól (a továbbiakban: eredeti tulajdonosok), azonban a tulajdoni lapra nem jegyeztette be saját tulajdonszerzését. Ezt követően, 1997-ben eladta az ingatlant a felperes indítványozónak, aki úgy vette meg azt, hogy tisztában volt vele, hogy az eladó még nem az ingatlan-nyilvántartás szerinti tulajdonos. Azzal is tisztában volt, hogy az ingatlanon terhek vannak; mindezeket az adásvételi szerződést készítő ügyvéd (egyben a per V. rendű alperese) belefoglalta mind az előszerződésbe, mind a végleges szerződésbe. Bár az eladó jogszavatosságot vállalt az ingatlan per-, teher- és igénymentességéért, azaz azért, hogy harmadik félnek nincs az ingatlanon olyan joga, amely a vevő felperes tulajdonszerzését akadályozza, illetve vállalta, hogy az ingatlanon fennálló terheket megszünteti, ezt végül nem tette meg, mindössze egy banki igazolást adott át a felperesnek arról, hogy a bank az eredeti tulajdonosok vele szemben fennálló tartozásának megszűnését elismerte, és hozzájárult a tulajdoni lapon szereplő jelzálogjog, illetve az azt biztosító elidegenítési és terhelési tilalom törléséhez. Ezt követően egészen 2005-ig sem a felperes vevő, sem az eladó nem tett semmit, hogy a vevő tulajdonszerzése az ingatlan-nyilvántartásban megjelenhessen, illetve hogy az ennek előfeltételét jelentő eredeti tulajdonosok tulajdonjoga az ingatlan-nyilvántartásban is megszűnjön.
- [3] Az indítványozó ezt követően megbízta a szerződést is készítő és ellenjegyző ügyvédet, hogy töröltesse az ingatlan tulajdoni lapján az eredeti tulajdonosok tulajdonjogát, és jegyeztesse be az övét, illetve töröltesse onnan a jelzálogjogot. Utóbbit a banki igazolás birtokában az ügyvéd meg tudta tenni, ám az előbbit nem, tekintettel arra, hogy az eredeti tulajdonosok és az eladó közötti, más ügyvéd által készített 1995-ös adásvételi szerződés alapvető formai hibákban szenvedett (pl. nem volt rajta sem dátum, sem az ügyvéd szárazbélyegzőjének lenyomata, sem az „ellenjegyzem” megjelölés, továbbá nem készített az ügyvéd törlési engedélyt sem). Mivel ezt követően a tulajdoni lapon még mindig az ingatlan tulajdonosaiként szereplő eredeti tulajdonosok újabb adósságba keverték magukat, amire tekintettel a hitelező javára a tulajdoni lapon újjólag végrehajtási jogot jegyeztek be, ezért nyilvánvalóvá vált, hogy a tehermentes tulajdonszerzés – az eladó jogszavatossága ellenére – nem következhet be, így a felperes 2009-ben elállt a szerződéstől. A megindított perben a bíróság elrendelte az eredeti állapot helyreállítását, valamint az ingatlan 1997-es értékének megfelelő összegnek és az attól számított késedelmi kamatoknak az eladó által a vevő felperes indítványozó részére történő megfizetését, amit az eladó meg is fizetett az indítványozónak.
- [4] A jelen alkotmányjogi panaszban támadott ítéletek alapjául szolgáló perben az indítványozó felperesként egyebek mellett azt kérte a bíróságtól, hogy az kötelezze egyetemlegesen az eladót és az 1997-es adásvételi szerződést készítő ügyvédet a 2009. évi ingatlanérték, vagyis az elállás időpontja szerinti, továbbá az ezt meghaladó

kárának megtérítésére, arra tekintettel, hogy a 2009-es forgalmi érték meghaladta az 1997-est, illetve a jogerős ítélet meghozatala idejében az ingatlanok forgalmi értéke szintén lényegesen meghaladta a 2009-es értéket. Kérte a foglaló összegének kétszeres visszatérítését is, valamint az ingatlannal kapcsolatos ügyek intézésével járó stressz, cukorbetegségének romlása és a környezete őt lesajnáló hozzáállása miatti presztízsveszteség okán őt ért nem vagyoni kár megtérítését is. A Fővárosi Törvényszék 13.P/P.21.813/2014/77. számú ítéletével a felperes kereseti igényének kisebb mértékben helyt adva kötelezte a II. rendű alperest, azaz az eladót 3 030 000 Ft és annak késedelmi kamatai megfizetésére, egyebekben a keresetet elutasította. Indokolásában kifejtette, hogy az 1997-es és a 2009-es ingatlanérték különbözete a felperesnek jár, ez a szakértői vélemény szerint 6 060 000 Ft. Mivel azonban a felperes magatartása is súlyosan felróható volt, és messze nem tett meg mindent annak érdekében, hogy a kárt elhárítsa vagy csökkentse, konkrétan nyolc éven keresztül nem tett semmit tulajdonszerzése érdekében, ezért a bíróság 50–50%-os kármegosztást alkalmazott. A foglaló kétszeres visszatérítése iránti igényről megállapította, hogy az az előszerződés biztosítéka volt, és a szerződést ennek alapján meg is kötötték, az tehát nem jár kétszeres mértékben vissza; a foglalót pedig beszámították az ingatlan vételárába, így annak megtérítésével a foglaló értéke is már megtérült. A nem vagyoni kártérítés iránti igényt is elutasította a bíróság, mivel a felperes semmilyen olyan bizonyítékot nem csatolt és nem ajánlott fel, amellyel állításait igazolni tudta volna; az orvosszakértő pedig konkrétan azt állapította meg, hogy a felperes cukorbetegségében romlás nem tapasztalható. Az V. rendű alperes ügyvéd részéről a bíróság felróható magatartást megállapítani nem tudott, ezért a vele szemben előterjesztett kereseti kérelmet is elutasította.

- [5] A másodfokon eljáró Fővárosi Ítéletábrla 4.Pf.21.362/2017/8. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatta, és a keresetet teljes egészében elutasította. Az ítéletábrla szerint az 1997-es összeg utáni késedelmi kamatokkal a felperes kára teljes egészében megtérült, ezért vagyoni kártérítés nem jár számára; a többi kereseti követelés tekintetében osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját. A felülvizsgálati eljárásban a Kúria érdemben vizsgálta a jogerős ítéletet, és azt Pfv.VI.21.112/2018/14. számú ítéletével részben (a vagyoni kártérítési keresetet a II. rendű alperessel szemben elutasító rendelkezést illetően) hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróság ítéletét e tekintetben helyben hagyta, a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott részét pedig egyebekben hatályában fenntartotta. A Kúria tehát ugyanazt a döntést hozta, mint az elsőfokú bíróság, alapvetően egyetértve annak jogi indokaival. Mind a Fővárosi Ítéletábrla, mind a Kúria érdemben vizsgálta a felperes hivatkozásait, azokat azonban sem előbbi, sem (egy kivétellel) utóbbi nem tartotta megalapozottnak.
- [6] 3. Az indítványozó mindhárom ítélettel szemben az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz, melyben, illetve a később csatolt indítványkiegészítésében kérte a támadott ítéletek alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, mivel azok véleménye szerint ellentétesek az Alaptörvény XXIV., XXVIII. és 28. cikkével. Érvelése szerint az eljáró bíróságok nem merítették ki kereseti kérelmét, nem indokolták meg kellő mértékben döntésüket, illetve az elsőfokú eljárás 77 iktatott irata közül – a törvényszék által is elismerten – az egyik előkészítő irat nem fellelhető. Bár az elsőfokú bíróság 15 tárgyalási napot tartott, érveit, indítványait szerinte nem vizsgálták meg, és azokra az ítélet, majd a másodfokú és a felülvizsgálati ítélet sem reflektált; ezzel sérült az indokolt bírói döntéshez való joga, a tisztességes tárgyaláshoz való joga, illetve a jogorvoslathoz való joga. Sérelmezte az eljárás közel tíz évig tartó elhúzódását is. Mindezek véleménye szerint sértik a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát.
- [7] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az 56. § (2) bekezdése értelmében a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt feltételeit, különösen a 27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. §-ok szerinti feltételeket. E vizsgálat alapján az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy az alkotmányjogi panasz érdemi elbírálásra alkalmatlan, ennek alapján nem fogadható be.
- [8] Az Alaptörvény 28. cikke nem tartalmaz Alaptörvényben biztosított jogot, így a panasz e tekintetben nem méríti ki az érdemi elbíráláshoz szükséges, az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja szerinti tartalmi követelményt. Az Alaptörvény XXIV. cikke szerinti tisztességes hatósági eljáráshoz való jog sérelme sem vetődhetett fel, tekintettel arra, hogy jelen ügyben nem került sor hatósági eljárásra. Ezen joggal kapcsolatos érdemi indokolás – ennek megfelelően – nincs is az indítványban; e vonatkozásban tehát a panasz nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontjában meghatározott feltételnek, vagyis annak, hogy az indítványnak tartalmaznia kell az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét.

- [9] Az Alaptörvény XXVIII. cikke szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jog vonatkozásában az indítványozó lényegében a bíróságok bizonyítási, tényállás-megállapítási tevékenységét kritizálta, azt állítva, hogy bizonyítási indítványaira, hivatkozásaira a bíróságok nem reflektáltak, illetve azoknak nem tettek eleget. Az alkotmányjogi panaszban is hivatkozott, az elsőfokú bíróság által megvalósított állítólagos eljárási sérelmekre azonban a jogorvoslati döntéseket meghozó bíróságok tényszerűen reflektáltak a meghozott döntéseik indokolásában, csak éppen nem értettek azokkal egyet; bizonyos indítványokat szükségtelennek vagy célszerűtlennek ítélték, a panaszindítványban is megjelenő felperesi hivatkozásokat pedig ténylegesen megvizsgálták, és kellő részletességgel megindokolták, miért nem fogadták el azokat.
- [10] Összességében az indítványozó alkotmányjogi panaszában a bírói döntések alapjául szolgáló tényállás-megállapítási és bizonyításfelvételi tevékenységet támadja; a panasz érdemi alkotmányjogi okfejtést nem tartalmaz. Mivel az indítvány a bírósági döntések és az azok meghozatala alapjául szolgáló eljárás tartalmi kritikáját foglalja magában, ezért az nem veti fel annak a lehetőségét, hogy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség történt volna, illetve hogy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdéstről volna szó, így a panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk vonatkozásában nem felel meg az Abtv. 29. §-ában meghatározott feltételnek.
- [11] A tényállás megállapítása és az ehhez vezető bizonyítékok felvétele és értékelése, valamint a jogszabályok értelmezése a bíróságok, ezen belül is elsősorban a Kúria, nem pedig az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozó kérdés. Az Alkotmánybíróság továbbá már a 3325/2012. (XI. 12.) AB végzésben kifejtette, ezzel kapcsolatos gyakorlata pedig azóta is töretlen, hogy „[a]z Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. [...] [A]z Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvényt, az abban biztosított jogokat védi. Önmagukban [...] a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}.
- [12] 5. A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 13.P/P.21.813/2014/77. számú ítélete, a Fővárosi Ítéltábla 4.Pf.21.362/2017/8. számú ítélete, valamint a Kúria Pfv.VI.21.112/2018/14. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2020. május 5.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1592/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3180/2020. (V. 21.) AB VÉGZÉSE

bírói kezdeményezés visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítása iránti bírói kezdeményezés tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a magzati élet védelméről szóló 1992. évi LXXIX. törvény 6. § (3) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére, továbbá alkalmazási tilalom kimondására irányuló bírói kezdeményezést visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A Budapest Környéki Törvényszék bírója a 10.P.20.169/2019/18-I. számú végzésében az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. § (1) bekezdése alapján, a bírósági eljárás felfüggesztése mellett, a magzati élet védelméről szóló 1992. évi LXXIX. törvény (a továbbiakban: Tv.) 6. § (3) bekezdése alaptörvény-ellenessége megállapítását, megsemmisítését és a konkrét ügyben az alkalmazási tilalom kimondását kérte, hivatkozással arra, hogy a támadott jogszabály az Alaptörvény II. cikkébe foglalt emberi méltósághoz való jogot sérti.
- [2] Az indítványozó bíró előtt folyamatban lévő, személyiségi jog (egészség, testi épség) megsértésének megállapítása és sérelemdíj megfizetésére kötelezés iránt indult perben a bírói kezdeményezésben kifejtett, alkotmányjogi probléma alapjául szolgáló kereseti tényállás alapján az I. rendű felperes a terhessége 38. hetében az alperesi kórházban 2016. november 30-án (ahol az I. rendű felperes első ultrahangos vizsgálatára 2016. május 3-án, majd a 12. heti ultrahangos vizsgálatra 2016. június 2-án, míg a 18. heti ultrahangos vizsgálatra 2016. július 14-én került sor) megszülte gyermekét. A gyermek egészségkárosodottan született: jobb kezén három sugár, a két hosszú ujjon lágy rész összeköttetésű összenövés volt látható, a hüvelykujj külön állt. A jobb alsó végtagon a combcsont az ellenoldallal megegyező hosszúságú, azonban a lábszár disztális harmadában csontos szöglet-törés volt észlelhető, a láb komplex fejlődési zavara volt megfigyelhető azzal, hogy a sugarak száma pontosan nem volt meghatározható, a különálló lábujjak nem voltak azonosíthatóak. A gyermek fejlődési rendellenességgel születése folytán rendszeresen gyógykezelési, több alkalommal műtéti ellátásban részesült.
- [3] Az I. és a II. rendű felperesek állítása szerint, amennyiben az I. rendű felperes élhetett volna az önrendelkezési jogával, és megszakíthatta volna a terhességet, egyrészt a gyermek fejlődési rendellenességgel születése folytán felmerült költségek, továbbá az egészséges gyermekkel való költségei sem merültek volna fel, továbbá nem terhelték volna őket a kiskorú egészségi állapota miatti lelki terhek. A felperesek perbeli álláspontja szerint az alperes nem végezte el megfelelően a szükséges magzati vizsgálatokat, különösen a 18. hétre előírt ultrahang vizsgálatot, amivel az alperes megfosztotta az I. rendű felperest attól a lehetőségtől, hogy a gyermeknél a későbbiekben észlelt, de nézetük szerint már a második ultrahang vizsgálat idején meglévő és megfelelő vizsgálat esetén észlelhető végtagfejlődési rendellenességre figyelemmel megszakíthatta volna a terhességet. A felperesek álláspontja szerint a Tv. 6. § (3) bekezdése – annak 12. § (3) és (4) bekezdéseivel összhangban való –értelmezése folytán (bár az előbbi nem nevezi meg az életminőséget alig, vagy egyáltalán nem befolyásoló genetikai, teratológiai ártalmak „alsó határát” mint a terhességmegszakítás feltételét) mégis megadja azt a terhességgondozás során végzett – többek között genetikai – szűrővizsgálatok irányultsága és korlátai alapján. A felperesek érvelése szerint a Tv. biztosítja – a terhesség eltérő időszakaiban eltérő hangsúllyal – mind az állam életvédelmi kötelezettségének, mind az anya önrendelkezési jogának egymással szembeni érvényesülését, oly módon, hogy a terhesség 12. hetéig erőteljesebben érvényesül az anya önrendelkezési joga, majd fokozatosan egyensúlyba kerül az anya önrendelkezési joga és az állam életvédelmi kötelezettsége, végül a 20. hét első napján egyértelműen az állam magzati életvédelmi kötelezettsége kap nagyobb hangsúlyt.
- [4] Az alperes érvelése szerint a Tv. 6. § (3) bekezdése alapján a magzat elváltozásainak 18. héten történő felismerése esetén sem lettek volna olyan genetikai, teratológiai ártalomnak minősíthetőek, amelyek az Alaptörvénnyel összhangban alapot adhattak volna az I. rendű felperes önrendelkezési jogára hivatkozva a terhesség

megszakítására. Az alperes érvelésében kifejtette továbbá, hogy a perbelihez hasonló kisebb mértékű rendelkezések esetén a hivatkozott rendelkezés nincs összhangban az Alaptörvény II. cikkében foglaltakkal, nem tesz eleget az állam életvédelmi kötelezettsége érvényesítésének, valamint annak és az anya önrendelkezési joga együttes mérlegelési követelményének. Egyben hivatkozott az alperes az Alkotmánybíróság 64/1991. (XII. 17.) AB határozatában, valamint a 48/1994. (X. 21.) AB határozatában foglaltakra.

- [5] 2. A bírói kezdeményezés az indítványozó bíró indítványaként az alperesnek az Alkotmánybíróság állásfoglalására irányuló indítványa részletes ismertetését tartalmazza.
- [6] Eszerint az alaptörvény-ellenesség vizsgálatának hivatkozási alapja az, hogy a kifogásolt Tv. külön szűkítés nélkül, bárminemű genetikai, teratológiai ártalom (a többi feltétel szerint: legalább ötven százalékos megléte, a 20., illetve 24. terhességi hétig történő elvégzése) esetén megengedi a terhesség megszakítását. A Tv. által használt „ártalom” kifejezés az emberek genetikai állománya által kialakított természetes sokféleségével való „alsó” határvonala ugyanakkor nem tisztázott, a Tv. nyelvtani-logikai értelmezése alapján bármely, egészségi szempontból bármilyen mértékben negatív genetikai eltérés legalább ötven százalékos biztonsággal való megléte alapot adhatna az adott időszakban a terhességmegszakításra. Az alperes álláspontja szerint ugyanakkor ez a korlátlan lehetőség elrugaszkodik a vélhető eredeti jogalkotási szándéktól, amely a terhesség adott szakaszában (túl a 12. héten, ameddig más kevésbé szigorúbb feltételek érvényesülnek) csak olyan esetre korlátozná a terhesség megszakításának lehetőségét, amikor az egyénre és környezetére, elsősorban az anyára, az élet védelmének érdekében összevethető mértékű ellenérdeket képviselő terheket hárító megszületés és élet lenne lehetséges.
- [7] Az alperesi érvelés szerint, amellyel a bírói kezdeményezés egyetértett, a Tv. elmulasztja meghatározni a terhességmegszakítás feltételeként az utóbbi időben egyre nagyobb tömegben azonosítható, rendkívül szerteágazó jellegű és súlyosságú, esetenként az életminőséget alig, vagy egyáltalán nem befolyásoló genetikai, teratológiai ártalmak (eltérések, rendellenességek) „alsó határát”. Az alperes álláspontja szerint a szabályozás akkor lenne az Alaptörvénnyel összhangban (alaptörvényes), az (állam) életvédelmi kötelezettsége szempontjából arányos, amennyiben az kizárólag az életet jelentős mértékben elnehezítő genetikai, teratológiai ártalmakra korlátozná a kifogásolt szabályozásban a terhességmegszakítás lehetőségét. Utalt továbbá arra, hogy adott perbeli ügyben a kereseti tényállásban szereplő perbeli magzat a felperes által megjelölt időszakban megvolt rendellenességeit nem tartja az Alaptörvénnyel összhangban terhességmegszakítási okként figyelembe vehetőnek. Előadta továbbá, hogy az Alkotmánybíróság erre irányuló állásfoglalása kihathat az ügyben kialakítandó, a Tv. 6. § (3) bekezdése értelmezésére vonatkozó bírói mérlegelés kereteire, és így az ügy érdemi kimenetelére.
- [8] A bírói kezdeményezés szerint az adott ügyben a bíróságnak a kereset elbírálása során azt kell vizsgálnia, hogy a kereseti állítás szerint azzal, hogy az alperes az I. rendű felperes 18. heti ultrahangos vizsgálatánál nem észlelte, hogy a megszületendő gyermek genetikai, teratológiai ártalomban szenved, az I. rendű felperes nem gyakorolhatta az önrendelkezési jogát, – igazságügyi orvosszakértő bevonását követően – alapot adhat-e a kereset megalapozottságához. Ugyanakkor a bíróság – az alperes indítványával, álláspontjával egyetértve – hangsúlyozza, hogy mérlegelésének előkérdése az Alkotmánybíróság állásfoglalása. Nevezetesen, összhangban van-e a Tv. 6. § (3) bekezdése az Alaptörvény II. cikkével, vagy megállapítható-e annak alaptörvény-ellenessége.
- [9] Az Alkotmánybíróság hiánypótlásra való felhívását (melyben a főtítkárt tájékoztatta az indítványozó bírót a háttározott kérelem törvényi feltételeinek szükségességéről, továbbá arról, hogy a bírói kezdeményezést a peres fél nem, csak az eljáró bíró kezdeményezheti, továbbá arról, hogy mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség megállapítására nem jogosult) követően az indítványozó bíró azzal egészítette ki indítványát, hogy a Tv. 6. § (3) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését az Alaptörvény II. cikkébe ütközésére tekintettel kéri, továbbá erre figyelemmel a konkrét perben kéri az alaptörvény-ellenes jogszabályi rendelkezés alkalmazásának a kizárását. Egyben kiemelte, hogy az alperesnek és a hozzá csatlakozó alperesi beavatkozónak a kifogásolt rendelkezés alaptörvény-ellenessége és alkalmazásának kizárása körében előadott érvelését a bíróság teljes mértékben osztja, és ezért azt a bíróság indítványaként vegye az Alkotmánybíróság figyelembe, további indokolással azonban nem élt.
- [10] 3. Az Alkotmánybíróságnak – a fentiek alapján – elsődlegesen azt kell megvizsgálnia, hogy a bírói kezdeményezés megfelel-e az Abtv.-ben előírt feltételeknek.
- [11] Az Abtv. 25. § (1) bekezdése szerint, ha a bírónak az előtte folyamatban lévő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmaznia, amelynek alaptörvény-ellenességét észleli, vagy alaptörvény-ellenességét

az Alkotmánybíróság már megállapította, – a bírósági eljárás felfüggesztése mellett –, hogy az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *b*) pontja alapján az Alkotmánybíróságnál kezdeményezheti a jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítását, illetve az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának kizárását.

- [12] 3.1 A jelen bírói kezdeményezés vizsgálata során az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az a kifogásolt Tv. 6. § (3) bekezdése alaptörvény-ellenességét állító részében egyrészt nem felel meg az Abtv. 52. §-ában meghatározott tartalmi követelményeknek, amely szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. Az Abtv. 52. § (1) és (1b) bekezdése szerint a kérelem – többek között – akkor határozott, ha egyértelműen megjelöli az indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabály, jogszabályi rendelkezés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével, vagyis nem elegendő az Alaptörvény egyes rendelkezéseire hivatkozni, az indítványban meg kell indokolni, hogy az Alaptörvény egyes felhívott rendelkezéseit a megsemmisíteni kért jogszabály miért és mennyiben sérti {3201/2013. (X. 31.) AB határozat, Indokolás [35]}. A bírói indítvány ugyanakkor nem indokolja meg a kifogásolt, és az indítvány szerint döntése során alkalmazásra kerülő rendelkezésre vonatkozóan azt, hogy az pontosan miért sérti az Alaptörvény II. cikkét. A jelen ügyben az indítvány az Alaptörvény II. cikkét nevesíti ugyan, mint sérülni vélt alaptörvényi rendelkezést, de ezt követően alkotmányjogi érvelést csupán a mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenességgel összefüggésben tartalmaz. A fentiek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány ezen részében nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében foglalt feltételnek.
- [13] Az Abtv. 52. § (4) bekezdése értelmében az alkotmánybírósági eljárás feltételeinek fennállását az indítványozónak kell igazolnia. Az Abtv. 52. § (2) bekezdése szerint a vizsgálat kizárólag a megjelölt alkotmányossági kérelemre korlátozódik. Mivel a bírói indítvány a fentiekben kifejtett okokból nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *e*) pontjában foglalt feltételnek, az Alkotmánybíróság megállapította, hogy e tartalmi követelmény hiányában az indítvány ezen részében érdemben nem bírálható el.
- [14] 3.2. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben a bírói kezdeményezés tartalma alapján azt is megállapította, hogy az indítványozó bíró egyértelműen mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenesség megállapítását kéri. A jogalkotói mulasztást az indítványozó bíró abban látja, hogy a Tv. elmulasztja meghatározni a terhelességmegszakítás feltételeként a rendkívül szerteágazó jellegű és súlyosságú, esetenként az életminőséget alig, vagy egyáltalán nem befolyásoló genetikai, teratológiai ártalmak (eltérések, rendellenességek) „alsó határát”.
- [15] Az Alkotmánybíróság már több döntésében megállapította, hogy a bírói kezdeményezés csak jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányulhat, bíró a folyamatban lévő ügyben alaptörvény-ellenes mulasztás kimondását nem indítványozhatja {lásd például 3009/2012. (VI. 21.) AB határozat, Indokolás [62]; 3135/2013. (VII. 2.) AB határozat, Indokolás [19]–[20]; 3238/2013. (XII. 21.) AB végzés, Indokolás [10]; 3217/2015. (XI. 10.) AB végzés Indokolás [24]; 3076/2016. (IV. 18.) AB végzés Indokolás [11]}. Az Alkotmánybíróság a 3330/2017. (XII. 8.) AB végzésben általános érvennyel, az indítványozó kilététől/személyétől függetlenül azt is leszögezte, hogy „irányadó gyakorlata alapján az Abtv. 46. § (1) és (2) bekezdése a jogalkotói mulasztás megállapítását az Alkotmánybíróság által hatáskörei gyakorlása során hivatalból alkalmazható jogkövetkezményként szabályozza, így annak indítványozására senki nem jogosult” (Indokolás [19]).
- [16] 4. Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság a bírói kezdeményezést az Abtv. 64. § *b*) és *d*) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2020. május 5.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: III/361/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3181/2020. (V. 21.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Budapest Környéki Törvényszék 14.Bv.2866/2018/7. számú végzése és a Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság 4.Bpkf.540/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Visontai Csongor) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján kezdeményezte az Alkotmánybíróság eljárását.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege a következőképpen foglalható össze: az indítványozó fogvatartottként panaszt és kártalanítási kérelmet nyújtott be 2018. április 26-i dátummal alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt, 2017. március 26-tól a kérelem benyújtásáig terjedő időszak tekintetében a Győr-Moson-Sopron Megyei Büntetés-végrehajtási Intézet parancsnokánál.
- [3] Kérelmében többek között hivatkozott a jogszabályban előírt élettér hiányára, a mellékhelységek nem megfelelő elkülönítésére, élőködők jelenlétére, valamint a szellőztetés elégtelen voltára.
- [4] Az elsőfokú bíróság a kérelemnek részben helyt adott és a kérelmezett időszakból, az érdemben elbírált 2018. január 26-tól 2018. április 26-ig terjedő 397 napból 71 napra 88.750. forint kártalanítást állapított meg, egyebekben a kérelmet elutasította. Indokolásában a bíróság kifejtette, hogy a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv. tv.) 144/B. §-ban foglalt alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatti panaszt az indítványozó csak egy alkalommal, 2018. április 26. napján terjesztette elő, ezért a vizsgált időszak ezen időponttól visszamenőleg 3 hónapra vizsgálható, ugyanis a Bv. tv. 10/A. § (6) bekezdése értelmezése alapján hosszabb időn át fennálló alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények esetén a Bv. tv. 144/B. § szerinti panaszt 3 havonta újra be kell nyújtani.
- [5] 1.2. Az elsőfokú végzés ellen a jogi képviselő jelentett be fellebbezést, amelyben kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság által meghozott végzés jogilag téves, valamint hibás volt. Előadta, hogy a Bv. tv. 10/A. § (6) bekezdéséből nem következik az, hogy a Bv. tv. 144/B. § szerinti panaszt 3 havonta be kell nyújtani, ezen értelmezés által a hasonló helyzetben lévő fogvatartottak kártalanítását ellehetetlenítenék. A fellebbezés alapján eljáró Budapest Környéki Törvényszék a 4.Bpkf.540/2019/2. számú végzésével az elsőfokú döntést helybenhagyta, hivatkozva annak helyes indokaira. A másodfokú bíróság megerősítette az elsőfokú bíróság azon megállapítását, hogy folyamatos alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények esetén a Bv. tv. 10/A. § (6) bekezdése értelmében a Bv. tv. 144/B. § szerinti panasz benyújtására a fogvatartott 3 havonta köteles. Hangsúlyozta végzésében a Budapest Környéki Törvényszék hogy, a panasz célja a megelőzés, az alapvető elhelyezési körülmények időszerű megváltoztatása és amennyiben az elítélt ezen jogorvoslati lehetőséget nem meríti ki az ügy tekintendő, hogy helyzetének megváltoztatását maga sem kívánta. Ezt az álláspontot erősíti az is, hogy a jogi szabályozásból kitűnően a prevenciót elsődlegesen a panasz jogintézménye szolgálja, a kártalanítás pedig csak másodlagos, a reparációt szolgáló megoldás.
- [6] 2. Az indítványozó ezt követően alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, amelyben a Budapest Környéki Törvényszék 14.Bv.2866/2018/7. számú elsőfokú végzése és a Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság 4.Bpkf.540/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mert véleménye szerint sérti az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését és a XXVIII. cikk (1) bekezdését.

- [7] 2.1. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában és annak kiegészítésében előadta, hogy az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében garantált tisztességes hatósági eljárás, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdésében garantált tisztességes bírósági eljáráshoz való joga sérült, ugyanis az eljáró bíróságok tisztességtelen módon és alaptörvény-ellenesen alkalmazták a vonatkozó jogszabályhelyeket.
- [8] Az indítványozó előadta, hogy a Bv. tv. célja a fogvatartottak számára kártalanítás lehetővé tétele volt, nem annak az ellehetetlenítése. Ezzel kapcsolatosan kitért arra is, hogy a Budapest Környéki Törvényszék különböző összetételű tanácsai, valamint más törvényszékek is különböző joggyakorlatot alkalmaznak és alakítottak ki illetékességi területükön, amely szintén nem biztosít tisztességes eljárást, törvényértelmezésük helytelen és alaptörvény-ellenes, ezáltal hátrányosan érinti a kártalanításra jogosultakat.
- [9] Előadta, hogy a Bv. tv. 10/A. § (6) bekezdése csupán negatív kötelezést tartalmaz, azt szabályozza, hogy amennyiben az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények hosszabb ideig fennállnak, akkor nem kell 3 hónapon belül újabb panaszt benyújtani, az eljáró bíróság azonban ezt úgy értelmezte – véleménye szerint helytelenül –, hogy 3 hónap elteltével újabb Bv. tv. 144/B. § szerinti panaszt kell benyújtani a felelős szerv vezetőjéhez, amely tehát ellehetetleníti a hasonló helyzetben lévő elítélteket.
- [10] Az indokolásban kifejtett álláspontjának alátámasztására példaként hivatkozott a Budapest Környéki Törvényszék egy másik, hasonló ügyben született végzésére, amelyben ezen érvelést elfogadták, valamint utalt több, korábbi alkotmánybírósági határozatra és hangsúlyozta, hogy az Alkotmánybíróság által kialakított gyakorlat szerint a tisztességes eljárás olyan mérce, amelyet az eljárás egészének figyelembevételével lehet és kell megítélni, valamint nem lehet olyan szükségesség, ami ezt arányosan korlátozhatja.
- [11] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie.
- [12] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszát határidőben nyújtotta be.
- [13] 3.2. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány – az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában – a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésében előírt feltételeinek – az alábbiak szerint – megfelel. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezését, illetve a sérelmezett bírói döntést, indokolja annak Alaptörvénybe ütközését és kifejezetten kéri a megsemmisítését.
- [14] Az indítványozó hivatkozott alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének a sérelmére is. A XXIV. cikk (1) bekezdése a közigazgatási hatósági eljárás vonatkozásában fogalmazza meg a tisztességes eljárás követelményét, így a panasszal támadott bírósági végzések és ezen alaptörvényi rendelkezés között nincs összefüggés. A panasznak ez az eleme így nem bírálható el érdemben.
- [15] 3.3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján a továbbiakban azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz – az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában – az Abtv. 27. §-ában és az Abtv. 29. §-ában foglalt tartalmi feltételeket kimeríti-e.
- [16] Az egyedi ügyben való érintettség megállapítható, mivel az indítványozó a panasszal támadott ügyben kártalanítási kérelmet nyújtott be. Megállapítható továbbá, hogy az indítványozónak a támadott határozattal szemben további jogorvoslati lehetősége nem állt fenn.
- [17] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további tartalmi feltételeként nevesíti, hogy a panasznak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést kell tartalmaznia.
- [18] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés *d)* pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság

burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]}.

- [19] Az Alkotmánybíróság megállapította ennek kapcsán, hogy az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jog vonatkozásában kizárólag az eljáró bíróságok szerinte téves törvényértelmezését vitatta.
- [20] 3.4. Az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, figyelembe véve az eljáró bíróságok végzésében kifejtett indokolását, hogy az indítványozó panasa a sérelmezett döntéssel kapcsolatban nem állított bírói döntést érdeemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetett fel, így tehát nem teljesítette az Abtv. 29. §-ában meghatározott befogadhatósági feltételt.
- [21] 4. Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére is, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2020. május 5.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
előadó alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1138/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3182/2020. (V. 21.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kaposvári Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportjának 6.Bv.296/2019/3. számú végzése és a Kaposvári Törvényszék mint másodfokú bíróság 2.Bpkf.271/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Cech András ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLl. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján kezdeményezte az Alkotmánybíróság eljárását.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege a következőképpen foglalható össze: az indítványozó fogvatartottként kártalanítási kérelmet nyújtott be jogi képviselője útján, alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt 2018. január 18. napján, 2013. május 31-től a kérelem benyújtásáig terjedő időszak tekintetében.
- [3] Kérelmét az indítványozó jogi képviselőjén keresztül korábban az Emberi Jogok Európai Bíróságánál (a továbbiakban: EJEB) is benyújtotta 2016. június 24-i dátummal, amelyet nyilvántartásba vettek.
- [4] Az első fokon eljáró Kaposvári Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja a 6.Bv.296/2019/3. számú végzésével a kérelmet érdemi vizsgálat nélkül elutasította ugyanis a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv. tv.) 10/A. § (6) bekezdése szerint a kártalanítás előfeltétele, hogy az elítélt a Bv. tv. 144/B. § szerinti alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatti panaszt nyújtson be a végrehajtásért felelős szerv vezetőjéhez.
- [5] 1.2. A végzés ellen az indítványozó védője útján jelentett be fellebbezést, amelyben az elsőfokú döntés hatályon kívül helyezését kérte. A másodfokon eljáró Kaposvári Törvényszék a fellebbezést nem találta alaposnak, ezért 2.Bpkf.271/2019/2. számú végzésével helybenhagyta az elsőfokú döntést. Indokolásában kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg azt, hogy a Bv. tv. 436. § (10) bekezdésének sem az a), sem a b) pontja alapján nem volt jogosult kártalanításra a kérelemnek 2018. január 18. napján történő benyújtására tekintettel. Ezen bekezdésében foglalt átmeneti rendelkezések tehát nem alkalmazhatóak a jelen ügyre, így az EJEB-hez benyújtott kérelem a Bv. tv. 144/B. § szerinti panasz benyújtását nem váltja ki, az érdemi vizsgálat nélküli elutasítás mindezek alapján megalapozott volt.
- [6] 2. A fentieket követően fordult az indítványozó alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz, amelyben a Kaposvári Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportjának 6.Bv.296/2019/3. számú végzése és a Kaposvári Törvényszék mint másodfokú bíróság 2.Bpkf.271/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mert véleménye szerint azok sértik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését és a XXVIII. cikk (1) bekezdését.
- [7] 2.1. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság és jobbiztonság elvének sérelmével kapcsolatban kifogásolta, hogy az eljáró bíróságok döntései a jobbiztonság elvének részelemét képező visszaható hatályú jogalkalmazás tilalmába ütköztek. E körben kifejtette, hogy a Bv. tv. 144/B. § szerinti panasz intézménye 2017. január 1. napjától lépett hatályba a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény és ehhez kapcsolódóan más törvények módosításáról szóló 2016. évi CX. törvénnyel. Az indítványozónak a panasztételi kötelezettsége és joga tehát csak ezen időpont után állt fent, így teljes kérelmének elutasítása nem lett volna lehetséges, ugyanis a panasz véleménye szerint csak a jövőre vonatkozó *pro futuro* joghatás kiváltására

alkalmas, a korábbi időszak tekintetében nem fűződhet hozzá joghatás. Az eljáró bíróságok mindezek ellenére a panasz elmulasztásához olyan jogkövetkezményeket fűztek, amelyek visszaható hatályú jogalkalmazásnak minősülnek, mert a jogszabály hatálybalépésének megelőző időszak tekintetében állítottak az indítványozóval szemben kötelezettséget.

- [8] Az indítványozó megjegyezte panaszában azt is, hogy a helyes értelmezés alapján kérelmét legfeljebb 2017. január 1. napját követő időszak vonatkozásában lehetett volna elutasítania a bíróságoknak, az azt megelőző időszakot viszont érdemben kellett volna vizsgálni.
- [9] Az indítványozó szerint a végzések nem álltak összhangban sem az Alaptörvénnyel, sem a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 2. § (2) bekezdésében foglaltakkal, amelynek értelmében a jogszabály a hatálybalépését megelőző időre nem állapíthat meg kötelezettséget, kötelezettséget nem tehet terhesebbé, valamint nem vonhat el vagy korlátozhat jogot, és nem nyilváníthat egy magatartást jogellenessé.
- [10] Az indítványozó a panasz befogadhatóságának alátámasztásaként hivatkozott az Alkotmánybíróság korábbi gyakorlatából többek között a 13/2015. (V. 14.) AB határozatra, a 3051/2016. (III. 22.) AB határozatra, valamint a 3314/2017 (XI. 30.) AB határozatra.
- [11] 2.2. Az indítványozó érvelése szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való jog, a polgári jogokról és kötelezettségekről való döntést bírósági perben tartott tárgyaláson garantálja, de jelen ügy tekintetében – ahol peren kívüli eljárásról van szó – is meg kell felelni a tisztességes bírósági eljárás követelményének.
- [12] Kitért érvelésében arra, hogy ezen alaptörvényi rendelkezés fontos részjogosítványa az indokolt bírói döntéshez való jog, ami azt a kötelezettséget rója az eljáró bíróságokra, hogy döntésüket olyan részletességgel kell megindokolniuk, amelyből legalább az kiderül, hogy a felek indítványairól, érveiről miképpen és milyen indokok alapján döntöttek. Az indítványozó álláspontja szerint a másodfokú bíróság döntése ennek a feltételnek nem felelt meg, mert indokolásában egyáltalán nem reagált az indítványozó fellebbezésében szereplő érvelésre, amely szerint a Bv. tv. szerinti panaszjog gyakorlására csak 2017. január 1. napjával nyílt meg a lehetőség, tehát az azt megelőző időszak tekintetében erre hivatkozással nem lett volna helye a kérelem elutasításának.
- [13] Az indítványozó mindezekre tekintettel előadta, hogy az Alkotmánybíróság által nyújtott alapjogvédelmi szint semmiképp sem lehet alacsonyabb a nemzetközi szerződésekben és egyezményekben foglaltakhoz képest, azonban ez a végzésekben nem mutatkozik meg. Álláspontjának alátámasztásaként hivatkozott az EJEB esetjogára és az Alkotmánybíróság korábbi határozataira többek között a 61/2011. (VII. 13.) AB határozatra, a 7/2013 (III. 1.) AB határozatra és a 21/2018. (XI.14.) AB határozatra.
- [14] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie.
- [15] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszát határidőben nyújtotta be.
- [16] 3.2. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésében előírt feltételeinek – az alábbiak szerint – megfelel. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezését, illetve a sérelmezett bírói döntést, indokolja annak Alaptörvénybe ütközését és kifejezetten kéri a megsemmisítését.
- [17] 3.3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján a továbbiakban azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz az Abtv. 27. §-ában és az Abtv. 29. §-ában foglalt tartalmi feltételeket kimeríti-e.
- [18] Az egyedi ügyben való érintettség megállapítható, mivel az indítványozó a panasszal támadott ügyben kártalanítási kérelmet nyújtott be. Megállapítható továbbá, hogy az indítványozónak a támadott határozattal szemben további jogorvoslati lehetőség nem állt fenn.
- [19] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további tartalmi feltételeként nevesíti, hogy a panasznak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést kell tartalmaznia.

- [20] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem teljesíti az Abtv. 29. §-a szerinti feltételeket annak a kifogásolása, hogy a kártalanítási ügyekben eljáró bíróságok megkövetelik az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatti panasz előzetes (vagy legalábbis a kérelemmel egyidejűleg történő) előterjesztését a folyamatos – tehát 2017. január 1. napját megelőzően indult, de azt követően is megszakítás nélkül tartó – fogvatartásban lévő elítéltek tekintetében, ha a kártalanítás iránti kérelmet 2017. január 1. napját követően terjesztik elő [lásd például: 3360/2019. (XII. 16.) AB végzés, Indokolás [28]].
- [21] Az Alkotmánybíróság értelmezésében a tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon [7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]]. Ugyanakkor az Alkotmánybíróság megállapította azt is, hogy a bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása [30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]], illetve az Alkotmánybíróság a rendes bíróságoktól eltérően nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését [3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]].
- [22] 3.4. A kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítványozó panasza sem a Kaposvári Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportjának 6.Bv.296/2019/3. számú végzésében, sem a Kaposvári Törvényszék mint másodfokú bíróság 2.Bpkf.271/2019/2. számú végzésében foglaltakkal kapcsolatosan nem állított bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetett fel, így nem teljesítette az Abtv. 29. §-ában meghatározott befogadhatósági feltételt.
- [23] 4. Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére is, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2020. május 5.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
előadó alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1604/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3183/2020. (V. 21.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény 83/B. § (1) és (2) bekezdései, a korhatár előtti öregségi nyugdíjak megszüntetéséről, a korhatár előtti ellátásról és a szolgálati járandóságról szóló 2011. évi CLXVII. törvény 11. § (1) bekezdése, a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény végrehajtásáról szóló 168/1997. (X. 6.) Korm. rendelet 73/B. §-a és a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény végrehajtásáról szóló 195/1997. (XI. 5.) Korm. rendelet 4/A. § (2) bekezdése alaptörvény-ellenességének és nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő, a Kúria Mfv.III.10.261/2019/4. szám alatt hozott ítéletével lezárt ügyben alkalmazott egyes jogszabályokkal kapcsolatban.
- [2] Kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (a továbbiakban: Tny.) 83/B. § (1) és (2) bekezdései, valamint a korhatár előtti öregségi nyugdíjak megszüntetéséről, a korhatár előtti ellátásról és a szolgálati járandóságról szóló 2011. évi CLXVII. törvény (a továbbiakban: Knymt.) 11. § (1) bekezdése, továbbá a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény végrehajtásáról szóló 168/1997. (X. 6.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Tny. vhr.) 73/B. §-a és a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény végrehajtásáról szóló 195/1997. (XI. 5.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Tbj. vhr.) 4/A. § (2) bekezdése alaptörvény-ellenességét, és az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában 1950. november 4-én kelt egyezménybe (a továbbiakban: egyezmény) mint nemzetközi szerződésbe ütközését, és azokat az Abtv. 41. § (1) bekezdése alapján semmisítse meg.
- [3] Hivatkozott az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése, Q) cikk (2)–(3) bekezdése, a T) cikk (3) bekezdése, a II. cikk, a XIII. cikk (1)–(2) bekezdése, a XV. cikk (1)–(5) bekezdése és a XXIV. cikk sérelmére. Érvelt azzal is, hogy a kifogásolt szabályok az „Európai Unióról szóló szerződés” és az „Európai Unió Alapjogi Chartája” egyes szabályaiba ütköznek.
- [4] 1.1. Az alkotmányjogi panasszal érintett ügyben hozott bírói döntések szerint az indítványozó hivatásos rendőri szolgálati jogviszonya 2007. december 30-i hatállyal, szolgálati nyugállományba helyezéssel szűnt meg. Szolgálati nyugdíját a Knymt. alkalmazása folytán 2012. január 1-jétől szolgálati járandóságként folyósították tovább, és annak folyósítását több alkalommal – meghatározott időszakokban, az indítványra okot adó ügyben 2017. május 1-jétől – a hatóság szüneteltette. Az ONYF Nyugdíjfolyósító Igazgatósága a 2017. május 26-án kelt, a kezdő időpontot illetően augusztus 10-én módosított határozatával szemben az indítványozó keresettel élt, keresetét a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 57.M.3064/2017/11. számú ítélete elutasította, a Fővárosi Törvényszék 4.Kf.650.491/2018/7. számú ítélete a határozatot helyben hagyta, az indítványozó felülvizsgálati kérelmére a Kúria a másodfokú bíróság ítéletét – az indítványozó által az eljárásban előadott, az alkalmazott jogszabályokat érintő alaptörvény-ellenességi érvekre is kiterjedő, részletes indokolással – hatályában fenntartotta. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [5] 1.2. A panasz a lényege szerint a szolgálati nyugdíj szolgálati járandósággá való átalakítását, összegének csökkentését és a bizonyos esetben a folyósítása szüneteltetésének a szabályait kifogásolja. E tárgyban az Alkotmánybíróság több ügyben vizsgálódott. Az Alkotmánybíróság a Knymt.-nek az átalakításról szóló egyes rendel-

kezéseit – számos alkotmányjogi panasz alapján – a 23/2013. (IX. 25.) AB határozatban vizsgálta, és a 3. § (2) bekezdés *b*) pontja, 4. § (1)–(4) bekezdései, 5. § (1)–(2) bekezdése, (3) bekezdés *c*) pontja és (4) bekezdése, valamint a 18. § (1) bekezdésében a „4. § (2) bekezdése szerinti csökkentés nélküli” szövegrésze alaptörvényellenességét nem állapította meg.

- [6] Az indítványozót illetően az ellátása szüneteltetéséről szóló, a jelen panaszban nem érintett, korábbi időszakra irányadó hasonló ügyekben az indítványozó kérelmére a Kúria is több alkalommal eljárta. Két eljárásban, a Kúria előtt az indítványozó szolgálati járandósága korábbi szüneteltetését elrendelő társadalombiztosítási határozatok felülvizsgálata tárgyában folyamatban volt több ügyben (Mfv.III.10.133/2014., Mfv.III.10.489/2014.) a Kúria által előterjesztett bírói kezdeményezéseket – a Knymt. 11. § (1)–(2) bekezdéseit illetően – az Alkotmánybíróság elutasította [3061/2015. (IV. 10.) AB határozat].
- [7] Az indítványozó is több esetben alkotmányjogi panaszt nyújtott be az egyes, eltérő szüneteltetési időszakokra vonatkozó konkrét ügyeiben a bíróságok, végső soron a Kúria ítéleteivel (Mfv.III.10.254/2014/2. és az Mfv.III.10.255/1025/2.) lezárt ügyekben alkalmazott jogszabályok ellen. A Knymt. 11. § (1) bekezdésének és a Tny. 83/B. § (1)–(2) bekezdését érintő panaszokat az Alkotmánybíróság részben el-, részben visszautasította [3112/2016. (VI. 3.) AB határozat].
- [8] Legutóbb a jelen végzés rendelkező részében szereplő, ugyanezen jogszabályi rendelkezések ellen benyújtott, és az Alaptörvény azonos rendelkezései sérelmére alapított panasz befogadását utasította vissza az Alkotmánybíróság, részben ítélt dolog, részben az Abtv. 29. §-ában foglalt feltételek hiánya miatt [3236/2019. (X. 11.) AB végzés, Indokolás [20], [22]].
- [9] 1.3. A jelen ügyben előterjesztett alkotmányjogi panasz elintézésénél ezért azt kellett vizsgálni, hogy van-e a panaszban olyan érv, amely 3236/2019. (X. 11.) AB végzésben foglaltaktól eltérő döntést indokol, akár az ítélt dolog, akár az alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést (Abtv. 29. §) illetően.
- [10] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. A (2) bekezdés alapján a tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, ezek között a 26–27. § szerinti érintettséget, az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmét, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. A (3) bekezdés úgy szól, hogy a befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [11] Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [12] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság tartalmi feltételeinek nem felel meg.
- [13] 3. Az Alkotmánybíróságnak a jelen ügyben is azt kellett megállapítania, hogy a támadott szabályok egy részét már vizsgálta [a Knymt. 11. § (1)–(2) bekezdése, a Tny. 83/B. § (1)–(2) bekezdése].
- [14] Az Abtv. 24. § (3) bekezdése szerint nincs helye az Alkotmánybíróság utólagos normakontroll eljárásának, ha az indítvány az Alkotmánybíróság által érdemben már elbírált jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés vizsgálatára irányul, és az indítványozó az Alaptörvénynek ugyanarra a rendelkezésére, illetve elvére (értékére), és azonos alkotmányos összefüggésre hivatkozva kéri az alaptörvényellenességet megállapítani (ítélt dolog), kivéve, ha az Alkotmánybíróság döntése óta a körülmények alapvetően megváltoztak.
- [15] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában szerepel, hogy az alkotmányjogi panaszt az indítványozó „az Alkotmánybíróság IV/355-5/2015. számú [3061/2015. (IV. 10.) AB határozat] továbbá az Alkotmánybíróság a IV/3105-10/2015. számú [3112/2016. (VI. 3.) AB határozat] elutasító határozatának, továbbá az Alkotmánybíróság IV/1056-4/2019. számú elutasító határozatának, és a Tny. 83/B. §-a alkotmányossága tárgyában hozott határozatának (119/B/2007. AB határozat) ismeretében” terjeszti elő, mivel meggyőződése, hogy az általa a jelen alkotmányjogi panaszban „felhozott érvekkel együttesen értékelve, a hivatkozott AB határozatokban elutasított indítványok is új megvilágításba kerülnek” (Indítvány IV. rész, 102. oldal). A panasz azonban nem tartalmaz konkrét indokolást arra, hogy miért lenne indokolt eltérni a 3236/2019. (X. 11.) AB végzésben foglaltaktól, mi az a körülmény, amelyet a bíróságok, az alkotmánybírósági határozatok korábban nem értékelték, és az más döntést eredményezhetne. A panasz lényegében a megelőző döntések részletes ismertetését és kritikáját

tartalmazza, a korábban előadott és már értékelt érvek alapján, de más szüneteltetési időszakra hozott bírói döntéssel kapcsolatban.

- [16] A jelen ügyben az alkotmányjogi panaszban foglaltak alapján nem állapítható meg, hogy az indítványozó az Alaptörvénynek nem ugyanazokra a rendelkezéseire, és azonos alkotmányos összefüggésekre hivatkozva kéri az alaptörvény-ellenességet megállapítani ugyanazon jogszabályi rendelkezésekre, mint amit az Alkotmánybíróság a 3236/2019. (X. 11.) AB végzéssel befejezett ügyben előterjesztett panaszra már elbírált. Nem állapítható meg az sem a panaszban foglaltak alapján, hogy az Alkotmánybíróság döntései óta a körülmények alapvetően megváltoztak volna. Tekintettel arra, hogy a 3236/2019. (X. 11.) AB végzés óta a körülményekben változás nem következett be, az Alkotmánybíróság – utalva az ebben a végzésben kifejtettekre – a Tny. 83/B. § (1)–(2) bekezdését és a Knymt. 11. § (1) bekezdését illetően a jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt az Abtv. 24. § (3) bekezdése és az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *b)* pontja alapján ítélt dolog miatt, míg a Tbj. vhr. 4/A. § (2) bekezdése, valamint a Tny. vhr. 73/B. §-a szabályait illetően az Abtv. 29. §-ában foglalt feltétel hiánya miatt, az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének *a)* pontja alapján – alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés hiányában – utasította vissza.
- [17] 4. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *f)* pontja alapján (nemzetközi szerződésbe ütközés vizsgálata) a jogszabályok vizsgálatát az indítványozók kezdeményezésére, illetve bármely eljárása során hivatalból végzi. Az eljárást az országgyűlési képviselők egynegyede, a Kormány, a Kúria elnöke, a legfőbb ügyész, valamint az alapvető jogok biztosa indítványozhatja. A bíró – a bírósági eljárás felfüggesztése mellett – az Alkotmánybíróság eljárását kezdeményezi, ha az előtte folyamatban levő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmazni, amelynek nemzetközi szerződésbe ütközését észleli [Abtv. 32. § (2) bekezdés].
- [18] A nem a jogosulttól származó, jogszabály nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt az Alkotmánybíróság – hasonlóan a 3236/2019. (X. 11.) AB végzésben foglaltakhoz – szintén visszautasította [Abtv. 55. § (4) bekezdés *b)* pont].

Budapest, 2020. május 5.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/491/2020.

Az Alkotmánybíróság Határozatait az Alkotmánybíróság hivatalos lapja, mely elektronikus formában, időszakosan jelenik meg. A kiadvány az Alkotmánybíróság döntéseinek gondozott, szükség esetén anonimizált változatú szövegét tartalmazza. Az Alkotmánybíróság Határozatainak egyes számai bárki számára, személyazonosítás nélkül, korlátozástól mentesen, díjmentesen hozzáférhetőek az Alkotmánybíróság honlapján: www.alkotmanybirosag.hu

A szerkesztésért felel: dr. Bitskey Botond, az Alkotmánybíróság főtítkára
layout: www.estercom.hu

Kiadja a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., www.mhk.hu
Felelős kiadó: Papp Tibor ügyvezető
HU ISSN 2062–9273